

V maju mesecu je več skupin mladincev iz Mercatorja potovalo na svoj letni izlet v Beograd. Dvakrat ob tej priložnosti so jih sprejeli mladinci iz Mercatorjeve Veleblagovnice v Novem Beogradu. Več na strani 3.

Tajništvo organov samoupravljanja in DPO

Vsi tozdi enotni v solidarnosti

Poročilo s 6. zasedanja delavskega sveta SOZD, ki je bilo 6. junija 1980 v Ljubljani

V uvodnem delu zasedanja je generalni direktor SOZD, Miran Goslar podal poročilo o izvrševanju sklepov sprejetih na 5. zasedanju in ugotovil, da nista izvršena sklepa št. 85 in 86, ki se nanašata na združevanje sredstev za delo Delovne skupnosti za leto 1980 in vrnitev presežka teh sredstev TOZD in DO. V zvezi s tem je delavski svet soglasno sprejel sklep, da sta M-Preskrba Krško in M-Nanos, TOZD Izbera Postojna dolžna na podlagi predhodne uskladiitve podatkov s komercialnim sektorjem Delovne skupnosti poravnati obveznosti, nakar bo delovna skupnost vrnila presežek vseh sredstev.

K točki 2 in 3

V obravnavanju in sklepanju o izvedbi nadomestnih volitev za delegate v delavskem svetu SOZD izvedenih v M-Velepreskrbi TOZD Grosist in Steklo, je delavski svet istočasno izvolil tudi namestnika predsednice delavskega sveta tov. Petra Moharja, delavca M-Rožnika, TOZD Grmada.

K točki 4

Direktor razvojno planskega sektorja delovne skupnosti je poročal o poslovnih rezultatih SOZD Mercator doseženih v prvih treh mesecih letošnjega leta. Ugotovil je uspešnost poslovanja saj se je celoten prihodek povečal za 27%, dohodek za 39%, čisti dohodek za 39%, za akumulacijo pa je bilo razporejeno za 91% več sredstev kot v istem obdobju preteklega leta. Opozoril pa je, da ta trend rasti posameznih elementov ni samo posledica dobrega gospodarjenja temveč bolj posledica finančnih obračunov in povečanja cen. Z izgubo zaradi nekritičnih izplačanih akontacij osebnih dohodkov in drugih obveznosti iz čistega dohodka je poslovalo pet TOZD in sicer: M-Agrokombinat Krško, TOZD Kooperacija in TOZD Meso ter M-Nanos, TOZD Indus TMI in Avtomaterial. Skupna izguba teh temeljnih organizacij znaša 4.215.719 din. V primerjavi z izgubami ugotovljenimi za isto obdobje preteklega leta so letošnje za 9% manjše.

K točki 5

Predlog resolucije o razporeditvi skupnega prihodka ter pogoji poslovanja med trgovskimi organizacijami na veliko in malo v SOZD Mercator za leto 1980 je med delegati doživel precejšnje zanimanje, saj je bilo predlaganih 5 dopolnitev. Delavski svet je soglasno sprejel le dopolnitev, ki jo je predlagal delegat iz M-Rožnik, TOZD Dolomiti, Franc Urbančič, katerega se glasi: »trgovske organizacije na veliko se obvezujejo, da bodo trgovini na drobno dostavljale kvalitetno blago, ter da bodo blago, ki ima rok trajanja dostavile v rokih pri katerih bo trgovini na malo zagotovljen čas prodaje najmanj v polovici roka trajanja, ki je predpisan za določene vrste blaga.

K točki 6

Delavski svet je sprejel sklep o pripravi predloga samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na veliko in organizacijami na malo v sestavi SOZD Mercator, ter imenoval člane delovne skupine in delovne organizacije, ki so dolžne poleg imenovanih članov v to de-

lovho skupino imenovati svojega delavca. DO oziroma TOZD M-Sadje zelenjava, M-Velepreskrba, TOZD Grosist, M-Nanos, M-IP in M-Rožnik so dolžne imenovati člane do 15. 6. 1980. Delovna skupina mora oblikovati predlog sporazuma najkasneje do 31. 10. 1980.

K točki 7

Komisija za ugotavljanje upravičenosti do črpanja solidarnostnih sredstev je delavskemu svetu predložila na podlagi pravilnika o oblikovanju in koriščenju solidarnostnih sredstev skupne porabe, vloge treh temeljnih organizacij, ki so zaprosile za kredite za izplačilo regresa za letni dopust in prehrano med delom. Istočasno je komisija predložila tudi višino sredstev, ki jih posamezna TOZD za te namene združuje in višino sredstev, ki jo je vsaka TOZD dolžna nakazati TOZD Kavarna Evropa ter TOZD TMI v Postojni in Ljubljani. Soglasno je bil sprejet sklep, da vse TOZD iz sredstev skupne porabe rezerviranih za namene solidarnostnega združevanja nakazujejo sredstva na žiro račune prosilk.

K točki 8

Delegati so dali soglasje k samoupravnemu sporazumu o novi delitvi upravnih-poslovnih prostorov nepremičnin v Ljubljani. Delegati, ki se zasedanja niso udeležili, pa morajo sporočiti svoja soglasja do 18. 6. 1980.

K točki 9

Za tajnika notranje arbitraže SOZD je delavski svet, na predlog koordinacijskega odbora sindikata, imenoval tov. Vasjo Lenardiča, delavca M-Contal.

K točki 10

Delegati so prejeli informacijo o izvajanju resolucije o osnovnih načelih razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v letu 1979. Iz podatkov je razvidno, da se sprejeta resolucija ni izvajala dosledno, kajti le 8 OZD je izpolnjevalo resolucijo tako glede oblikovanja sredstev za akumulacijo, razporejanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Vendar pa je po ugotovitvi poročevalca tov. Candaka, resolucija vseeno dosegla svoj namen, ker so se OZD trudile, da bi izpolnile njene zahteve. Tak rezultat izvajanja resolucije izhaja iz dejstva, da so bila merila resolucije ostrejša od meril republiškega dogovora. Delavski svet je v komisijo za spremljanje resolucije imenoval nadomestnega člana tov. Staneta Pupisa, delavca M-Nanos in novega člana tov. Marka Žagarja, delavca Delovne skupnosti SOZD.

Odgovori na delegatska vprašanja

Generalni direktor SOZD je odgovoril tudi na delegatski vprašanji, ki ju je na 5. zasedanju 19. 3. 1980 postavila delegatka M-Embe, Ljudmila Andolšek, in sicer:

- kdaj se predvideva organiziranje AOP v delovno organizacijo za računalništvo
- ali in kdaj bomo v SOZD Mercator izdelali pregled prilivov in odlivov deviznih sredstev, kot so to storili v drugih SOZD

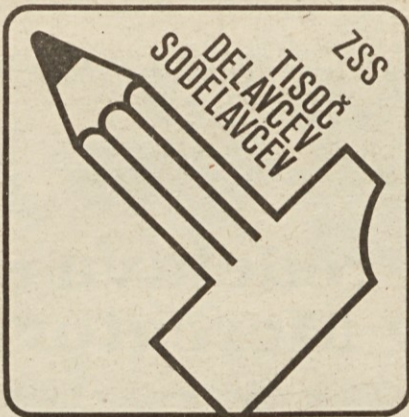
Povzetek odgovorov:

- Smernice srednjeročnega razvoja SOZD nakazujejo prihodnjo organiziranost AOP. Predvideva se, da bo v teku leta 1981 sprejeta

ena od naslednjih variant: združitve v mehanografski center Ljubljana, kjer bi se vršila obdelava izven SOZD; organiziranje v obliki enovite DO za računalništvo v sestavi SOZD Mercator; organiziranje AOP kot temeljne organizacije v sestavi DO za storitveno dejavnost. Poslovni odbor za AOP pa je mnenja, da ostanejo sektorji za AOP še naprej v sestavi delovnih skupnosti kot samostojne enote.

- Na podlagi zbranih podatkov lahko rečemo, da so OZD v sestavi SOZD Mercator neresno pristopile k obveznostim do sestave planov in ustvarjanja deviznih sredstev in njihove porabe. Zato ti podatki ne omogočajo uskladiitve deviznih planov za leto 1980. Delovna skupina za planiranje zunanjetrgovinske dejavnosti SOZD Mercator, se trudi odpraviti navedene pomanjkljivosti in s tem zagotoviti solidno osnovo za planiranje in usklajevanje ter združevanje deviznih pravic v letu 1981.

Vesna Bleiweis

Z znakom akcije bo označen vsak prispevek sodelavca, ki bo letošnje leto prvič sodeloval v glasilu.

Iz dela organov samoupravljanja v sozdu

Tajništvo organov samoupravljanja in DPO

Smernice razvoja sozda v obravnavi

Poročilo o 6. seji izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD, ki je bila 19. maja 1980 v Ljubljani

Na 6. seji je izvršilni odbor delavskega sveta SOZD pod vodstvom Zinke Gospodarič obravnaval predloga dveh pomembnih dokumentov, in sicer:

- resolucijo o razporeditvi skupnega prihodka ter pogoji poslovanja med trgovskimi organizacijami na veliko in malo v SOZD Mercator za leto 1980,
- smernice srednjeročnega razvoja SOZD Mercator v obdobju 1981-85.

V obravnavi predloga resolucije so člani izvršilnega odbora predlagali nekaj formalnih sprememb, ki na vsebino akta niso bistveno vplivale. Z dopolnitvami, sprejetimi na tej seji izvršilnega odbora, je bil predlog resolucije posredovan

3. mercatoriada / krško '80

letne športne igre delavcev in združenih kmetov ter učencev v gospodarstvu in upokojenih delavcev
sozd mercator / krško '80

31. maja so bile v Krškem 3. letne športne igre delavcev in kmetov Mercatorja. Udeležba je bila množična. Več na straneh 11. in 12.

Pred dnevom borca

4. julij, dan borca, je bil proglašen za praznik z zakonom z dne 26. junija 1956. leta, v spomin na 4. julij 1941, ko je politbiro Centralnega komiteja KPJ na zasedanju v Beogradu odločil, da se organizira oborožena vstaja v vseh krajih naše dežele.

Vstaja se je pričela v Srbiji 7. julija, v Črni gori 13. julija, v Sloveniji 22. julija, v Bosni in Hercegovini in Hrvatski 27. julija in v Makedoniji 11. oktobra 1941. Našteti dnevi so republiški prazniki vstaje vsakega od narodov Jugoslavije.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVII

Ljubljana, junij 1980

št.: 6

seg združevanja sredstev in istočasno nastopati v sovlaganjih izven SOZD. Ta dejstva narekujejo generalno revizijo investicij na podlagi selektivnega pristopa, vendar pa je potrebno zagotoviti prioriteto naložbam v proizvodnjo, kmetijstvo in izvoz.

Izvršilni odbor je sklenil, da smernice razvoja SOZD obravnavajo vse DO in TOZD, združene v SOZD Mercator, do 15. junija 1980. Predloge za spremembe in dopolnitve smernic, ki jih bo izvršilni odbor prejel v roku, bo izvršilni odbor obravnaval na svoji naslednji seji.

Predlog smernic razvoja TOZD za obdobje 1981-85 so prejele vse TOZD in DO, predsedniki vseh delavskih svetov in predsedniki osnovnih organizacij sindikata.

Vesna Bleiweis

Usmeritev združenega dela

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Človek – delo – produktivnost

Mestni in občinski svet Zveze komunistov in Zveze sindikatov sta sprejela sklepe o usmeritvi celotnega združenega dela v borbo za čim večjo produktivnost v okviru akcije »Človek – delo – produktivnost«.

Sklepi II. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in 8. kongresa Zveze komunistov Slovenije ter stališča 9. seje predsedstva CK ZKS, kot naloge, ki so opredeljene v smernicah o politiki izvajanja družbenega plana za leto 1980 in izhodišča za pripravo srednjeročnih planskih dokumentov 1981 – 1985, so temelj te enotne idejno politične akcije.

Človek, delo in produktivnost so tri temeljna načela naše socialistične družbe, zato je razumljivo, da bodo v akciji za še večje vrednotenje človeka, dela in produktivnosti sodelovali vsi od Zveze komunistov, Zveze sindikatov, Socialistične zveze delovnega ljudstva, Zveze borcev, Zveze socialistične mladine in drugih družbenih organizacij in društev, do združenega dela, v katerem morajo imeti odločilno vlogo tozdi, delovne organizacije, sozdi in druge asociacije združenega dela – gospodarske zbornice, samoupravne interesne skupnosti in organi družbenopolitičnih skupnosti občin in mesta, zlasti pa še celoten delegatski sestav zbora združenega dela.

Namen akcije je izpostaviti aktiven odnos delovnega človeka do vseh činiteljev produktivnosti individualnega, kolektivnega in družbenega dela na vseh delovnih mestih in področjih ustvarjanja in v najširšem smislu besede, torej aktiven odnos do boljšega gospodarjenja in vseh faktorjev, ki vplivajo na realno povečanje dohodka.

Pred nami, delavci v tozdu, so velike in zelo odgovorne naloge. Te bomo najbolj uspešno rešili z višjo produktivnostjo. Srednjeročni

plan tozda je zelo zahteven, zato ga bomo lahko dosegali samo s povečano storilnostjo in dohodkovno povezanostjo.

Vsi se moramo zavedati, da akcija »Človek – delo – produktiv-

nost« ni neka posebna aktivnost, ampak mora postati sestavni del naših skupnih prizadevanj.

Iz osnutka programa je razvidno, da so vsa vodstva družbeno političnih organizacij dolžna organizirati razprave v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov, Zveze komunistov, Zveze socialistične mladine ter v celotnem delegatskem sistemu. Osnovne organizacije Zveze sindikatov so dolžne

Kruh ni le hrana, ampak lahko tudi okras. Izdelek Mercatorjeve Pekarne v Grosupljem.

Iz M-Contala

Đurica Sremac – M-Contal, Beograd

Komunisti u akciji

Sprovođenje mera ekonomske stabilizacije, od opšteg značaja za čitavu našu privredu, kao i aktuelna problematika na planu boljeg organizovanja, podstakli su komuniste M-Contala da održe savetovanje na kome će o ovim problemima raspravljati.

Savetovanje SK M-Contala održano je 2. 6. u Ljubljani i trajalo je jedan dan. Diskusije koje su vođene na njemu u pogledu sprovođenja mera ekonomske stabilizacije bile su veoma konkretne i dale su dosta dobrih predloga za buduću rad. Naime komunisti se nisu zadovoljili time da rezultate sprovođenja mera ekonomske stabilizacije samo ocene kao uspešne, i pored izvanrednog tromesečnog poslovanja ob OOR-a, što je obzirom na opšte uslove privredjivanja za svaku pohvalu, već su analizirajući poslovanja i međusobnu saradnju OOUR-a, a i ekonomskih jedinica unutar OOUR-a, konstatovali da bi bolje poslovno povezivanje ekonomskih jedinica i OOUR-a moglo znatno da doprinese poslovnom uspehu ove radne organizacije. Gde god je to moguće trebalo bi zajednički istupati na tržište radi što potpunijeg popunjavanja programa poslovne aktivnosti a i boljeg predstavljanja M-Contala kao radne organizacije. Jedan od zaključaka takodje ukazuje na nedogradjenost sistema nagradjivanja prema radu i rezultatima rada, a takodje i na nedostatak zajedničkih kriterijuma za nagradjivanje minulog rada.

U buduću bolja povezanost

Na ovom savetovanju je takodje uočeno da je povezanost osnovnih organizacija SK nedovoljna. Naime do pre poslednjih izbora u M-Contalu su postojale samo dve osnovne organizacije SK, i to jedan u Ljubljani i jedan u Beogradu. Sada ih ima četiri i njihov rad

je ponekad nekoordiniran. Komunisti su usvojili odluku o formiranju koordinacionog tela na nivou radne organizacije za SK, u koje ulaze sekretari osnovnih organizacija a predsedavajući, odnosno koordinacioni sekretar se bira najzamenično sa mandatom po šest meseci. Pravila o ovom načinu organizovanja će se usvojiti na organizacijama.

Kako se dalje povezivati u Mercatoru?

Jedna od tačaka dnevnog reda je bila i diskusija o samoupravnoj i poslovnoj povezanosti u okvirima Mercatora. Analizirajući trenutnu situaciju konstatovano je da ona ne zadovoljava i da bi trebalo tražiti načine i forme za bolju povezanost jer je to prema oceni komunističke širša potreba. Faktori na koje treba posebno obratiti pažnju kod analize konkretnih predloga su dalja specijalizacija poslova unutar SOUR-a kao i smanjenje prekrivanja delatnosti, odnosno čvršće povezivanje sa onim radnim organizacijama ili OOUR-ima sa kojima se delatnost poslovanja poklapa ili preklapa. Ovakav pristup povezivanju bi trebao da ojača potencijale pojedinih OOUR-a ili radnih organizacija u pojedinim oblastima poslovanja. Konkretni predlozi koji će se sačinjavati morali bi voditi računa o svim zainteresovanima ali prevashodno i o tome šta je društveni interes, te takodje u sebi sadržati sve pokazatelje koji govore i u prilog i protiv bilo kog predloga o reorganizaciji.

Udeleženci mednarodnega simpozija v Bohovi

ing. Marjan Klemenčič

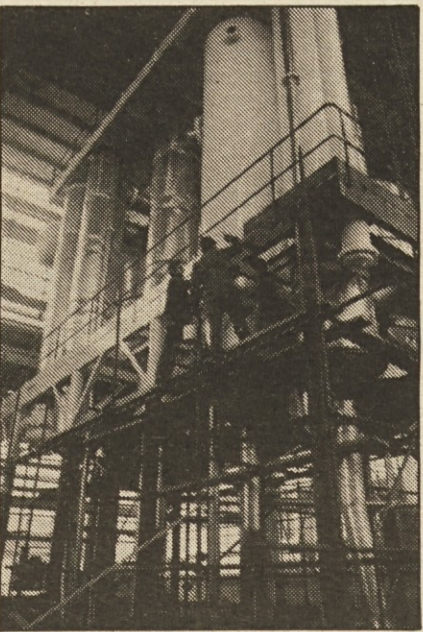
Predelava sadja v Mercatorju

Obisk udeležencev mednarodnega simpozija – IFU v Mercator Slovenija Sadje Ljubljana, TOZD Hladilnica Bohova v Bohovi.

Konec meseca aprila 1980 je bil na Bledu večdnevni XIII. simpozij mednarodne zveze predelovalcev sokov in koncentratov – IFU.

Prireditve je tradicionalna in je bila do sedaj v glavnem domena zahodnih držav. Obravnavana tematika simpozija je zajemala najnovejše izsledke na področju tehnologije predelave sadja, kot postopke koncentriranja, sušenja in dearomatizacije.

V tehnično organizacijskem smislu so k uspešnosti prireditve v mnogočem pripomogle tudi slovenske sadno-predelovalne OZD skupno z ljubljansko Biotehniško fakulteto. Ob zaključku simpozija

pripraviti predloge ter smernice in jih posredovati samoupravnim organom.

Pri našem tozdu smo že imenovali koordinacijski odbor, ki že tudi pripravlja programe. Njegova naloga je boriti se za to, da bo uresničevanje akcije »Človek – delo – produktivnost« neposredna in stalna naloga ter praksa skupnih prizadevanj za hitrejšo ekonomsko rast in sestavni del skupno dogovorjenih stabilizacijskih prizadevanj. Ob koncu vsakega leta bo potrebno podati poročilo o aktivnosti in uspešnosti akcije.

Človek v naši družbi je bil in bo osnovni dejavnik vseh družbenih, gospodarskih in kulturnih gibanj – v teh gibanjih in njihovih učinkih ima odločilno vlogo. Od njegovega znanja ter sposobnosti in učinkovitosti je odvisno, ali bo in kako bo naša samoupravna socia-

listična družba napredovala. Pri tem ne gre samo za tehnično znanje in spretnosti, ampak tudi za znanje o družbeni ekonomiki, možnosti obvladovanja pogojev in rezultatov dela v socialističnih, samoupravnih odnosih ter za vpliv tega znanja v praksi dela in medsebojnih odnosov. Za opravljanje funkcije nosilca družbenega razvoja mora sebe in svojo družbeno bit nenehno dograjevati in osveščati, ker bo le tako lahko z delom ter trajnimi družbenimi, političnimi in ekonomskimi dejavnostmi utrjeval svoj položaj v družbi, dograjeval socialistični samoupravni sistem ter odstranjeval zgodovinske in druge ovire kot so pojavi birokratsko tehnokratskih tendenc, zastojev in stagnacije. V to moramo vključiti znanost in njena spoznanja za ambiciozen, vendar realen plan razvoja.

Velike rezerve za povečanje produktivnosti ležijo v združevanju dela in sredstev ter izkoriščanju enotnosti jugoslovanskega trga. Borba za celovito odprtje jugoslovanskega trga je hkrati tudi borba za večjo storilnost in borba za nacionalno enakopravnost jugoslovanskih narodov. Slabo izkoriščenost, nizko akumulacijo, neracionalno porabo, razdrobljenost investicij, prepočasna rast dohodkovnih odnosov, previsoko uvozno odvisnost in druge slabosti moramo stalno odpravljati.

V tozdi smo dolžni vzpostaviti takšne razmere, da bo človek kar največ ustvaril, da bo optimalno uporabljal proizvodna sredstva, surovine, delovni čas in znanje ter da bo svojemu delovnemu učinku ustrezno nagrajen. Delovni ljudje se moramo aktivno in še bolj zavestno angažirati pri racionalnejši organizaciji in učinkovitejšem delu, pri aktiviranju notranjih rezerv, varčevanju in višji kakovosti storitev, ob doslednem izvajanju načel socialistične solidarnosti in vzajemnosti v praksi. Le tako bomo dosegli resnično uveljavljanje vsebine Zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, ki omejujejo uravnalovko pri nagrajevanju oziroma zahtevajo njeno odpravljanje, uveljavljajo pa ustvarjalnost, izumiteljstvo, učinkovito izrabo delovnega časa in boljše gospodarjenje z minulim in živim delom kot osnovo za nagrajevanje.

Z volilnih in programskih konferenc ZSM

Zaposlitev ovira družbeno delovanje

Mladi v Mercatorju – Rožnik TOZD Dolomiti smo se takoj po opravljeni volilni programski konferenci lotili uresničevanja programa dela za leto 1980. Ocenili smo, da so najbolj bistvene sledeče naloge:

Razširiti in okrepiti delo OO ZSMS v naslednjem obdobju na vseh področjih dela ter družbeno političnega udeleženja mladih v temeljni organizaciji: bolj aktivno skupinsko delo, saj šteje naša OO ZSMS kar 130 mladih, od katerih pa ne moremo reči, da vsi aktivno sodelujejo.

Prav gotovo je vzrok za slabo vključevanje mladih v delo ter delovanje OZSMS pomanjkanje kadra po poslovnih enotah ter s tem tudi velike obremenitve zaposlenih, kar se vse odraža tudi v delovanju OO ZSMS ter v izostajanju s sestankov.

Kljub problemom, ki nas pestijo, smo uspeli organizirati več akcij, kot so skupna udeležba na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, srečanje mladih delavcev pri OK ZSMS Vič-Rudnik ter obisk nekaterih kulturnih prireditvev. Vsekakor bo potrebno v naslednjem obdobju dejavnost v vseh pogledih še pospešiti.

se je več ko 200 udeležencev, med njimi preko 50 najvidnejših evropskih strokovnjakov s področja tehnologije predelave sadja alternativno udeležilo ogleda sadno-likerskega kombinata Fructal-Alko v Ajdovščini in Mercator-Slovenija Sadja, TOZD Hladilnica v Bohovi pri Mariboru. Tuje strokovnjake je zanimal sodoben obrat za proizvodnjo naravnih sadnih koncentratov in arom v Bohovi, ki predvsem v procesu koncentracije sokov temelji na domači tehnologiji. Ta je zasnovana na dejstvu, da temperatura pri koncentriranju ne presežejo 30° C, s tem pa koncentri ohranijo vse biološke vrednosti. Ta tehnologija je danes zanimiva tudi po energetske plati, saj ne troši vse predrage pare. Kot energetski medij se uporablja topli NH₃ iz kompleksa visokotlačnih kompresorjev hladilnice.

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali tudi začetek gradnje nove ležne kleti za sokove in koncentrate, skupne kapacitete 2 milijona litrov, ki jo uspešno izvaja mariborska EM Hidromontaža.

Vse goste je po ogledu obrata prisrčno pozdravil direktor TOZD Hladilnice Bohova, Alojz Cof, in jim orisal razvoj temeljne organizacije. Po zelo okusno pripravljene prigrizku so vsi udeleženci simpozija obiskali še Slovinovo klet v Ormožu.

Ob povratku so se vsi strokovnjaki zelo pohvalno izrazili o organiziranosti in opremljenosti TOZD Hladilnice Bohova, pa tudi na račun gostoljubnosti so našli mnogo toplih besed.

Ob 4. juliju, dnevu borca

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Iz spominov borca na pomlad leta 1945.

Zima v začetku 1945. leta se je približevala koncu. Borci, ki smo mokro in hladno zimo prebili v jarkih v Sremu, smo že težko čakali, da bi zapustili ta neprijetna bivališča in šli naprej. V številnih razpravah na političnih sestankih smo vedno spraševali, kdaj bomo šli naprej, kdaj bomo videli Zagreb in Ljubljano, kdaj bo svoboda...

Dobro se še spominjam, da smo s položajev v Sremu odšli naravnost čez Donavo v Bačko Palanko, na proslavo 27. marca, dneva, ko so Beograd leta 1941 preplavile parole »Bolje rat nego pakt!« Ceprav je v tistem času celo kruha primanjkovalo, so nas domačini v Bački Palanki veselo pozdravljali in nas posipali s pšeničnim zrjem. Proslava je bila mogočna – ne toliko po številu udeležencev, kakor po svoji vsebini in enotni želji, da bi sovražnika čimprej pregnali iz domovine.

Naslednjega dne se nismo več vrnili na fronto v Srem, temveč smo v pospešenem maršu odkorakali proti Šabcu, tam prečkali Savo in se vkrcali na vlak v smeri proti Bosni. Peljali smo se le nekaj kilometrov, toda tudi tako kratka vožnja je bila tedaj veliko doživetje. Peš smo nadaljevali po lepi, vijugasti dolini reke Drine proti Zvorniku. Korakali smo po desnem bregu Drine – na levem bregu je imel svoje položaje sovražnik. Vreme je bilo na našo srečo lepo. Na poljih in gozdovih se je že prebujala narava – pomlad je bila tu in v naših srcih je bilo hrepeneje po svobodi še večje.

V Zvorniku smo po zelo napor nem pohodu prispeli 1. aprila 1945. Tu nas je pot vodila čez Dri-

no in naslednjega dne zjutraj smo bili zopet na položajih. Vse je bilo tako vznemirljivo: vojaki, vodi, čete, bataljoni – vse se je premikalo.

Nenadoma pa se je vse ustavilo, kot da bi čas ne šel več naprej. Vse je bilo v pričakovanju, kdaj bo dan znak za napad. V življenju je čakanje vedno mučno, najsi bo to na fronti, ko se čaka na pričetek juriša, ali pa v ljubezni, ko fant čaka dekle za vogalom.

Približno sredi dopoldneva je nenadoma začela napadati cela brigada. Napad je bil dobro organiziran: napredovali smo hitro in brez žrtev. Pred nami je bil manjši hrib, na katerem so bili utrjeni Nemci, toda pod točo naših krogel so se kaj kmalu vdali in pot je bila odprta. Tu je naša četa zaplenila štiri puškomitraljeze in večje število pušk.

Nemce smo potiskali proti Bijelini in tako zvečer prišli do predmestja. Tu so bili Nemci zopet vkopani, zato smo se tudi mi začeli takoj utrjevati. Vsak borec si je moral izkopati jarek. Prav tedaj pa je neusmiljeno začel padati spomladanski dež, ki je izkopane jareke kaj hitro napolnil. Tako smo imeli samo dve izbiri: čepeti v hladni vodi ali pa se dvigniti in postati tarča sovražniku. Ravno to sled-

nje je bilo za marsikaterega borca usodno. Ta noč je bila ena najtežjih, kar sem jih doživel v vojni. Število padlih borcev smo lahko ugotovili šele naslednji dan.

V jutranjih urah smo takoj začeli napadati. Bijelina je bila kaj hitro za nami, pred nami pa Brčko, od katerega nas je ločilo ravno polje, kakršna smo vedno tako sovražili. Čistina je za napade najtežja – sovražnik, ki je vkopan, hitro opazi vsak premik. Blatna panonska tla so ovirala napredovanje že tako izčrpanih borcev. Pred mestom smo ostali celo popoldne in ga šele ob enajstih zvečer na juriš zavzeli ter ga dokončno osvobodili. Vnela se je huda borba in žal je tudi osvoboditev Brčkega terja visok krvni davek. Z druge strani Save so Nemci s težko artilerijo še vedno streljali na Brčko kljub temu pa se je začelo po našem prihodu življenje v Brčkom zelo hitro normalizirati.

Seveda ni nikogar kaj dosti mikalo, da bi si ogledal zanimivosti mesta, kot to delamo danes, temveč smo se takoj začeli pripravljati na nove boje proti sovražniku. Še iste noči smo se naskrivaj in potihoma prepeljali z lesenim čolnom na drugo stran Save. Le tisti, ki je to občutil na lastni koži, lahko razume, s kakšnimi občutki se srečuješ, ko se tihotapiš v sovražnikovo zaledje. Živo se spominjam, da je naš utrujeni komandir, obložen s polnim nahrbtnikom municije, praznim želodcem in skrbjo na obrazu, pri izstopu iz čolna padel v vodo, ki je bila zelo mrzla. Prav nič prijetna kopel za hladno noč, ki je še bila pred nami!

Srečo smo imeli, da so se Nemci že umaknili z obale. Namestnik komandirja in še enajst tovarišev nas je bilo določenih za predhodnico. Ta je imela nalogo, da prodre približno 6 kilometrov daleč ob železniški progi v Slavonijo. Noč je bila zelo temna in korak za korakom smo se tik ob železniški progi pomikali v notranjost. Pred seboj smo opazili nekaj hiš. Predvidno in počasi smo se priplazili do njih. Potrkali smo na vrata, toda oglašil se ni nihče. Prepričani smo bili, da hiše niso prazne, zato smo še nekajkrat narahlo potrkali in končno se je odzvala starejša žen-

ska. Vsa prestrašena nam je odprla vrata rekoč: »Katera vojska je pa zdaj spet? Še pred nekaj minutami so tu bili Nemci, ki so si kuhali in se grel.«

Bili smo šele na polovici predvidene poti. Tema je bila kot v rogu, toda morali smo naprej. Posebej smo se trudili, da bi bili pri premikanju kar se da tihi, saj bi nas lahko vsak najmanjši ropot izdal.

Ura je bila že krepko čez polnoč, ko smo na naši desni strani nenadoma zaslišali korake vojske. Naš komandir nam je ukazal: »Fantje, hitro v strelce! Puškomitraljeze postavite za železniške tračnice! Sovražnik prihaja!«

Korakanje in ropot vojske sta se vedno bolj približevala. Komandir nas je potihoma opazoval: »Ne streljajte, dokler vam ne dam ukaza.« Potem je naglas vprašal: »Kdo je tam?« »Vojska!« se je zaslislalo iz teme.

»Čigava vojska?« je vprašal komandir predhodnice.

»Vojska!« se je spet glasilo odgovor, obenem pa je bilo slišati ukaz »Prva, druga in tretja četa v strelce!«

Na obeh straneh je vladalo veliko nezaupanje. Mi smo bili prepričani, da smo naleteli na ustaše. Ko je nekomu izmed nas padla lopata na tračnico, so se z druge strani takoj oglašili rafali. Zelo mučni trenutki so bili to, saj nas je bilo le enajst, nasprotnikov pa za cel bataljon. Zahtevali smo, naj pride k nam njihov vodja, enako zahtevo pa so postavili tudi oni. Minute so se vlekle kot ure. Nazadnje se je naš pogumni komandir le odločil, izbral mojega tovariša in mene in do zob oboroženi smo odkorakali proti nasprotnikom. Kljub gosti temi smo kmalu opazili petokrake na kapah »nasprotnikov« in ves strah in negotovost sta v hipu izpuhtela.

Srečali smo se z borci iz Srema, ki so prodirali proti zahodu, in to prav na križišču med železniško progo, ki prihaja iz Bosne, in cesto, ki pelje iz Srema proti zahodu. Razveselili smo se srečanja in zadovoljni skupaj nadaljevali pot, ki je bila še zelo naporna in krvava, vendar nas je vodila svobodi nasproti.

Kar nismo mogli narazen...

Mladinci M-Rožnika na izletu v Beogradu

Miroslav Petje – M-Rožnik, Delovna skupnost

Obiskali grobnico

Mladinci Mercator – Rožnika smo se odločili, da gremo obiskat kraj, kjer je pokopan tovariš Tito. Petega junija zvečer smo stopili na vlak in naslednji dan zjutraj prispeli v Beograd.

Najprej smo si ogledali Beli dvor, nato pa smo se odpeljali na Avalo, kjer smo občudovali spomenik neznanemu vojaku. Potem smo se napotili na Kalemegdan. Tam smo obiskali Vojni muzej in se razgledali po našem glavnem mestu. Na poti proti Dedinjam smo si ogledali še kongresni center Sava. Grobnica je lepo urejena, vzdolž cele poti do nje pa so stali Titovi gardisti. Ko smo se poklonili spominu tovariša Tita, smo obiskali še Muzej 25. maja, ki hrani vse štafetne palice in darila, ki jih je dobil tovariš Tito.

Nato smo obiskali še našo Veleblagovnico Beograd. Mladinci Veleblagovnice so nas sprejeli in na skupnem kosilu smo se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Srečanje smo zaključili s petjem.

V soboto zjutraj smo se pripeljali z vlakom utrujeni v Ljubljano, a s prijetnimi občutki, da smo se poklonili velikanu naše in svetovne zgodovine.

»Mi se mamo radi – radi, radi, radi...«

Zbliževanje med kolektivi sozda

Jasmin Božič – Delovna skupnost SOZD

Dva dneva in eno noč z našimi v Beogradu

Potem, ko smo vse leto pridno zbirali star papir in kar precej zaslužili, smo se v petek, 23. maja 1980, mladinci osnovne organizacije DS SOZD Mercator in M-Interne banke odpeljali v Beograd. Na to pot smo se odpravili z namenom, da si ogledamo mesto in njegove znamenitosti ter zanimivosti in seveda poslednji dom našega najdražjega tovariša – Tita.

V deževnem vremenu smo se napotili na železniško postajo in se zgnatili v vlak, ki je bil nabito poln. Že smo mislili, da bomo klub rezervaciji stali, pa smo slednjič le našli dva prazna kupeja. Z veliko dobre volje in humorja, smo se posedli po praznih mestih in ob pogledu na kupe, kjer smo sedeli, smo bili videti kot sardine v konzervi. S štiriurno zamudo in kar malo slabe volje smo končno prispeli na cilj.

Na železniški postaji v Beogradu so nas že nestrpno čakali mladinci iz naše Veleblagovnice v

Beogradu. Prav pristrčno so nas sprejeli in naša slaba volja je v trenutku splahnela. Podarili smo jim čepice in značke z napisom Mercator. Sledila so vprašanja o tem, kako smo potovali, če smo kaj utrujeni in podobno. Odpravili smo se proti hotelu, kjer naj bi stanovali, in odložili prtljago. Napotili smo se v Veleblagovnico, pri čemer smo na utrujenost čisto pozabili ob prijaznih besedah in razlagah Beograječanov. Razkazali so nam to veliko hišo v Novem Beogradu in nam povedali marsikaj zanimivega, med drugim tudi to,

da je bila odprta leta 1972, v njej je zaposlenih okoli 310 ljudi, od tega je kar 40 mladincev. Mladinska organizacija je začela delovati kmalu po ustanovitvi.

Z nevsiljivo prijaznostjo nam je skupina osmih mladink in mladincev – Nada Šarčević, Mirjana Totić, Radmila Korać, Dragan Lazin, Svetolik Draganjac, Sead Dizdarević, Šaban Elami in Milorad Kostić – bila pripravljena povedati res vse, kar nas je zanimalo, če je bilo seveda to v njihovi moči. Ob zaključku obiska Veleblagovnice, so nam naši gostitelji priredili za-

kusko, čas pa je ob klepetu in pesmi kar prehitro minil in že je bila ura 16, ko se Veleblagovnica zapira. Kar nismo se mogli posloviti, čeprav smo se že ob 20. uri zopet zbrali, da bi odšli na večerjo. Pot nas je vodila po lepih beograjskih ulicah do Skadarlije, kjer je polno gostilnic in drugih majhnih loklov, in v eno izmed njih smo se odpravili tudi mi. Večer smo ob naših zgovornih gostiteljih in prijetni glasbi res lepo preživeli.

Naslednji dan smo se zgodaj zjutraj odpravili na Dedinje, v prečudovito prebivališče našega predsednika. Bili smo očarani od prelepe okolice in 4 ure so kar zbrzele mimo nas. Utrujenost smo začutili šele po končanem obisku. Ogledali smo si tudi stadion, na katerem so imeli vajo za večerno predstavo ob dnevu mladosti. Še in še je bilo zanimivosti in lepih predelov, katere bi si lahko ogledali, a kaj, ko nas je čas že krepko priganjal. Slovo je bilo pristrčno, a težko in kar malo boleče. V tolažbo nam je bil sklep, da to ne bo zadnji obisk in srečanje z našimi kolegi iz Beograda.

S pesmijo in dobro voljo smo se odpravili na železniško postajo in se poslovili, naše drage gostitelje pa povabili v Ljubljano. Še dolgo smo sloneli na oknih in mahali v pozdrav, polni lepih vtisov in doživetij.

Pomemben politični dogodek v tozdu Golovec

Matjaž Marinček

Imeli so odgovor na vse

V sredo, 21. maja je TOZD Golovec (M-Rožnik) obiskala delovna skupina Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, v kateri so bili Trpe Jakovljevi, Djordje Stojišić in Slava Bikić. V pogovorih so sodelovali tudi Alenka Kocjan in Janez Krnc, predstavnika CK ZKS; Dušan Semulić, predstavnik MK ZKS; Albin Vengust, sekretar OO ZKS občine Ljubljana Center; Vera Valant, Vinko Ravbar in Marjan Gradišar kot predstavniki sozda in delovne organizacije ter Jože Knavs, sekretar OO ZK tozda Golovec in 11 članov osnovne organizacije ZK tozda, v katero je sicer včlanjenih 34 delavk in delavcev.

Člane delovne skupine, katere naloga je predvsem spremljati razvoj družbenih in dohodkovnih odnosov v proizvodnih dejavnostih gospodarstva, je zanimalo delo članov osnovne organizacije ZK v delovnem okolju, v družbenopolitičnih organizacijah in v okoljih, v katerih živijo, ter njihov prispevek na področju dohodkovnih odnosov in stabilizacijskih ukrepov.

Stabilizacija: v celoti uspešna

Že v začetku leta 1979 so se v tozdu Golovec dogovorili za načela delitve dohodka in razdelitve čistega dohodka; namen teh načel je bil povečati akumulacijo in omejiti oziroma zmanjšati sredstva za osebne dohodke in skupno porabo. To načelo so v lanskem letu tudi uresničili.

Čeprav so že v plan vključili elemente stabilizacije, so v mesecu februarju sprejeli rebalans plana, obenem pa tudi plan stabilizacije, ki je zelo zahteven in smel, še vedno pa omogoča stimulacijo in nagajevanje.

Ob periodičnem obračunu za prvo trimesečje 1980 so ugotovili,

da sta tako letni plan kakor tudi plan stabilizacije uresničena, k čemur je gotovo pripomoglo predvsem to, da so pri planiranju sodelovali vsi delavci.

Veliko predlogov za varčevanje, ki so bili vključeni v plan, je prišlo ravno s strani delavcev, tako na primer omejitve visokih stroškov za PTT storitve, pa za pranje halj in podobno. Dogovorjeni so bili normativi za stroške PTT storitev, saj so ugotovili, da so v nekaterih poslovnih enotah ti stroški znašali po več tisoč dinarjev. Sedaj, ko presežene normative plačajo delavci sami, takšnih odstopanj ni več.

Velik problem je bilo nenehno naraščanje zalog, za kar je moral tozda plačevati visoke obresti. Za vsako poslovno enoto so se dogovorili za optimalne zaloge, ki jih posamezna enota ne sme prekoračiti. Če so zaloge manjše, prejmejo delavci poslovne enote ob zaključnem računu določen odstotek kot nagrado, ob prekoračevanju pa plačajo obresti.

Zelo visoke so bile inšpekcijske kazni za prekoračevanje roka trajanja, zato je v plan stabilizacije

vključen člen, ki določa, da vrednost blaga s prekoračenim rokom, ki ga ugotovi interna kontrola, plačajo odgovorni delavci.

Zelo pomembno je, da so člani osnovnih organizacij zveze komunistov in zveze sindikatov ugotovili, da zbori delavcev niso najprimernejša oblika za tolmačenje in obravnavo občutljivih vprašanj, zato so se dogovorili, da glede na to, da so stabilizacijska vprašanja zelo pomembna in dolgoročna ter da jih morajo razumeti prav vsi delavci, ki morajo tudi sodelovati v nadaljnjem oblikovanju teh vprašanj, organizirajo sestanke v vseh samoupravnih delovnih skupinah. Teh sestankov se udeležujejo tudi predstavniki osnovnih organizacij zveze komunistov, zveze sindikatov in strokovnih služb.

Odkrito in kritično o vsem

Člane delovne skupine CK ZKJ je med drugim zanimalo tudi delovanje potrošniških svetov, vprašanje samoupravne povezanosti trgovine in proizvodnje, sistem delitve dohodkov in podobno.

TOZD Golovec je razširjena na področju 28 krajevnih skupnosti;

le nekateri potrošniški sveti na tem področju so aktivni, dela večine pa sploh ni čutiti. Predstavniki tozda so poudarili, da si sicer želijo, da bi ti sveti bolj zaživel, priznali pa so tudi, da se nanje spominjajo šele takrat, ko se potrošniški sveti »sami oglasijo.«

V zvezi s sodelovanjem med trgovino in proizvodnjo so predstavniki tozda povedali, da administrativni predpisi ne dopuščajo možnosti, da bi se s proizvajalcem dogovorili o ceni, pri čemer bi seštelili stroške proizvodnje in stroške trgovine ter ugotovili maloprodajno ceno in tudi skupno nosilo riziko. Sedaj prodajajo osnovne artikule večinoma z izgubo in ne morejo kriti niti lastnih stroškov, proizvajalci drugih artiklov pa teh razlik nočejo pokrivati (takšen primer je pri mesu in alkoholu).

Trgovina posluje s 30 do 40 tisoč proizvodi. Marža trenutno ni le zamrznjena, temveč tudi pada. Pri koruzi je na primer razlika v ceni 0,04 dinarjev, kritično pa je tudi pri gradbenem materialu, saj je treba tovarni cementskega plačevati izgube.

Hude težave so tudi z zalogami, ki po količini niso višje, pač pa so zelo narasle zaradi cen. Pokritij za zaloge trgovina nima, banka pa tudi ne nudi nikakršnih posojil v ta namen. Po drugi strani je treba skrbeti za dobro založenost in bogat izbor, da bi bil potrošnik zadovoljen.

V zadnjem času so hude težave s kadri, saj delavci odhajajo v administracijo, kjer imajo boljše pogoje dela in boljše osebne dohodke. Več kot 90 odstotkov v tozdu zaposlenih je žena in mater, delovni čas pa je preko celega dne. Ne morejo jim zagotoviti niti varstva otrok niti rekreacije, vendar pa problem še ne bo rešen, ker morajo trenutno skrbeti predvsem za čimboljše gospodarjenje.

Pravilnik o nagajevanju vsebuje stimulativen element nagajevanja za čim večji prihodek, za smo-

trnejše gospodarjenje in sodelovanje delavcev.

Osebni dohodki delavcev se obračunavajo glede na ustvarjeni promet, niso pa še našli načina, da bi bil stimuliran posameznik, ker ne morejo meriti dela posameznega delavca. Ne upošteva se tudi dovolj dejstva, da je ustvarjeni promet, ki je osnovni pokazatelj, pogosto odvisen od delavcev, ki blago nabavljajo, vse premaloprodajajo tudi kulturo prodaje. Promet je tako le odraz cele verige dela.

Med pogovorom so načeli še številna druga vprašanja, ki so aktualna za delavce in člane osnovnih organizacij zveze komunistov in zveze sindikatov tozda. Člani delovne skupine CK KPJ so dobili kritično sliko o delu tozda in njegovih delavcev; poudarili so, da jim bodo vsi posredovani podatki in izkušnje dobrodošli za nadaljnje delo.

S seje mladih na Ptuj

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Zvišali članarino

V mesecu maju letos so bila formirana nova vodstva osnovnih organizacij ZSM TOZD in koordinacijskega sveta mladih v Mercator-Izbiri-Panoniji Ptuj.

Formirani so bili trije sekretariati OO ZSM, in sicer za TOZD Maloprodaja, TOZD Zaščita in za TOZD Veleprodaja in Delovno skupnost.

Pogovora so se udeležili (od leve proti desni): Miran Sirec, Nada Rihtar, Miroslav Petje, Jože Sojer, Mija Koncilja, Alenka Malenšek, Štefan Balazić, Sergej Vošnjak in Alenka Brglez (manjka na sliki). Foto: Jože Rozman.

Svobodna menjava dela

Alenka Malenšek – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

O samoupravni kulturni politiki

Štiri leta so minila od akcije »človek-delo-kultura«, dve leti pa od potrditve dogovorov problemske konference SZDL Ljubljana. Zato se je mestna konferenca SZDL odločila za pogovore po delovnih organizacijah, katerih glavna vsebina naj bi bila priprava ocene uresničevanja problemske konference SZDL v kulturni dejavnosti in samoupravni kulturni politiki. V Mercatorju smo to oceno pripravili 26. maja 1980.

Posvetili smo se mnogim vprašanjem, s katerimi se srečujemo. (Pristostvovali so Alenka Brglez iz mestne konference SZDL, Štefan Blažič predsednik IOLKS, Jože Sojer – Sekretar kulturne komisije pri sveti zvezi sindikatov občine Vič-Rudnik, Miran Sirec – občinska konferenca OO ZSMS Ljubljana, Vič-Rudnik, Sergej Vošnjak – ZKO Ljubljana, Nada Rihtar – sekretarka tajništva samoupravnih organov in DPO TOZD Grosist, Petje Miroslav – član predsedstva OO ZSMS DS DO M-Rož-

nik, Mija Koncilja – članica OO ZSMS DS DO M-Rožnik in Alenka Malenšek – predsednica kulturne komisije KOS SOZD Mercator)

Največ pozornosti smo posvetili vprašanju svobodne menjave dela in uresničevanju delegatskega obveščanja. S tem vprašanjem je tesno povezano vprašanje usklajevanja interesov uporabnikov in izvajalcev, kot tudi vprašanje prisotnosti kulture v vseh samoupravnih aktih delovne organizacije.

Ljubljana, 25. maja 1980

Mladinci OO ZSMS Delovne skupnosti Mercator – Rožnika smo 23. maja 1980 proslavili Dan mladosti v jedilnici na Aškerčevi 5.

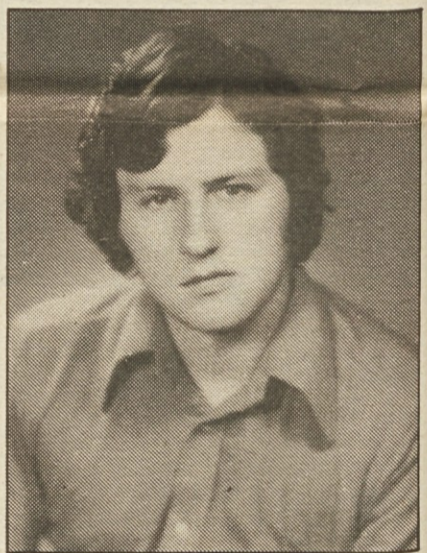
Svečanost smo pričeli z jugoslovansko himno, ki smo jo skupaj zapeli. S kratkim govorom in enominutnim molkom smo počastili spomin na tovariša Tita. Nato smo v prozi in pesmih, ki smo jih sami napisali, skušali prikazati veličino Titove osebnosti.

Na koncu smo zapeli priljubljeno Jugoslavijo in pesem prisege Titu, da se bomo držali njegove poti. Naš nastop je ogrel srca in dlani zadovoljnih udeležencev proslave.

Besedilo: Miroslav Petje, foto: Jože Rozman

V akcijo za čisto okolje v Ljubljani so se vključili tudi mladi (zaenkrat predvsem mlade) iz tozda Dolomiti. S prostovoljnim delom so in bodo uredili okolje svojih poslovalnic. Fotografovo oko jih je ujelo pri pletju in čiščenju zelenice pred sedežem tozda na Tržaški cesti. Kljub popoldanski vročini, ki dekleta pri vnetem delu ni prav nič motila, in zoprnemu trudu s prometne Tržaške ceste, so bile gredice kaj hitro očiščene in tako prihranjenih nekaj dinarjev, ki bi jih sicer dobila Rast. Foto: Jože Rozman.

Stanko Hebar, predsednik koordinacijskega organa mladine v DO MIP Ptuj.

Koordinacijski svet osnovnih organizacij ZSM delovne organizacije sestavljajo predsedniki, sekretarji in skupni blagajnik.

Za predsednika KS mladih je bil ponovno izvoljen Stanko Hebar.

Iz programa bodočega dela mladih je razvidno, da so njihove naloge kakor tudi zadolžitve posameznih članov po področjih dela precej zahtevne.

Obsegajo pomoč pri učenju učencev v gospodarstvu in sprotno spremljanje učnega uspeha; ugotavljanje članstva v Mercator-Izbiri-Panoniji Ptuj, njihovo strukturo in družbeno politično aktivnost; organiziranje letovanja mladih v okviru delovne organizacije, zagotavljanje udeležbe na sestankih OOZSM, vključevanje mladih v ZKJ, sodelovanje z drugimi DPO, KS in OK ZSM Ptuj, vključevanje v mladinske delovne akcije na ravni DO in poročanje o delu mladih v glasilu MERCATOR.

Sestanki koordinacijskega sveta mladih bodo enkrat mesečno, in sicer vsako zadnjo sredo v mesecu.

Po programu in nalogah so ugotovili, da članarina ne zadostuje za njihove potrebe. Na podlagi tega so sprejeli sklep o povišanju članarine od sedanjih 5 dinarjev na 10 dinarjev mesečno.

Da se bodo naloge uresničile, sta potrebna pomoč in sodelovanje slehernega izmed nas.

Samopostrežna trgovina v Zalogu pri Ljubljani. Foto: Kancijan Hvastja.

Poslovni rezultati organizacij združenega dela SOZD Mercator v prvem trimesečju leta 1980

Jože Čandek – Delovna skupnost SOZD

Uspeh ni le zasluga dobrega gospodarjenja

Gospodarska gibanja so bila v prvih treh mesecih tekočega leta pod močnim vplivom stabilizacijskih ukrepov, izvedenih v preteklem letu oziroma v začetku tega leta. Kot kažejo statistične informacije in podatki službe družbenega knjigovodstva, so v prvem trimesečju doseženi tako v gospodarstvu Slovenije – kot v SOZD Mercator razmeroma ugodni finančni rezultati

Tako se je v slovenskem gospodarstvu povečal celotni prihodek za 34,2%, dohodek za 33,8% in akumulacija za 57,2%. Približno enaka rast teh kazalcev je dosežena tudi v SOZD Mercator. Celotni prihodek se je povečal za 27%, dohodek za 39%, na akumulacijo pa je bilo razporejenih za 91% več sredstev kot v istem času lani. Vendar pa ta uspešen štart v letošnje leto ni le zasluga dobrega gospodarjenja, ampak tudi posledica finančnih obračunov in precejšnjega povečanja cen. Te so se v trgovini na drobno povečale v letošnjem letu v primerjavi z istim obdobjem lani za 25,8%, od tega pri kmetijskih proizvodih za 27,5%, pri industrijskih izdelkih za 26,2%, pri storitvah za 23,7% ter pri gostinskih storitvah za 26,6%.

Osnovni poslovni rezultati

Temeljne in delovne organizacije SOZD Mercator so v prvem trimesečju letošnjega leta s svojim poslovanjem, to je s prodajo blaga in storitev, dosegle celotni prihodek v višini 4,832 milijarde dinarjev. V primerjavi s celotnim prihodkom istega obdobja leta poprej je letošnji za 27% višji. Prevladujoča oblika pridobivanja celot-

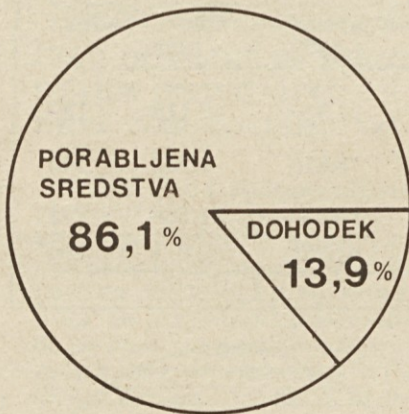
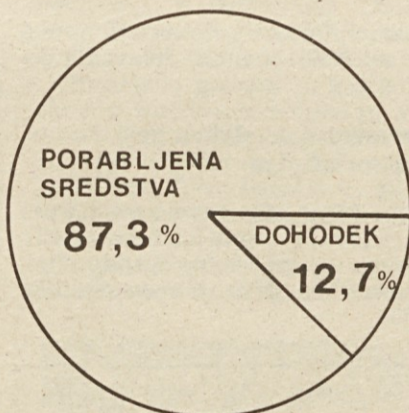
nega prihodka so še vedno prihodki, doseženi s prodajo trgovskega blaga, in sicer 88,43%, na ostale dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo temeljne in delovne organizacije SOZD Mercator, pa odpade še vedno razmeroma majhen delež prihodkov.

Za dosego navedenega celotnega prihodka je bilo porabljenih 4,158 milijarde dinarjev sredstev; od lanskih v istem obdobju so višja za 25%. Ker so se povečala za manjši odstotek kot celotni prihodek, bi lahko sklepali, da se je ekonomičnost poslovanja povečala. Ker 90 odstotkov vseh porabljenih sredstev predstavlja nabavna vrednost prodanega blaga, ti stroški pa so se povečali v primerjavi z istim obdobjem lani za 25%, to je za 2 odstotka manj kot celotni prihodek, to manjše povečanje vpliva na izboljšanje ekonomičnosti poslovanja. Delno pa je manjše povečanje porabljenih sredstev tudi rezultat višje vrednosti zalog na koncu obračunske dobe. Ostali poslovni stroški pa so se povečali celo bolj kot celotni prihodek.

Visoko naraščanje stroškov je prikazano pri proizvodnih storitvah, in sicer za 37%, pri drugih materialnih stroških za 26%, pri amortizaciji po predpisanih minimalnih stopnjah za 29% in pri dru-

gih poslovnih stroških celo za 74%. Na področju reklame in propagande so se stroški v letošnjem letu v primerjavi z istim obdobjem lani celo zmanjšali za 29%, reprezentančni stroški pa so ostali na isti ravni.

Ko od skupnih prihodkov, to je celotnega prihodka, odštejemo vsa porabljena sredstva, dobimo dohodek. Ta je znašal za prvo trimesečje letošnjega leta 674 milijonov dinarjev; od dohodka prvega trimesečja lani je višji za 39%.

Pregled osnovnih poslovnih rezultatov	v 000		
	januar 1979	marec 1980	Indeks
1. Celotni prihodek	3,819.432	4,832.031	127
2. Porabljena sredstva od tega:			
– porabljene surovine, material, energija	222.816	266.464	120
– proizvodne in neproizvodne storitve	56.997	75.866	133
– amortizacija po predp. stopnjah	32.524	42.119	129
– dnevnice, terenski dodatki	12.249	14.858	121
– reklama in reprezentanca	3.095	2.526	81
– nabavna vredn. trg. blaga	3,001.464	3,742.726	125
3. Dohodek – doseženi	484.838	674.203	139
4. Celotna izguba	5.180	4.216	81
– nekrita porabljena sredstva	–	–	–
– nekrita obveznosti iz dohodka	524	–	–
– nekrita obveznosti iz ČD	4.656	4.216	91
5. Del skupnega dohodka, ki pripada drugim	2.971	4.729	159
6. Razporejeni dohodek	490.017	678.419	138

Izguba

Prvo trimesečje letošnjega leta je zaključilo z izgubo 5 OZD. Znesek izgube znaša 4,216 milijona dinarjev. Lani je v prvem trimesečju znašala izguba 5,180 milijona di-

narjev, torej je letošnja izguba manjša za 19%. Vsa izguba je nastala zaradi nekritih izplačanih akontacij osebnih dohodkov in drugih obveznosti iz čistega dohodka. Izgubo izkazujejo v sestavu Mercator – NANOSA TOZD

Indus Koper, TOZD TMI in TOZD Avtomaterial v znesku 3,917 milijona din, in v sestavu MERCATOR – AGROKOMBINAT Krško TOZD Kooperacija in TOZD Meso Kostanjevica v znesku 298.525 dinarjev.

Svet potrošnikov v krajevni skupnosti Zalog

Jože Rozman

»Še zdaleč nismo vsega naredili...«

Na nedavnem pogovoru s predstavniki delovne skupine CK ZKJ in predstavniki CK ZKS in MK ZKS v tozdu Golovec (delovna organizacija Mercator-Rožnik), o katerem več pišemo tudi v tej številki, so predstavniki CK ZKJ komunistom iz tozda Golovec postavili tudi vprašanje, kako delujejo sveti potrošnikov in kako se trgovina povezuje z njimi.

Na vprašanje je najprej odgovoril Jože Knavs, poslovodja Železine v Polju. Povedal je, da so prodajalne tozda Golovec na področjih 28. krajevnih skupnostih in da so le nekateri potrošniški sveti aktivni, drugje pa se njihovo delo sploh ne čuti. Na splošno bi lahko rekli, da se njihovo delo v trgovini premalo čuti, tam pa, kjer so sveti potrošnikov aktivni, doslej ni prihajalo do večjih nesoglasij ali težav v medsebojnem sodelovanju. Odgovor je potem s konkretnim primerom dopolnil še Drago Pok, poslovodja samopostrežnice tozda Golovec v Zalogu. Dejal je, da je potrošniški svet v KS Zalog zelo aktiven in se vneto vključuje v delo poslovnih enot na svojem področju, opozarja na nepravilnosti, vpliva na izbiro blaga, na svoje se je vabi predstavniki trgovine oziroma poslovodje. Tu skupaj pregledujejo knjigo povpraševanja in skušajo odpraviti nepravilnosti in pomanjkljivosti.

Za mnenje o potrošniškem svetu smo potem vprašali tudi predsednico sveta potrošnikov v KS Zalog Jožico Metelko-Zupančič, dipl. ing. tekstilne tehnologije, sicer pomočnico direktorja šolskega centra za blagovni promet v Ljubljani.

»Kar takoj moram povedati, da naš svet potrošnikov še ni tako organiziran, kot bi moral biti. Pri našem delu mnogo stvari šepa, marsičesa tudi nismo dosegli ali naredili, kar bi lahko oziroma želimo, za boljše delo nam primanjkuje tudi časa. Naj kar naravnost povem: dokler se bomo kot sardine vozili v mestnih avtobusih v Zalog, dokler iz Zaloga ne bomo mogli od doma telefonirati zdravniku, dokler... nismo še nič naredili. Nerešenih stvari je veliko in ponekod čedalje več, saj se Zalog naglo širi, vse več je priseljencev in zato se slabo poznamo med seboj.

Naš svet potrošnikov ima devet članov; mednje štejem tudi sebe kot predsednico, podpredsednika in tajnika. Delegati imamo 4-letni mandat in smo voljeni tako, da predstavljamo vse plasti prebivalstva (upokojenec, gospodinja, trgovec itd.) Na seji, ki so praviloma enkrat na tri mesece, pogosteje pa le po potrebi, vabimo tudi predstavnike organizacij, s katerimi želimo rešiti morebitne težave ali se kaj dogovoriti.

Največ seveda razpravljamo o preskrbi in naše predloge, pripombe, nasvete in opozorila vedno posredujemo trgovini. Moram reči, da z Mercatorjevimi trgovinami v Zalogu nismo povsem zadovoljni, predvsem z organizacijo dela ne. (V Zalogu so tri trgovine tozda Golovec: manjša, oziroma kot ji pravijo spodnja samopostrežnica, la-

ni dograjena samopostrežnica in letos odprta tehnična trgovina, s katero so krajanje zelo zadovoljni. Poleg teh treh je v Zalogu še Veletekstilova trgovina. Opomba: J.R.) Ne razumemo, zakaj se kljub našim opozorilom in predlogom še vedno naredijo vrste pri kupovanju kruha in zelenjave. Trgovci se izgovarjajo na pomanjkanje delovne sile, mi pa menimo, da gre predvsem za slabo organizacijo dela. Smatramo tudi, da bi lahko odpravili vrste pred blagajni in da bi bili lahko prodajalci bolj prijazni; slednje ne velja za spodnjo samopostrežnico. Ne razumemo tudi, zakaj primanjkuje sadja, mesnih izdelkov in delikates, občasno zelenjave, da niti ne omenjamo drugih izdelkov, ki jih povsod primanjkuje, za kar, kot vemo, trgovina ni kriva.

V vseh poslovalnicah so knjige pritožb, ki jih stalno pregledujemo, vendar je v njih zelo malo tehtnih in objektivnih pripomb, prednjačijo pa nekritična in subjektivna mnenja in pripombe, katerih vrednost je prav zato vprašljiva.

Sprašujete po odmevnosti dela sveta potrošnikov? Zelo me moti, ker samo govorimo, pišemo zapiski, vabimo inšpektorje in druge prizadete, zadolžimo odgovorne ljudi na krajevni skupnosti, dosežemo pa praktično skoraj nič ali zelo malo. Nikakor ne moremo doseči, da bi mestni avtobusi pogosteje vozili v Zalog, od tu skoraj ne moremo telefonirati, saj telefonskih priključkov že lep čas ne dobimo, dela je toliko, da pravzaprav ne vemo, s čim vse naj se ukvarjamo, kam vse naj se obrnemo, ukvarjamo se s preveliko stvarmi in zato preveč na splošno.

Velika pomanjkljivost vseh svetov potrošnikov je ta, da nimajo zakonsko določene moči odločanja; lahko samo predlagajo, svetujejo, opozarjajo, pot od predloga do konkretne odločitve pa je včasih nedopovedljivo dolga. Tako dobim večkrat občutek, da se sestajamo pač zato, da se sestajamo. Pogrešali smo tudi tesnejšo vez in več sodelovanja med krajevno skupnostjo in svetom potrošnikov. Prav zato smo sedaj dosegli, da sem kot predsednica potrošniškega sveta postala član sveta krajevna skupnost. Da pa bi sveti potrošnikov kot samoupravna organizacija potrošnikov res postali učinkovita oblika varstva potrošnikov, bo treba v prihodnje najprej skleniti samoupravne sporazume s trgovinskimi in drugimi organizacijami in doseči to, da bodo sveti potrošnikov lahko tudi popolnoma odločali o vsem, o čemer sedaj lahko le svetujejo ali opozarjajo.

Dosežena razlika v ceni

Od dosežene razlike v ceni zavisijo tudi uspeh poslovanja. Prikazujemo doseženo redno razliko v ce-

ni za trgovino na veliko, trgovino na malo ter trgovino na veliko in malo v primerjavi z istim obdobjem lani in s celotnim letom 1979. Ta se je gibala takole:

	31. 3. 1979	leto 1979	31. 3. 1980
– pri trgovini na veliko	7,2%	8,8%	8,4
– pri trgovini na veliko in malo	14,8%	14,2%	14,0%
– pri trgovini na malo	15,6%	15,5%	15,9%

Razporeditev dohodka

Razporeditvi dohodka moramo v letošnjem letu posvetiti posebno pozornost. Že v resoluciji, še bolj pa v dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980 ter v Resoluciji o dopolnitvah uresničevanja srednjeročnega plana SOZD Mercator v letu 1980, so jasno zahtevane usmeritve razporejanja, ki naj bi jih v letošnjem letu upoštevali pri razporejanju dohodka. Delež sredstev, ki se oblikuje iz čistega dohodka za razširitev materialne

osnove dela, mora rasti hitreje kot rast sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. V celotni republiki bi morali zagotoviti za 25% počasnejšo rast sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka. V posameznih OZD pa mora biti rast osebnih dohodkov odvisna od rasti dohodka, upošteva se druge dejavnike, kot so kakovost gospodarjenja, raven osebnih dohodkov na zaposlenega delavca v preteklem letu, izvojni rezultati, razmerja razporeditve dohodka v preteklem letu itd.

Nadaljevanje na 6. strani

Poslovni rezultati organizacij združenega dela SOZD Mercator v prvem trimesečju leta 1980

Uspeh ni le zasluga dobrega gospodarjenja

Nadaljevanje s 5. strani

Pregled v prvem trimesečju letošnjega leta opravljene razporeditve dohodka v SOZD Mercator v primerjavi z razporeditvijo v letu 1979

	Leto 1979		I. trimeseč. 80		Indeks
	znesek v 000 din	strukt.	Znesek v 000 din	strukt.	
Ustvarjeni dohodek	2.482.319	100	674.203	100	-
Akumulacija	351.775	14,2	125.902	18,6	131
Čisti osebni dohodek in skupna poraba	1.105.268	44,5	286.067	42,3	95
Skupna in splošna poraba ter druge obveznosti iz dohodka	1.031.176	41,5	266.450	39,4	95
Izguba	- 5.900	- 0,2	- 4.216	- 0,5	250

Uporabljeni pregled razporeditve je sicer namenjen predvsem temeljnemu organizacijam združenega dela za odločanje o razporeditvi njihovega ustvarjenega dohodka, vendar pa tudi na ravni SOZD Mercator nudi vpogled v osnovna razmerja razporeditve, hkrati pa tudi omogoča oceno ureditve začetnih usmeritev. V prikazanem pregledu je zajeto: - v akumulaciji del dohodka za amortizacijo, obračunano nad zneskom po predpisanih minimalnih stopnjah, del čistega dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, ter del čistega dohodka za rezerve, druge potrebe in druge sklade v TOZD;

- v neto osebnih dohodkih in skupni porabi delavcev del čistega dohodka za neto osebne dohodke in del čistega dohodka za prehrano delavcev, za regres za letni dopust, za stanovanjsko gradnjo in druge namene skupne porabe;

- v skupni in splošni porabi in drugih obveznostih iz dohodka davki in prispevki SIS iz dohodka TOZD in osebnih dohodkov delavcev ter vse druge obveznosti, ki v skladu z zakonskimi predpisi bremenijo dohodek.

Po podatkih tega pregleda je v prvem trimesečju opravljena razporeditev dohodka dokaj skladna z usmeritvami resolucije. Pred-

vsem to velja za delež akumulacije, ki se je povečal od 14,2% v letu 1979 na 18,6% v prvem trimesečju letošnjega leta ter za delež neto osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev, ki se je znižal od 44,5 v lanskem letu na 42,3% v prvem trimesečju letošnjega leta. Prav tako se je zmanjšal delež skupne in splošne porabe ter drugih obveznosti iz dohodka, in sicer od 41,5% v lanskem letu na 39,4% v prvem trimesečju letošnjega leta.

V skupni in splošni porabi ter drugih obveznostih iz dohodka so se naslednje kategorije stroškov povečale za večji odstotek kot dohodek:

	Znesek v 000 din	Indeks
- prispevki iz dohodka SIS drugih družb. dejavnosti	1.062	147
- davki iz dohodka republikli oz. avtonomni pokrajini	7.510	186
- del dohodka za varstvo okolja	3.022	145
- del dohodka za povečano amortizacijo	5.233	145
- del dohodka za druga plačila	13.036	161
- del dohodka za obresti	45.595	148
Skupaj prispevki in davki ter druge obveznosti	169.005	138

Razporeditev dohodka prvega trimesečja letošnjega leta analiziramo še z nekaj podatki, ki kažejo na uresničevanje usmeritev iz dogovora o razporejanju dohodka v letošnjem letu in iz resolucije SOZD Mercator. Da bi uresnili določila dogovora iz naše resolucije, bi se morala sredstva za osebne dohodke povečati za 25% manj od rasti dohodka, izplačila iz sredstev skupne porabe pa naj bi se povečala za največ 13% v primerjavi z izplačili v letu 1979. Ti dve opredelitvi veljata za vse OZD s področja materialne proizvodnje, vendar pa bo njuna dokončna ocenitev možna šele po rezultatih celega leta.

Med letom lahko le ocenjujemo ali se taki usmeritvi razporeditve dohodka in izplačil sredstev skupne porabe približujemo ali ne. V prvem trimesečju letošnjega leta znaša rast doseženega dohodka v SOZD Mercator 39%, rast osebnih dohodkov pa 27%, zaostajanje je torej 30,8%. V povprečju je to določilo dogovora in resolucije torej uresničeno, nekoliko drugače pa je, če upoštevamo še tista določila dogovora, ki opredeljujejo rast sredstev za osebne dohodke v primerjavi z rastjo dohodka, odvisno od različnih pogojev. Na ravni SOZD Mercator kot celote lahko upoštevamo le tista določila, ki opredeljujejo relativno nižjo rast osebnih dohodkov pri hitrejši rasti dohodka od tiste, predvidene za letošnje leto za celotno gospodarstvo Slovenije (22%) ter relativno nižjo rast osebnih dohodkov pri doseženi višji ravni osebnih dohodkov od poprečja v letu 1979. Ti dve določili upoštevata namreč razpredelnica možnih stopenj rasti sredstev za osebne dohodke glede na doseženo rast dohodka.

Za celotni SOZD razberemo, da je ob 39 odstotni rasti doseženega dohodka v prvem trimesečju leta 1980 ter 10.204 dinarjih poprečnega bruto osebnega dohodka na delavca v letu 1979, možni odstotek rasti osebnih dohodkov 24,32%. To pa pomeni, da je doseženi odstotek rasti osebnih dohodkov za trimesečje leta 1980 (27%), upoštevajoč le tista določila diferenciranja rasti osebnih dohodkov, ki jih na ravni SOZD Mercator lahko, nekoliko previsok. Ni pa s tem re-

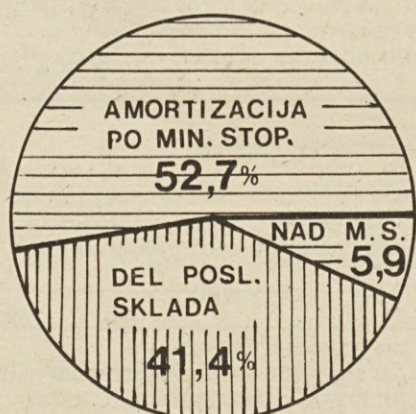
čeno, da drugi dejavniki, ki opredeljujejo raven rasti osebnih dohodkov v primerjavi z rastjo dohodka, ne dovoljujejo višje ravni. Kvalitetni kazalci - nekatere od njih povzema tudi dogovor - bi na ravni SOZD Mercator že dovoljevali višjo raven osebnih dohodkov od te možne, saj kažejo, da se je v letošnjem letu izboljšala razporeditev dohodka v prid sredstvom akumulacije; iz tega izhaja, da so

kazalci dohodka, čistega dohodka in akumulacije na delavca ugodnejši.

Dosežena sredstva za reprodukcijo

Sredstva, ki ostanejo temeljnimi in delovnim organizacijam za enostavno in razširjeno reprodukcijo, znašajo za prvo trimesečje leta 1980:

	v 000 din		
	januar 1979	marec 1980	Indeks
Amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah	32.524	42.119	129
Amortizacija nad predpisanimi minimalnimi stopnjami	3.614	5.233	145
Del posl. sklada za lastne namene	25.628	51.559	201
Skupaj	61.766	98.911	160

Osebni dohodki

V prvem trimesečju leta 1980 so TOZD in DO namenile za bruto osebne dohodke 336.575.194 dinarjev; s tako razporeditvijo je rast osebnih dohodkov za 12 indeksnih točk nižja od rasti dohodka, v primerjavi s istim obdobjem lani pa se je masa sredstev za bruto osebne dohodke povečala za 27%. Poprečni obračunani čisti osebni dohodek na zaposlenega v SOZD Mercator je bil za prvo trimesečje letos 7.363 dinarjev, kar je za 26% več kot v istem obdobju

preteklega leta. Za leto 1979 je znašal poprečni neto osebni dohodek na delavca 7.056 din; povečanje za letošnje trimesečje znaša torej 4%.

Ne glede na zastoj v rasti realnih osebnih dohodkov pa bi morali tudi v naslednjem trimesečju, kakor tudi v drugem polletju letošnjega leta, zadržati rast osebnih dohodkov pod rastjo dohodka, kot to določata dogovor in resolucija SOZD Mercator, sicer bodo sedaj ugodna razmerja delitve zelo hitro porušena.

Mercator - Interna banka

Nadaljevanje pogovora iz maja

Združevanje sredstev za tekoče poslovanje

S tem zapisom nadaljujemo in hkrati končujemo pogovor z direktorico Interne banke Drago Vaupotič in Samom Dostalom, vodjo investicijsko-kreditne službe, o dejavnosti M-Interne banke (v nadaljevanju MIB).

Od kdaj in kdo združuje sredstva za tekoče poslovanje in kaj je osnovni namen te vrste združevanja?

Da bi čim bolj racionalno gospodaril z denarnimi sredstvi, so pred dvema letoma, to je že ob ustanovitvi MIB, nekatere njene članice začele združevati sredstva za tekoče poslovanje zaradi skupnega plačevanja obveznosti, medsebojnega kratkoročnega kreditiranja in ohranjanja likvidnosti teh istih članic. K temu so nas prisilile zakonske določbe, da mora vsak tozd imeti svoj žiro račun, da bi na ta način delavci v tozdu postali subjekt odločanja o elementih poslovanja in o dohodku, kot rezultatu svojega dela in gospodarjenju s sredstvi, kar pa je seveda povzročilo razdrobljenost sredstev.

Tej razdrobljenosti sredstev je nujno morala slediti koncentracija sredstev in pa pospešena cirkulacija sredstev, sicer bi se pojavila potreba po dodatnih sredstvih, kar bi predstavljalo novo obremenitev dohodka z obrestmi. Tudi nekatere ostale članice MIB so prav kmalu spoznale, da je s koncentracijo sredstev dana možnost za boljše likvidnost vsake posamezne in vseh članic, da se s tem zmanjša odvisnost od temeljnih bank, zaradi tega pa ostane večji del dohodka posameznim članicam.

Ima združevanje sredstev za tekoče poslovanje še kakšne druge prednosti?

Interes takega združevanja mora biti in tudi je vsestranski, bodisi zaradi občasnih odvečnih sredstev, saj so le-ta obrestovana od treh odstotkov naprej in zaradi občasnih primanjkljajev, ki se s koncentracijo, to je zaradi združevanja sredstev lahko premostijo z likvidnostnimi krediti v okviru dogovorjenega limita. Pozitivni učinek se torej odraža v prejetnih obrestih za sredstva, ki so kot sredstva na vpogled na internih računih pri MIB in pa predvsem v manjši potrebi po kreditih za obratna sredstva, saj občasne primanjkljaje premostimo z dnevnimi likvidnostnimi krediti.

Kaj bi se na primer dogajalo, če tozdi sploh ne bi združevali sredstev za tekoče poslovanje. Morda lahko tudi s tem odgovorom še z druge strani poudarite prednosti tega združevanja!

Ob analizi občasnih likvidnostnih kreditov smo ugotovili, da bi bila v letošnjem letu potreba tozdov - članic MIB po dodatnih bančnih sredstvih večja za 108 milijonov, če bi temeljne organizacije prenehale z združevanjem sredstev za tekoče poslovanje. Prav tako bi v primeru, da ne bi združevali sredstev za tekoče poslovanje, ne mogli opravljati plačil iz medsebojnih kupoprodajnih odnosov preko internih računov in bi zaradi tega potrebovali za približno 63 milijonov več žiralnega denarja, kar pomeni za toliko več kreditov, ki jih zaradi trenutne slabe likvidnosti bank tudi ne bi mogli dobiti.

Tako združevanje sredstev in medsebojno kreditiranje je torej res najlažji način za prihranek dohodka za lastno razširjeno reprodukcijo.

Vse te prednosti bi lahko združevali v poziv ostalim članicam MIB, ki še ne združujejo sredstev za tekoče poslovanje.

Iz povedanega je jasno, da bi tudi ostale članice MIB, ki se do danes še niso vključile v združevanje sredstev za tekoče poslovanje, zaradi skupnega plačevanja obveznosti, medsebojnega kreditiranja in ohranjanja likvidnosti, morale stremeti za tem, da se čim preje vključijo v tak sistem in si s tem olajšajo svojo dokaj težko likvidnostno situacijo kakor tudi svoj dohodkovni položaj, to je, da zadržijo več dohodka za svojo razširjeno reprodukcijo.

Če se kljub vsem prednostim nekateri še ne odločijo za takšno združevanje sredstev, morajo gotovo biti kje tudi težave oziroma razlogi za to?

Pri tem združevanju nastajajo tudi določene težave, ki tako združevanje ovirajo in s tem preprečujejo doseg cilja - čim večje samofinanciranje znotraj sestavljene organizacije. Težave so tehnične značaja kot naprimer oddaljenost članic od sedeža MIB in slabe povezave na relaciji MIB - članice ali pa SDK MIB - SDK članice. Te težave se da odpraviti z malo boljše organizacijo in z več discipline predvsem pri komercialnem poslovanju in pri prevzemu blaga. Tu mislim predvsem na to, da mora biti vsaka dobava blaga vnaprej pismeno dogovorjena s pogodbo, ki vsebuje vse elemente, od količine, cene in plačilnih pogojev, da se prevzem blaga opravi lahko do podrobnosti tudi brez računa dobavitelja in da se nalog za plačilo obveznosti lahko naredi ne glede na to, ali je dobavitelj poslal račun, da bi lahko zadostili določbam zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

Težave so tudi pri temeljnih bankah, ki takemu združevanju niso naklonjene, češ da se s tem odliha njihov potencial in Ljubljano. To bodo morale temeljne banke med seboj sporazumno rešiti, saj je nespremenljivo, da bi bile temeljne banke ovira pri združevanju dela in sredstev.

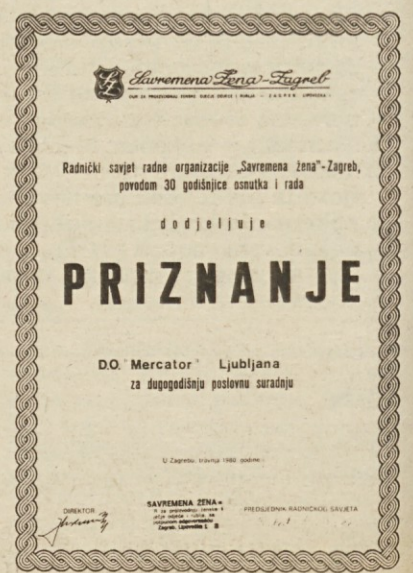
Kakšna pa je likvidnost same MIB?

Ohranjanje likvidnosti je eno od glavnih načel, ki jih je treba upoštevati pri poslovanju interne banke. Resda tudi prevelika količina denarja na žiro račun ni znak dobrega gospodarjenja. Dogaja se eno in drugo, enkrat je denarja preveč, drugič ga je premalo, da bi zadostili vsem potrebam. Zadnje čase je to drugo bolj pogosto. Tedaj si pomagamo s pospešeno izdajo menic, to je s podaljšanjem rokov plačil z zavarovanjem obveznosti z menicami. Seveda pa so tu tudi določene meje, do katerih menice lahko izdajamo, saj z izdajo menice obveznost ni poravnana, pač pa le odložena za določen čas in menice lahko izdajamo le do takih zneskov, za katere imamo zagotovljen priliv. Kot zagotovljen priliv upoštevamo le najnižji priliv gotovine iz prodaje na drobno in predvidena vračila kreditov.

Kaj bi bilo predvsem treba storiti za boljše likvidnost MIB?

Da bi dosegli optimalno likvidnost, kar bi še izboljšalo naš dohodkovni položaj, bi morali kvalitetneje planirati. Planiranje likvidnosti je v tesni povezavi s planiranjem ostalih funkcij, kot so nabava, prodaja, proizvodnja itd. Menim, da je ravno na področju planiranja premalo narejenega in to v Interni banki kakor tudi pri njenih članicah. Zato bo nujno boljše in bolj kompleksno planirati, da bi dosegli boljše rezultate.

Pogovor pripravil za objavo: Jože Rozman

Novi horizonti

Vukadin Nedeljković

Poseta koja produbljuje odnose sa proizvođačima

Grupa radnika iz Mercator – Sadja zelenjave, Mercator – Rožnika i Mercator – Velepiskrbe posetila je PIK SIRMUM, RO B. P. »Pinki« Sremska Mitrovica, EK Anska reka Valandovo, AK Lozar Titov Veles i PK Jadro Split u cilju, da se postigne bolje međusobno upoznavanje koje omogućava uspješnije međusobno poslovanje.

»Pokazi šta znaš, pa ću ti reći koliko vrediš« je narodna poslovice a kod ove posete mogla bi se odnositi i na goste i domaćine. Ovaj članak opisuje posetu koja produbljuje odnose sa proizvođačima a izvršena je u organizaciji Mercator – Sadja zelenjave preko Mercator – Turista, Ljubljana.

Pred spomenikom narodnom heroju.

Putovanje je bilo precizno programirano za celih 6 dana, a bilo je potrebno prevoziti čak 3.000 kilometara puta koji se protezao preko svih šest naših republika i dve pokrajine.

Autobus VIATOR-a, veoma ugodan za vožnju, krenuo je na put u ponedeljak, vrlo rano i prva etapa je bila Ljubljana-Sremska Mitrovica-Beograd. Kiša koja je padala celim putem nije povećavala umor od vožnje a ljubazna i vesela drugarica – vodič Mercator – Turista se brinula da su putnici u toku vožnje bili informisani o svim važnijim podacima gradova i mesta kroz koje i mimo kojih smo se vozili tog prvog dana putovanja.

Sa velikim interesovanjem očekivao se susret sa predstavnicima PIK SIRMUM u Sremskoj Mitrovici. Ljubazni domaćini sačekali su nas na autoputu i pratili nas desetak kilometara puta do svog kombinata. Sedište kombinata je u Mitrovici a voćnjaci, plantaže i obradljive njive su na području pitome i bogate, a iz uloge NOB herojske Fruške Gore.

PIK SIRMUM ima 1.600 hektara zemlje od kojih je po plantažama krušaka, bresaka, trešanja, višanja i drugog voća 900 hektara, a ostale površine pod raznim drugim poljoprivrednim kulturama. Zaposleno je 310 radnika, a taj broj se čak i potroji u sezoni berbe i većih jesejskih rodova. Ima ukupan bruto prihod 16 mil. dinara godišnje, a on se iz godine u godinu povećava.

Prokrstarili smo Fruškom Gorom i naše zadovoljstvo je premašilo sva očekivanja. Za mnoge od nas putnika je to bio prvi susret sa Fruškom Gorom, planinskim draguljom ravne Vojvodine i rodovitog Srema, koja je u svojim nedrima sakrivala bolnice i zbegove borcima i pregonjonom narodu u NOR, što će većno o tome upozoravati mimoiduće spomenik i groblje sa muzejom na jednom od vrhova Fruške Gore. Vreme nam nije dozvoljavalo da posetimo bar jedno od desetina manastira koji potiču iz XV. veka i čine kulturnu baštinu Fruške Gore jer smo želeli videti plantaže kombinata.

Obišli mo plantažu krušaka koja se rasteže na površini većoj od 100

hektara. Neinformisanom u poljoprivrednoj proizvodnji to otvara pogled u nove horizonte, informiše ga o dostignućima naše socijalističke stvarnosti i daje mu garanciju za još bolje sutra. Videli smo redove krušaka koje su u dužini 6 kilometara, videli smo vinograde na isto tako velikim prostranstvima i videli smo jedno od 4 umetnih jezera iz kojih navodnjavaju na stotine hektara obradljive zemlje i plantaža. Pokazali su nam plantaže trešanja i višanja koje su podignute sa zajedničkim ulaga-

njima PIK-a SIRMUM i Mercator – Sadja zelenjave još iz 1968. godine. Ukupni prihod iz poslovnih odnosa između PIK SIRMUM i Mercator – Sadja zelenjave u 1979. godini je bio preko 10.000.000 dinara a u 1980. godini će biti znatno viši. O tome su tekli razgovori između predstavnika obe organizacije prilikom te posete.

Od prvog susreta pa do rastanka smo uživali veliku pažnju domaćina. Gostoprimstvo je izraženo posebno na prijemu za sve nas od strane rukovodećih radnika PIK SIRMUM, RO B.P. »Pinki« kojim prilikom su izmenjena mnoga korisna mišljenja u prilog bolje saradnje u ovoj i narednim godinama.

Put nas je dalje vodio do Beograda, gde smo prenoćili a idućeg dana smo produžili putovanje po utvrdjenom programu.

(Produžetak u idućem broju)

Vinska klet M-Agrokombinata v Leskovcu pri Krškem.

Delovni jubilej

Jože Černoša – M-Agrokombinat Krško

Petnajst let Agrokombinata

Tiho, povsem v duhu ustalitvenih prizadevanj, smo pričakali petnajst let naše delovne organizacije. Petnajst let krmarjenja med težavami in uspehi. Petnajst let nekaj pomembnih mejnikov, ki so bili pogosto postavljeni iz zavestnega odpovedovanja vseh delavcev in kmetov, ker smo se zavedali, da brez vlaganj ni napredka.

Zgradili in obnovili smo: hladilnico za sadje v Stari vasi, polnilnico vina v Kostanjevici, 200 ha sadovnjakov v Stari vasi, Leskovcu, Brestanici in Kostanjevici, 60 ha vinogradov na Sremiču, Bočju in Ravneh.

Obnovili ali postavili nove trgovine: na Resi, Raki, Velikem Trnu, Senovem, v Brestanici, Dolenji vasi, Podbočju, Kostanjevici in Velikem Podlogu ter Krškem;

Predelavo grozdja in klet v Leskovcu; strojno delavnico in trgovino s stroji v Žadovinku; predelavo mesa v Kostanjevici in mesnice na Vidmu, Resi, Brestanici, Senovem, Podbočju, Kostanjevici in Leskovcu.

Povečali tržne viške v TOK Kooperacija na 5.000.000 l mleka,

850 ton mladih pitanih govedi, 200 ton telet, 1500 ton grozdja, obnovili ali kupili 15 stanovanj in 6 prikolic za letovanje.

Še bi lahko naštevali od povečanja skupnega prihodka do povečanja zaposlenih in vključevanja v družbene dejavnosti.

Organizirali smo republiško in državno prvenstvo oračev, republiško prireditev mladih »Kaj več o kmetijstvu«, veliko strokovnih predavanj in ekskurzij. Pred nami je novo petletno plansko obdobje, v katerem moramo razširiti vse dejavnosti, tudi tiste, katere smo doslej zanemarili (ekonomski pogoji), pri tem pa se moramo vključiti v SIS za oskrbo mesta Ljubljane.

Vsem delavcem, združenim kmetom, upokojevcem in učencem čestitamo!

Iz glasila M-Agrokombinata, »Poročevalca«.

Direktor M-Agrokombinata, Stane Nunčič.

• Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas •

Večmesečnega izostanka te rubrike s tem sestavkom ne bomo nadoknadili v celoti, saj so dogodki in novice izpred dveh ali treh mesecev sedaj že nezanimivi. Zato začnimo od sredine maja naprej.

V Delu je bil 16. maja objavljen članek »Utečena preskrba mesta«, ki govori o uspehih in prizadevanjih samoupravne interesne skupnosti za preskrbo Ljubljane za živili. Za nas je zanimivo predvsem to, da so člani tega SIS-a podprli razvojne programe kmetijskih posestev v okolici Ljubljane, ki bodo omogočili, da bomo več mesa in mleka pridelali doma. Sem sodi poleg farme Brest, ZKGP Kočevje, Emonine prašičje farme in drugih tudi M-Kmetijska zadruga Cerknica.

Delo nas redno obvešča tudi o delu inšpektorjev, ki imajo vedno polne roke dela. Med drugim smo 22. maja iz članka na ljubljanski strani izvedeli, da bodo Ljubljanci pripravljeni za dobrih pet ton solate, saj je Poljoprivredna zadruga Obnova iz Splita poslala M-Sadje zelenjavi solato, okuženo z ušmi. Sanitarni inšpektorji, ki tedensko pregledajo okoli 20 obratov za predelavo in promet z živili, pet obratov družbene prehrane in okoli pet osnovnih šol ali vrtec, so med mnogimi kršitelji našli tudi tele Mercatorjeve: v poslovalnici tozda Golovec v Bizoviku so ugotovili sanitarno-higijenske pomanjkljivosti in so zato izdali ureditveno odločbo; v isti poslovalnici in trgovini M-Sadje zelenjava v Gradišću 7 so prodajali živila s pretečenim rokom trajanja, v samopostrežnici tozda Golovec na Zaloški 172 pa so prodajali žarka

in grenka orehova jedrca. Delo je o tem poročalo 4. junija.

Dolenjski list je 29. maja objavil fotografijo s temle podpisom: »Prva znanilka-gradnja več kot potrebna Mercatorjevega skladišča je prva načrtovana gradnja v tako imenovani industrijski coni v Metliki. Skladišče gradi grosupeljsko SGP v sodelovanju z metliškimi TGP.

Najprej Dnevnik (2. junija), potem pa še Delo (3. junija), sta na športnih straneh objavila članka novinarja Matjaža Marinčiča o športnih igrah Mercatorja. Več o tem lahko berete v tej številki glasila »Mercator«.

Neimenovani novinar Dolenjskega lista (5. junij) je skoval domislico na temo pomanjkanje kave in predlagal nov sozd, katerega bi ustanovila Mercator in Viator (tako hitro pa spet ne gre, čeprav se rima). Zadeva je takale: v bifeju Mercatorjeve samopostrežne trgovine v Metliki so imeli kave do volj, v Viatorjevem gostišču na Dragah pa ne, zato pisec predlaga posojanje ali zamenjavo kave za pijačo, čeprav nič ne pove o tem, da bi v bifeju samopostrežnice primanjkovalo pijače. Glavno, da je šala na popularno temo, pa kakršnakoli že je!

Kot da bi bila preskrba mesta Ljubljane s kmetijskimi pridelki tema meseca, saj je tudi Dnevnik 10. in 14. junija objavil dva članka o tem. V prvem piše, da so komu-

nisti na skupni seji medobčinskega sveta ZKS in mestne konference ZKS razpravljali tudi o kmetijskih proizvodnji in preskrbi Ljubljane. Govoril je tudi generalni direktor sozda Mercator, Miran Goslar in med drugim opozoril, da bi morali z intervencijo v Ljubljani zagotoviti stalnim kmetijskim proizvajalcem, ne glede na politiko cen, stabilen položaj in s tem občanom zagotoviti stalno in redno preskrbo z mlekom in mesom. »Več hrane iz ljubljanske okolice« je naslov drugega članka, ki govori o tem, da bodo predstavniki interesne skupnosti za preskrbo mesta Ljubljane in mestne skupščine podprli razvojni program vseh treh Mercatorjevih kmetijskih organizacij (Agrokombinat Krško, KK Sevnica in KZ Cerknica).

Novinarji Dnevnika so se pred nedavnim šli zeleno inšpekcijo. Hodili so po ljubljanskih lokalih, zahtevali vodko in račun. Naročeno količino pijače so izmerili, račun pa ponekod dobili ali pa tudi ne. Napotili so se tudi v slaščičarno Evropa (tozd Kavarna Evropa, DO M-Hoteli gostinstvo), kjer so dobili pravo mero vodke, z računom so bile pa težave, saj so jim ga po nevljudnem izbruhu natakariče komaj dali, a brez štampiljke. Tako Dnevnik 12. junija, upajmo pa, da je bil dogodek le nepotreben spodrslijaj.

Za konec samo še omenimo, da je tudi Dolenjski list 12. junija pisal o novopečenem teksaškem državljanu, sicer poslovodji metliške Mercatorjeve železnice. Več o tem berite prav v tej številki »Mercatorja«.

Zbrl in povzel: Jože Rozman

Pospeševalne službe pri kmetijskih organizacijah

Jože Rozman

Mlada in zagnana ekipa cerkniških pospeševalcev

Mercator-Kmetijska zadruga Cerknica je nosilka razvoja kmetijstva v cerkniški občini, kjer je od 15.050 hektarov obdelovalnih površin (travniki, njive, sadovnjaki) kar 13.000 hektarov v zasebni lasti. Prav zato je nadvse pomembna, koristna in potrebna pospeševalna služba pri M-Kmetijski zadrugi Cerknica, ki med drugim tudi vodi in usmerja kmetijsko proizvodnjo na teh zasebnih zemljiščih.

Za uvod nekaj števil

Med obdelovalnimi površinami je 70 odstotkov travnikov, klimatske razmere onemogočajo intenzivno kmetijstvo (kraški svet, temperaturne razlike, visoke planote), delež kmetijskega prebivalstva se je od leta 1971 do danes zmanjšal za 18 odstotkov na 8 odstotkov, slabša se tudi starostna struktura kmetov, saj je vse več ostarelih in vse manj mladih kmetov. Delež kmetijstva v bruto proizvodni občine znaša 8 odstotkov. Od skupno 1230 kmečkih gospodarstev na območju Kmetijske zadruge Cerknica ima možnost razvoja le slaba polovica; večina kmetij je višinskih (860), kjer so razmere za kmetovanje še težje, ostale so nižinske (370 kmetij).

Na tem področju je 1250 govejih hlevov s 6250 stojišči (5 stojišč na hlev) in 1100 hlevov za prašiče s 3000 stojišči (3 prašiči na hlev). Pomankanje delovne sile kmetje nadomeščajo z nakupom kmetijske mehanizacije, saj je bilo leta 1979 v občini 740 traktorjev, 1150 motornih kosilnic, 235 samonakladalnih prikolic, 17 trosilcev za hlevski gnoj itd. Ustanovljenih je bilo tudi več kot 100 strojnih skupnosti. Tu- di poraba kreditnih sredstev kaže na nagel razvoj; leta 1970 je 26 kmetij najelo skupaj za 318.000 din kreditov, leta 1978 pa 231 kmetij že za 11.347.000 din kreditov.

Kako je organizirana pospeševalna služba?

KZ Cerknica ima sedem združnih enot, ki pokrivajo sedem krajevnih skupnosti. Posamezne združne enote vodi pospeševalec, ki skrbi za organizirano zasebno proizvodnjo kmetijskih pridelkov v vseh fazah od proizvodnje do prodaje. Kmetijska zadruga namreč nima lastne proizvodnje.

Pri kmetijskih zadrugah v Sloveniji so začeli ustanovljati pospeševalne službe pred desetimi leti. Pri Kmetijski zadrugi Cerknica se je ta služba zares postavila na noge šele lani, ko je začelo delati vseh sedem pospeševalcev, saj prej eden ali dva kljub prizadevnosti nista zmogla vsega dela. Vsak pospeševalec ima dan ali največkrat kar dva dni na teden uradne ure v svojem okolišju, ko v pisarni, ki so običajno v združnih domovih, sprejema kmete in jim svetuje. Svetovanje je seveda nujno povezano z delom na terenu v teh in ostalih dneh, zato je kaj malo časa še za pisarniško delo, ki ga tudi opravlja vsak pospeševalec.

Vsak teden enkrat se vsi pospeševalci zberejo na kolegiju skupaj z direktorjem zadruge, kjer se pogovorijo o preteklem in prihodnjem delu, rešujejo probleme, izmenjujejo mnenja in nasvete, se odločajo za skupne ogledne in poročajo o svojem delu. Vsak pospeševalec pripravi o svojem delu še mesečno poročilo za vodjo pospeševalne službe, ta pa pripravi poročilo o delu v preteklem mesecu in načrt dela za prihodnji mesec za upravni odbor zadruge.

Pospeševalci so mlada in zagnana ekipa

Trenutno jo sestavljajo vodja pospeševalne službe **Stanislav Pavlič** (39 let, kmetijski ing., vodja združne enote Unec, pri Kmetijski zadrugi od leta 1975), **Magda Brancelj** (21 let, kmet. tehnik, združna enota Cerknica, pri zadrugi od leta 1978), **Branka Kočevar** (20 let, kmet. tehnik, združna enota Grahovo, pri zadrugi od leta 1979), **Marko Nared** (20 let, kmet. tehnik in izredni študent prava, združna enota Begunje, pri zadrugi od leta 1979), **Franc Kerin** (24 let, živinorejsko-veterinarski tehnik, združna enota Žilce, pri zadrugi od leta 1977), **Andreja Hacı** (20 let, kmetijski tehnik, združna enota Loška dolina, pri zadrugi od leta 1979), **Milka**

Petrič (24 let, dipl. ing. agr., združna enota Nova vas-Bloke, trenutno na izpopolnjevanju v ZDA, pri zadrugi od leta 1979) in **Rado Klančar** (dipl. ing. agr. in dipl. oec., trenutno pri vojakih, v zadrugi od leta 1979).

Vsi pospeševalci so doma s kmetij.

Kaj dela pospeševalna služba?

Prednost imajo proizvodne naloge, trenutno pa se poleg najrazličnejšega sodelovanja s kmeti-kooperanti oziroma združenimi

ni, razvoj živinoreje, urejanje čredinskih pašnikov, varstvo in zaščita rastlin in živali, preventivna oskrba, siliranje, analize zemlje, pravilno gnojenje itd.)

– nasveti pri gradnji hlevov, sušilnih naprav, silosov in drugih kmečko-gospodarskih objektov ter urejanje kreditne dokumentacije in pomoč pri splošni kreditni politiki

– odkup živine in drugih kmetijskih pridelkov, vodenje rodovniških služb in selekcioniranje

– popis kmetij in preusmeritvenih programov

Stanislav Pavlič

Marko Nared

Magda Brancelj

Branka Kočevar

kmeti največ ukvarjajo s svetovanjem v proizvodnih skupnostih, ki so se v zadnjem letu povečale tako po številu kot po površini zemljišč, ki jih obdelujejo, kar je nedvomno zasluga pospeševalne službe. Proizvodne skupnosti večinoma obdelujejo družbeno zemljo z namenom, uvajati na večjih površinah novo tehnologijo, kate- ro kmetje na lastnih površinah uvajajo počasneje in z večjim ali manjšim nezaupanjem. Proizvodne skupnosti so zato nekakšne demonstracijske enote in tu doseženi rezultati so že marsikomu spremenili mnenje o starem in novem kmetijstvu. V okviru Kmetijske zadruge Cerknica je danes pet vrst proizvodnih skupnosti:

– tri pašne skupnosti s skupaj 29 kmeti na 53 hektarih (lani ena pašna skupnost s tremi kmeti na 8 hektarih)

– dve skupnosti semenskega in merkantilnega krompirja s skupaj 7 kmeti na 8 hektarih (lani tudi dve vendar s 5 kmeti na 4 hektarih)

– dve skupnosti za silažno koro- zo s skupaj 16 kmeti na 21 hektarih (lani ena s 7 kmeti na 10 hektarih)

– tri skupnosti za pridelovanje travinj s približno 130 kmeti na 160 hektarih (lani dve z okoli 75 kmeti na 90 hektarih)

– ovcerejska skupnost je bila ustanovljena letos in ima 22 ple- menskih ovac; ta izkorišča zara- ščena oziroma neobdelana zemlji- šča.

Pospeševalna služba vodi in nadzoruje proizvodnjo v teh skupnostih, kjer je osnovno načelo, da kmetje obdelujejo družbeno zemljo, zadruga priskrbi ves reprodukcijski material, pridelke pa si po vložnem delu razdelijo kmetje in na koncu naredijo obračun. Zanimanje za tak način proizvodnje je veliko in letos je primernih površin celo zmanjkalo. Ostala družbena zemlja je oddana v najem.

Druge naloge pospeševalne službe so:

– strokovno svetovanje kmetom v lastni proizvodnji in spremljanje te proizvodnje (setveni pla-

kaj – čud in nprav našega sloven- skega, notranjskega kmeta, nje- gov čustveni odnos do zemlje, na kateri je zrasel njegov rod, pone- kod njegovo starokopitnost in bo- jazen pred vsem novim in nezna- nim. Vse to se sicer počasi spremin- nja na bolje, pravijo pospeševalci, saj čedalje več kmetij prevzame v roke ali vsaj na njih gospodarijo mladi, ki se hitreje ogrejejo za no- vosti, ki so, pametno povezane z izkušnjami, pač nujen pogoj na- predka.

Najbolj prepričljiv pa je zgled, delo na terenu. Treba je včasih pri- jeti za vile in kmetu pokazati, kako naj bi se to in to delalo po no- vem. Na splošno nam, pospeševal- cem, kmetje zaupajo, so mi rekli v Cerknici, ne zaupajo pa neurejeni kmetijski politiki. Poglejte, so mi rekli pospeševalci, mi lahko govo- rimo kmetom podolgem in počez o koristnosti umetnih gnojil, ven- dar če ni denarja za regresiranje teh gnojil, je naše govorjenje praz- no. Kmet se bo ogrel za novost, če bo čutil med palcem in kazalcem denar, saj od tega vendar živi, če bo na konkretnem primeru videl uspeh, če bo imel, po domače re- čeno, računico. Za vsako novost, za vsako začetno akcijo je potre- ben denar, potem stvar že steče. Če pa denarja ni, in žal ga kar pre- cejkrat ni, potem... Kaj naj stori- mo, če primanjkuje denarja za

Pri našem delu moramo biti vztrajni, saj je tako lahko prvotno nezaupanje spremenimo v zaupa- nje in večkrat se zgodi, da nas kmetje kasneje poiščejo in pravi- jo, pa ste le imeli prav. Ob takih trenutkih pozabim tudi na nepri- jetnosti, ko so me vrgli iz hleva in celo fizično napadli, je povedala Magda Brancelj. To so seveda izje- mnimi trenutki, je pa tudi veliko za- dovoljnih, ko se vsi skupaj veseli- mo ob doseženih rezultatih, saj so, kot sami pravijo, kar zastrupljeni s tem delom.

Pri Milki in Vinku Otoničar v Begunjah

S pospeševalcem sva se potem odpravila na rutinski obisk enega od kmetov. Obiskala sva trdno, veliko in lepo urejeno kmetijo Otoničarjevih v Begunjah pri Cerknici. Pred tremi leti so po navodi- lih pospeševalne službe prenovili hlev, v katerem je trenutno 17 glav živine. Gospodinja je povedala (gospodar je šel ravno »frišno« kosit), da je bilo do nedavnega po- speševalcev premalo, zato so od njih lahko dobili le osnovne na- svete, pogrešali pa so podrobne napotke, primerne prav za njihove razmere. Danes je seveda boljše, nasveti pa so bili in so vedno dobri in koristni in smo se po njih tudi ravnali in moram reči, da nismo nikoli pogrešili. Vedno smo delali

Marko Nared vodi kmetijski krožek na osnovni šoli Begunje. Zvedave buče od prvega do četrtega razreda se vneta in na nevsiljiv način učijo osnove kmetijstva. Morda raste tu nov rod mladih in naprednih kmetov. Vse foto: Jože Rozman.

– mlečna kontrola
– urejanje pokojninskega in in- validskega zavarovanja
– izobraževanje kmetov pred- vsem v zimskem času
– delo v aktivih mladih združ- nikov in aktivih kmečkih žena ozi- roma skrb za družbeno politično življenje
– delo v kmetijskih krožkih na osnovnih šolah, ki naj mladini pri- ljubijo kmetijstvo.

Pospeševalec kot prepričevalec in psiholog

Iz navedenih nalog je jasno, da je delo kmetijskega pospeševalca pestro in raznovrstno, da mora do- bro poznati najrazličnejša področ- ja, da bodo njegovi nasveti vili kmetu zaupanje, da mora biti, kot sami pravijo, kmetom vedno in povsod na voljo tako kot župnik, saj jih kmetje sprašujejo o tem in onem jutraj, opoldne in zvečer, v gostilni in doma, tako rekoč pri delu in jelu. Pri vsem tem pa mora pospeševalec dobro poznati še ne-

premije, za pospeševalne poskuse, za krmila, za registriranje gnojil itd? Poglejte, tu pred nami, na Slivnici, bi lahko ustanovili pašno skupnost na odličnem pašniku in vse nas bode v oči, da se grmovje razrašča, pa ni denarja. Če bi kmetje videli, aha, tu je pašnik, tu so takšni in takšni rezultati, bi sa- mi takoj poiskali možnosti še drugje. Težko je pač prepričati kmeta v nekaj, če on sam žanje slabo in dobro, pa pri tem ni niti kriv.

Dela je veliko in premalo časa za vse...

... so mi še povedali cerkniški pospeševalci, saj bi skoraj vsak kmet moral imeti svojega pospe- ševalca. Malce strogo rečeno, pa vendar odraz realnih potreb, saj tudi sami kmetje pravijo, takrat, ko ga najbolj rabim, ga pa ni. Pre- malo časa imamo tudi za izpopol- njevanje, spremljanje strokovne literature, pogrešamo posebno re- vijo za pospeševalce, so še dodali.

tako, da smo nasvet pospeševalca vzeli kot osnovno vodilo, podrobnosti pa smo prilagodili upošteva- je lastne izkušnje. In tako se je vedno dobro obneslo, je povedala Milka Otoničar.

Vreme je pa res čudno

Zaključek pravzaprav ni potre- ben. Vesel nasmeh in prijazno po- vabilo v hišo, ko sva s pospeševal- cem stala na pragu, iskrena izme- njava vprašanj po počutju in zdravju in potem v hlevu pogovor o tem in onem, kaj je treba storiti s to in to kravo, kako hraniti tisto, ki je breja, zakaj se verige premočno drgnejo po vratu in še kup drugih vprašanj in odgovorov je vendar jasen dokaz, da je pospeševalec zaželen in dobrodošel gost na kmetiji. Potem smo rekli še nekaj o vremenu, ki je letos tako čudno, da že dolgo ne, lani pa taka suša, in se poslovili. Pa še pridite, je rekla gospodinja in stekla v kuhinjo, saj je na štedilniku nekaj ki- pelo.

Osnovna načela politike razporejanja dohodka in OD

Marko Žagar Delovna skupnost SOZD

Kako smo izvajali resolucijo sozda v letu 1979

Osnovne značilnosti resolucije

– maksimalno povečanje dohodka glede na prejšnje leto

– v dohodku se mora povečati odstotek deleža akumulacije v letu 1979 najmanj za 25% glede na prejšnje leto, odstotek deleža sredstev za osebno in skupno porabo pa znižati za najmanj 10%

– orientacija, da se v letu 1979 v politiki delitve dohodka določena sredstva namenijo tudi za amortizacijo nad predpisanimi stopnjami.

Delavski svet je imenoval komisijo za spremljanje izvajanja resolucije. Poročilo o izvajanju resolucije v letu 1979 je pripravil razvojno-planski sektor. To poročilo se opira samo na izvajanje resolucije SOZD, ne pa tudi resolucije posameznih tozdov oz. delovnih organizacij, in to zaradi tega, ker jih je zelo malo sprejelo svoje resolucije.

Zelo zanimiva je primerjava, kako smo uresničili resolucijo ob tričetrtletju in ob koncu leta.

Razmerje v delitvi dohodka

Razmerje v delitvi dohodka se je v zadnjem trimesečju leta 1979 poslabšalo v primerjavi z devetimi meseci istega leta. Ob tričetrtletju so bili doseženi sledeči rezultati.

– 14 OZD se je držalo sprejete resolucije z vidika akumulacije, kakor tudi čistih osebnih dohodkov in skupne porabe,

– 21 OZD se je držalo sprejete resolucije z vidika akumulacije,

ne pa tudi čistih osebnih dohodkov in skupne porabe,

– 3 OZD so se držale sprejete resolucije pri čistih osebnih dohodkih in skupni porabi, ne pa tudi akumulaciji,

Komisija za spremljanje izvajanja resolucije SOZD Mercator o osnovnih načelih politike razporejanja dohodka in osebnih dohodkov je na svoji seji 28. 5. 1980 na podlagi gradiva, ki ga je pripravil razvojno-planski sektor, prišla do naslednjih zaključkov:

– položaj ob koncu leta 1979 v primerjavi s tričetrtletjem se je poslabšal,

– zelo malo OZD je izpolnilo resolucijo po obeh kriterijih,

– SOZD Mercator kot celota ni izpolnil resolucije po nobenem kriteriju, za kar pa so obstajali subjektivni in objektivni razlogi,

– resolucija je kljub vsemu vsaj delno, dosegla svoj namen, ker so se OZD trudile, da bi jo dosegle,

– podobno naj se spremlja uresničevanje resolucije SOZD Mercator za leto 1980.

Delavski svet SOZD Mercator je na 2. zasedanju dne 18. 7. 1979 sprejel resolucijo o osnovnih načelih politike razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v letu 1979.

– 20 OZD se ni držalo resolucije v nobenem pogledu.

Ob koncu leta je bilo stanje še slabše:

– 8 OZD se je držalo sprejete resolucije tako z vidika akumula-

cije kakor čistih osebnih dohodkov in skupne porabe,

– 20 OZD se je držalo resolucije pri akumulaciji ne pa tudi čistih osebnih dohodkih in skupni porabi

Položaj OZD

Zanimiv je tudi podatek, koliko OZD je izboljšalo oziroma poslabšalo svoj položaj ob koncu leta v primerjavi s tričetrtletjem na področju akumulacije ter osebnih dohodkov in skupne porabe:

– Z vidika akumulacije je 18 OZD izboljšalo svoj položaj, enako sta poslovali 2 OZD, 39 OZD pa je poslabšalo svoj položaj

– z vidika čistih osebnih dohodkov in skupne porabe je 29 OZD izboljšalo svoj položaj, 30 OZD pa je poslabšalo svoj položaj.

SOZD kot celota

SOZD Mercator kot celota je ob tričetrtletju uresničeval sprejeto resolucijo z vidika akumulacije, ne pa tudi z vidika čistih osebnih dohodkov in skupne porabe. Ob koncu leta 1979 pa SOZD Mercator kot celota ni uresničeval sprejete resolucije v nobenem pogledu.

Pri primerjavi rezultatov na koncu leta in ob tričetrtletju ugotovljamo, da je SOZD Mercator kot celota poslabšal svoj položaj na področju akumulacije, nekoliko pa je izboljšal svoj položaj na področju čistih osebnih dohodkov in skupne porabe.

Komisija je ugotovila, da resolucija ni bila dosežena, vendar pa so bili doseženi uspehi v delitvi dohodka, saj se je udeležba akumulacije v dohodku povečala od 12,1 odstotka na 14,2 odstotka, delež čistih osebnih dohodkov in skupne porabe pa se je zmanjšal od 46,5 odstotka na 44,5 odstotka.

Vzroki za neizpolnjevanje resolucije

objektivni

– resolucija je bila zahtevna, posebno za tiste, ki so v letu 1978 poslovali dobro in je bilo izredno težko te rezultate v letu 1979 izboljšati za toliko, kot je predvidevala resolucija,

– pri nekaterih maloprodajnih in gostinskih tozdih so morali nekoliko povečati osebne dohodke, če so hoteli zadržati stare kadre oziroma dobiti potrebne nove, kar pa je imelo za posledico poslabšanje delitvenih razmerij;

subjektivni

– premajhna angažiranost poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij pri delitvi doseženega dohodka.

Ob sklepu lahko rečemo, da sprejeta resolucija ni bila dosežena, dala pa je določen pozitiven rezultat, saj se je povečal delež akumulacije, zmanjšal pa delež osebnih dohodkov in skupne porabe v letu 1979 v primerjavi s prejšnjim letom.

Poslovnim organom OZD, kakor tudi družbenopolitičnim organizacijam komisija priporoča, da v letu 1980 posvetijo več pozornosti delitvi dohodka in uresničevanju sprejete resolucije SOZD Mercator v letu 1980. Komisija bo tudi v letu 1980 spremljala uresničevanje resolucije. Upamo lahko, da bo prišla do bolj ugodnih ugotovitev kakor v letu 1979.

Obveščanje, ki zasluži to besedo

Mercator - *Agrokombinat* KRŠKO

Poročevalec

V želji, da bi se vsi delavci Mercatorja seznanili s prizadevanji slehernih naših organizacij spremljamo vsebino glasil naših OZD, če seveda izvemo zanje.

21. APRILA 1980 je izšla ČETRTA ŠTEVILKA »Poročevalca«, glasila delavcev in združenih kmetov M-Agrokombinata Krško. Prinaša strokovne in organizacijske informacije za združene kmete.

Najprej zvemo, da so imeli konec meseca marca praznik posavskih vin, o čemer je urednik glasila Alojz Pirc več pisal v aprilski številki glasila »Mercator«. Praznik ni bil samo praznik, ampak tudi priložnost za izpopolnjevanje in izobraževanje krških vinogradnikov, saj jim je ing. Boris Beloglavec predaval o obnavljanju vinogradov, kar zahteva natančen premislek, saj obnovitev enega hektarja vinograda stane 400.000 do 500.000 din. To pa je investicija, ki zahteva strokovno obnovo in nego vinograda, da bo gospodarna.

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima in ta tretji je advokat, piše naprej v »Poročevalcu«. Svarilo je namenjeno lakomnim kmetom, ki centimeter za centimetrom, brazdo za brazdo zemlje obrnejo k svoji parceli in v nekaj letih nanese to kar zajeten kos zemlje, ki je dejansko zamenjal lastnika, formalno pa ne. Tudi pri saditvah trt ali dreves prihaja do neljubih sporov, če so le ta posajena preblizu meje, zato velja poziv kmetom, naj bodo drug drugemu dobri sosede, namesto da si po nepotrebnem škodujejo.

»Novi vinogradi, nasadi jablan, ribeza, jagod in kumaric« je naslov naslednjega sestavka. Zvemo, da so pri temeljni organizaciji kooperantov pozimi in letos spomladi pridno delali, saj so njihovi člani zasadili novih 23 hektarov vinogradov, 10 hektarov jablan, 5

hektarov ribeza (v občini imajo sedaj skupno 65 hektarov ribezovih nasadov), 4 hektare jagod (skupno sedaj 10 hektarov) in 10 hektarov kumaric. Vse to so intenzivne kmetijske rastline, katerih pridelki se dobro prodajajo, zato je tudi zanimanje za tako pogodbeno pridelovanje večje.

Potem sledijo tri krajša strokovna obvestila za živinorejce in povzetek škroplilnega koledarja za vinogradnike, sadjarje, pridelovalce ribeza in jagod. To so strokovna navodila o terminih in sredstvih škropljenja, koncentracijah in drugi koristni napotki, potrebni za zaščito rastlin pred boleznimi in škodljivci.

Na koncu te številke »Poročevalca« je na kratko opisana sestava delovne organizacije, dejavnosti posameznih tozdov in skupnih služb, na kratko so omenjeni načrti posameznih enot in težave, ki jih tarejo. Kratka in jedrnata skica za tistega, ki o tem nič ne ve, kot tudi koristna za tistega, ki o delovni organizaciji M-Agrokombinat že nekaj ve.

To številko »Poročevalca« je uredil Alojz Pirc, natiskana je bila v 500 izvodih.

Pred nami sta še dve številki »Poročevalca«, ki sta izšli 11. aprila – št. 5 in 15. maja – št. 7. Obe je uredil glavni in odgovorni urednik Jože Černoša, izšli sta v nakladi 500 izvodov.

Peta številka prinaša najprej razpis za dodelitev dveh enoinpol-sobnih stanovanj in ene garsonjere ter stanovanjskih posojil v višini 440.000 din. Sledi poročilo z druge seje konference sindikata delovne organizacije M-Agrokombinat Krško, ki je bila 4. aprila 1980. Pisec pohvalno ugotavlja, da

je bila seja dobro pripravljena, zato je bila jedrnata in tvorna.

Naprej beremo v »Poročevalcu«, da se je delavski svet delovne organizacije sestel 5. aprila 1980. Med drugim so razpravljali o poročilu komisije za razpis direktorja DO, sprejeli so predloge IO DS DO o koriščenju sredstev sklada skupne porabe, namenjenih za stanovanjsko gradnjo, sprejeli so predlagani pravilnik o obveščanju delavcev in združenih kmetov v DO M-Agrokombinat Krško in pri tem izvolili tudi 10-članski izdajateljski svet glasila »Poročevalec«. Nadalje so bile sprejete še predlagane spremembe samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke, razen določila o višini nadomestila za organizirano prehrano delavcev. Slednje bo sprejeto po predhodni obravnavi v tozdih in TOK.

Na koncu te številke »Poročevalca« je poročilo o kadrovskih spremembah v mesecu 1980 ter lista izvoljenih članov izvršnega odbora sindikalne konference DO.

Majska, sedma po vrsti, številka »Poročevalca« je najprej z uvodnikom posvečena Titovi smrti. Temu sledita dve pesmi, »Zemlji« in »4. maj«, Anice Bogolin, tudi posvečene žalostnemu dogodku.

Na tretji in četrti strani je objavljen pogovor glavnega in odgovornega urednika z direktorjem delovne organizacije Stanetom Nunčičem o pripravi srednjeročnega plana za obdobje 1981–85. Osrednja vprašanja so bila, kako se M-Agrokombinat Krško kot delovna organizacija sozda Mercator vključuje v gospodarski sistem občine, regije in republike, kako se v planiranje razvoja vključujejo delavci in združeni kmetje, kdo so neposredni nosilci planiranja, koliko so planski dokumenti za obdobje 1981–85 že pripravljene in kako se v gospodarjenje in razvoj vključujejo družbenopolitične organizacije in delovni organizaciji.

Tabela s kazalci iz periodičnega obračuna za prvo trimesečje 1980 in tabela kadrovskih sprememb v aprilu 1980 zaključujeta to številko »Poročevalca« skupaj z dvema obvestili. Prvo govori o razveseljivi in nadvse koristni zadevi, saj je

Občinski svet Zveze sindikatov Krško pred časom ustanovil brezplačno pravno posvetovalnico, ki je za vse delavce odprta vsako sredo med 14. in 16. uro, drugo obveščila mladino oziroma učence, naj si v »Delu« z dne 13. maja ogledajo razpis kadrovskih štipendij v SR Sloveniji in čimprej vložijo ustrezne prošnje.

Dobili smo tudi **peto številko »Poročevalca« s strokovnimi in organizacijskimi informacijami** združenih kmetov. Izšla je 16. junija v nakladi 500 izvodov, uredil jo je Alojz Pirc.

Prva stran je s kratkim besedilom in sliko posvečena Titovi smrti. Druga stran prinaša navodila vinogradnikom, kako zatirati trsno kodravost ali akarinozo, ki poškoduje predvsem mladice na trti in novico, da je tudi M-Agrokombinat Krško podpisal s Cementarno Trbovlje pogodbo o soinvestiranju. Tako bo vsaj v prihodnjih letih Agrokombinatu na voljo 200 vagonov cementa.

Spoznavamo Slovenijo oziroma del Slovenije! Tretja stran je v celoti posvečena tej rubriki, pravzaprav Krasu, kjer sta doma teran in pršut. Vabljen opis kraške pokrajine, gospodarstva in spodbudni dosežki Kraševcev bodo morda še koga zvalili na obisk te zanimive planote med Vipavsko dolino, morjem in Brkini.

Dva kraška kmeta sta skupaj dobila s pomočjo kredita 150 ovac za plemensko razmnoževanje in kasnejšo rejo jagenjčkov. Ovce se bodo pasle na višje ležečih pašnikih, reja naj bi se širila zlasti na Bohorju in Gorjancih. Vinogradnikom v tem času ogrožajo pridelek gosenice grozdnega sukača; poleg opozorila je tudi navodilo za zatiranje. Kooperanti, ki imajo nasejade jagod, bodo imeli letos lep pridelek. Vse tri novice so na četrti strani »Poročevalca«.

Osrednje strani so namenjene volitvam samoupravnih organov, ki bodo v krškem Agrokombinatu 29. junija. Volili bodo delavski svet delovne organizacije, 23-članski svet delegatov TOK Kooperacija (po štirje delegati iz vsakega proizvodnega okoliša, dva iz službe TOK, dva mlada zadružnika, dve ženi zadružnici in en delegat

iz hranilno kreditne službe), odbor samoupravne delavske kontrole, člane disciplinske komisije in delegata za SIS za telesno kulturo. Družbeno politične organizacije so že evidentirale možne kandidate, ki so vsi navedeni v »Poročevalcu«, kar naj bo tudi povod za obravnavo oziroma spreminjalne predloge. Za vsak samoupravni organ so na kratko nanizane naloge osnovne naloge. Zaradi obilice kmečkih del bodo člani TOK volili na poseben način: po pošti bodo na dom dobili volilne liste, ki jih bodo izpolnjene vrnili zbiralcem mleka.

Zadnje tri strani so spet namenjene vinogradnikom oziroma novinci, da so se 30. maja v Ptujju na redni letni skupščini sestale članice Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije. Članice so slovenski pridelovalci grozdja in vina, vinska trgovina, strokovni inštituti in šole (tudi TOK Kooperacija in tozd Vinogradništvo-kleti). Govorili so o parafiniranju cepljenk, novih načinov in oblikah obdelovanja vinogradov itd. Najbolj zaskrbljujoč podatek je, da se stroški pridelave vina dvigajo veliko bolj kot pa cene samega vina, zato je nekaj organizacij že prišlo v velike težave. Statistiki so še ugotovili, da Slovenec spije povprečno dve brenti vina letno (65 litrov), kar je več kot v drugih republikah, da smo lani kljub pozebi pridelali v Sloveniji 192 vagonov vina več, kot smo načrtovali (611 vagonov v posavskem rajonu, 1199 vagonov v podravskem rajonu in 2220 vagonov na Primorskem). Poslovna skupnost ima več strokovnih odborov, ki delajo posamezne ožje raziskave, preiskujejo nove načine vzgoje trte in nege vinogradov, skrbijo za pravilno zaščito vinogradov itd. Nekaj teh zanimivosti bomo lahko prebrali tudi v naslednji številki.

Strokovne in organizacijske informacije združenih kmetov so novice, ki jih vsakdo, kdor se le malo zanima za kmetijstvo, prebere na dušek, tako kot se spije kozarec dobrega vina. Pisici in urednik posvečajo primerno skrb ne le vsebini, temveč tudi jeziku in likovnemu oblikovanju.

Priloga

Resolucija

**o razporejanju skupnega prihodka v sozd Mercator
za leto 1980 ter pogoji poslovanja
med trgovskimi organizacijami na veliko
in gostinskimi
ter trgovskimi organizacijami na malo**

Ljubljana, junij 1980

Resolucija

o razporejanju skupnega prihodka v sozd Mercator za leto 1980 ter pogoji poslovanja med trgovskimi organizacijami na veliko in gostinskimi ter trgovskimi organizacijami na malo

V skladu z določili 21. člena Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator, n. sub. o., ter na osnovi analize poslovnih rezultatov trgovine na veliko po zaključnem računu za leto 1979 trgovske organizacije na veliko ter gostinske in trgovske organizacije na malo sprejemajo resolucijo o razporeditvi skupnega prihodka ter osnovne pogoje poslovanja v medsebojnem sodelovanju v letu 1980.

1. člen

Trgovske organizacije na veliko bodo razporedile del skupnega prihodka med organizacije na malo po naslednjih stopnjah:

I. Živila, proizvodi dnevne potrošnje ter razno neprehrambeno blago

– na doseženi planirani promet 1,5%

Trgovske organizacije na veliko

– Grosist Ljubljana, Veleprodaja Ptuj, Preskrba Idrija, Standard Novo mesto, Trgopromet Kočevje, Izbira Postojna, Preskrba Portorož, Preskrba Krško, Trgovina Rakek, STP Hrastnik

II. Sveže sadje in zelenjava

– na doseženi plan prometa 1%

Trgovske organizacije na veliko

– Sadje zelenjava Ljubljana in Sadje – Koper Dekani

III. Tehnično in razno industrijsko blago

– na doseženi plan prometa 1,5%

Trgovske organizacije na veliko

– Grosist Postojna in Veleprodaja Ptuj

Od prometa za obračun skupnega prihodka se odšteje kot odbitna postavka promet s cementom in gradbenim lesom.

IV. Steklo, porcelan, keramika

– na doseženi plan prometa 1%

Trgovske organizacije na veliko

– Steklo Ljubljana, Grosist Postojna, Veleprodaja Ptuj

2. člen

Zaradi pospeševanja internega grosističnega prometa ter izvajanja internega komercialnega plana ter zmanjševanja stroškov bodo trgovske organizacije na veliko pri preseganju oziroma nedoseganju planiranega prometa obračunale skupni prihodek po stopnjah, ki so sorazmerne s stopnjo realizacije planiranega prometa.

Pri preseganju planiranega prometa trgovske organizacije na veliko obračunajo skupni prihodek po višjih stopnjah samo na doseženo realizacijo nad planom.

Stopnje za obračun skupnega prihodka pri preseganju plana lahko znašajo največ v višini 20% nad stopnjami iz 1. člena te resolucije, ne glede na to, če je bil plan realiziran po višji stopnji, oziroma pri nedoseganju plana največ 20% pod stopnjami iz 1. člena te resolucije.

3. člen

Trgovske organizacije na veliko obračunajo skupni prihodek po doseženih stopnjah na doseženo realizacijo, in sicer v dveh akontacijah, per 30. 6. in 31. 12. 1980, in končen obračun najkasneje do 31. 1. 1981.

4. člen

V kolikor se pogoji poslovanja v letu 1980 bistveno spremenijo (admi-

nistrativni ukrep), lahko trgovske organizacije na veliko ali na malo sprožijo postopek za določitev novih stopenj za razporejanje skupnega prihodka.

Fakturiranje in plačilo blaga

5. člen

I. Živila, proizvodi dnevne potrebe ter razno neprehrambeno blago

III. Tehnično in razno industrijsko blago

IV. Steklo, porcelan, keramika

Fakturiranje blaga za vsako posamezno dobavo.

Plačilo faktur z virmanom v roku 15 dni od dneva nastanka DUR, oziroma zavarovanje z garancijo ali menico 30 dni netto. Po preteku netto plačilnega roka se obračunajo 10% zamudne obresti.

II. Sveže sadje in zelenjava

Fakturiranje blaga dekadno, in sicer vsakega 10., 20. in zadnji dan v mesecu za dobavo v pretekli dekad.

Plačilo faktur z virmanom v roku 15 dni od dneva nastanka DUR. DUR nastane na datum izstavitve fakture.

Embalaza

Trgovske organizacije na malo so dolžne, da istočasno s plačilom faktur za blago poravnajo tudi vrednost fakturirane embalaže.

Trgovske organizacije na veliko so dolžne, da izstavijo in plačajo dobropise za vrnjeno embalažo najkasneje v roku 15 dni od dneva prevzema embalaže.

V kolikor organizacija na veliko ne izstavi in poravna dobropis za vrnjeno embalažo v navadenem roku, ima organizacija na malo pravico, da ji izstavi bremepis za vrednost vrnjene embalaže.

Dobavni roki

6. člen

Trgovske organizacije na veliko se obvezujejo, da bodo dobavljale blago v naslednjih rokih:

I. Živila in gospodinjne potrebščine

– v roku 3 dni oziroma najkasneje 4 dni od dneva sprejema naročila

II. Sveže sadje in zelenjava

– naslednji dan od dneva naročila

III. Neprehrambeno blago

– v roku 5 dni oziroma najkasneje 7 dni od dneva sprejema naročila.

Za datum sprejema naročila velja dan, ko je organizacija na veliko prevzela naročilo pri organizaciji na malo.

Sobote, nedelje in prazniki se ne štejejo v dobavni rok.

7. člen

V primeru, da trgovska organizacija na veliko ne dobavi blaga trgovski organizaciji na malo v dobavnem roku, oziroma ji ne sporoči naknadnega dobavnega roka, je dolžna prizadeti trgovski organizaciji na malo nadomestiti izgubljeni dohodek.

Višino izgubljenega dohodka iz 1. odstavka tega člena ugotovita neposredno organizaciji na veliko in malo, ki medsebojno poslovno sodelujeta.

Pri ugotavljanju pravic in obveznosti iz tega člena bodo prizadete organizacije upoštevale objektivni položaj na tržišču, upoštevajoč načela, da je treba prevzeti odgovornost le za subjektivne slabosti in napake.

Trgovske organizacije na veliko se obvezujejo, da bodo trgovini na drobno dostavljale kvalitetno blago ter da bodo blago, ki ima rok trajanja dostavile v rokih pri katerih bo trgovini na malo zagotovljen čas prodaje, najmanj v polovici časa roka trajanja, ki je predpisan za določene vrste blaga.

Reklamacije

8. člen

Trgovske organizacije so dolžne opraviti količinski in kakovostni prevzem blaga ob dostavi na posamezno prodajno mesto organizacij na malo.

9. člen

V kolikor trgovska organizacija na malo ob prevzemu blaga ugotovi, da

blago količinsko ne ustreza naročilu in dostavnim dokumentom trgovske organizacije na veliko, s komisijskim zapisnikom ugotovi sporno količino.

V kolikor trgovska organizacija na malo ob prevzemu blaga ugotovi, da blago kakovostno ne ustreza naročilu oziroma pozitivnim predpisom o kakovosti blaga, nekakovostnega blaga ni dolžna prevzeti, s komisij-skim zapisnikom pa ugotovi napake v kakovosti dostavljenega oziroma zavrjnega blaga.

10. člen

Trgovske organizacije na malo so dolžne zaradi količinske ali kakovostne napake dostavljenega blaga vložiti pismeno reklamacijo nemudoma, oziroma najkasneje v 3 dneh za prehrambeno blago in v 5 dneh za neprehrambeno blago od dneva prevzema blaga, če je napaka očitna, oziroma od dneva, ko jo je bilo po normalnem poteku stvari mogoče opaziti.

K pismeni reklamaciji mora biti priložen zapisnik o ugotovljeni napa-

ki blaga z vidika količine oziroma kakovosti.

Trgovske organizacije na veliko so dolžne rešiti prejeto reklamacijo v primernem roku glede na naravo ugotovljene napake, vendar najkasneje v 15 dneh po prejemu reklamacije.

V kolikor posamezna trgovska organizacija na veliko ne reši reklamacije v navedenem roku, je organizacija na malo upravičena, da organizacijo na veliko bremeni za sporni znesek.

Zaključne določbe

11. člen

Ta resolucija in pogoji poslovanja so sprejeti na Delavskem svetu SOZD dne 6. 6. 1980, ter se uporablja od 1. 1. do 31. 12. 1980.

Ljubljana, 6. junij 1980

Predsednica Delavskega sveta SOZD Mercator, Jasna Žagar, 1. r.

● 3. letne športne igre delavcev in kmetov sozda Mercator ● Mercatoriada 80 ● Krško ●

Najslabše vreme doslej na Mercatoriadi. Dež je bil že na otvoritvi. Foto: Kancijan Hvastija

Za kros pred kostanjeviškim gradom ste se lahko prijavi na startu. Foto: Kancijan Hvastija

Matjaž Marinček

Športni duh v dežju

3. Mercatoriade, športnih iger delavcev, združenih kmetov, učencev v gospodarstvu in upokojenih delavcev sozda Mercator, se je v soboto, 31. maja, v precej mokrem vremenu udeležilo rekordno število tekmovalk in tekmovalcev: 1099 jih je bilo v 284 ekipah iz 20 tozdov in delovnih organizacij. Tekmovanja so se odvijala v Krškem, Leskovcu in Kostanjevici na Krki. Udeleženci so pomerili svoje moči v kegljanju, šahu, krosu, malem nogometu, namiznem tenisu, plavanju, streljanju, vlečenju vrvi, košarki, rokometu in športnem ribolovu: zaradi neustreznih tekmovalnih pogojev (razmočena igrišča) je odpadel edinole tenis.

Tekmovalke in tekmovalci so z veliko kondicijsko pripravljenostjo, ki se je odražala v zagriženih medsebojnih merjenjih moči, dokazali, da zavzemata šport in rekreacija v delovnih organizacijah ter tozdih našega sozda pomembno mesto in da sta dobro organizirana, kar je za družbeno samozaščito še kako pomembno. Organizatorji prireditve so bili TOZD Sremič (M-Hoteli gostinstvo) ter M-Agrokombinat in M-Preskrba iz Krškega.

2. M-Sadje zelenjava (168/20), 3. M-HG, TOZD Sremič I. (165/17), 4. MIP Ptuj (164/15), 5. M-HG, TOZD Ilirija (160/14), 6. M-Rožnik III. (149/13), 7. M-Rožnik IV. (138/12), 8. M-Slovenija sadje I. (136/11), 9. M-Zarja (132/10), 10. M-Rožnik I. (130/9), 11. M-Sloga (127/8), 12. DS SOZD + IB (117/7), 13. M-Rožnik V. (117/6), 14. M-Emba (108/5), 15. M-Velepreskrba (108/4), 16. M-Preskrba Krško (104/3), 17. M-HG, TOZD Sremič II. (102/2) in 18. M-Velepreskrba III. (94/1).

Sremič), 4. Darko Možic (M-KK Sevnica), 5. Anton Košir (M-Rožnik), 6. Slavko Weissenbach (M-Sadje zelenjava), 7. Peter Pušlar (M-Rožnik), 8. Tone Arko (M-Nanos Postojna), 9. Ludvik Hren (M-Rožnik), 10. Pavel Varga (M-Sloga), 11. Alojz Pavlin (M-Agrokombinat Krško), 12. Jože Seleši in 13. Rajko Škafar (oba M-Sadje zelenjava).

Kros - ženske ekipno: 1. MIP Ptuj, 2. M-Sadje zelenjava, 3. M-HG, TOZD Sremič in 4. M-Sloga.

Kros - ženske posamično do 30 let: 1. Darja Kačič (M-Velepreskrba), 2. Marija Vogrin (M-Sloga), 3. Nada Lenarčič (M-Slovenija sadje), 4. Silva Pavlič (M-HG, TOZD Sremič), 5. Marinka Zajc (M-Sadje zelenjava), 6. Silva Brumen (MIP Ptuj) in 7. Marjana Piškur (M-Slovenija sadje).

Kros - ženske posamično od 30 do 40 let: 1. Elizabeta Vrščič (MIP Ptuj), 2. Ančka Sever (M-Sadje zelenjava), 3. Vika Germ (M-HG, TOZD Sremič), 4. Ida Primožič, 5. Fani Žgajner (obe M-Rožnik), 6. Vika Praprotnik, 7. Leposlava

Silovit zamah - in točka je tu! Predstavnica M-Sloge iz Gornje Radgone je precej pripomogel k temu, da je bila njegova ekipa v namiznem tenisu druga. Foto: M. M.

Direktor M-Agrokombinata v imenu gostitelja pozdravlja udeležence. Foto: Kancijan Hvastija

Šah - mešano ekipno: 1. M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet (16 točk), 2. M-HG, TOZD Ilirija (12 točk), 3. M-Agrokombinat Krško (9), točk 4. M-Zarja (7), 5. M-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd (6), 6. M-Univerzal Lendava (5), 7. MIP Ptuj (4), 8. M-Rožnik I. (3), 9. M-Velepreskrba II; TOZD Standard (2) in 10. M-Sadje zelenjava (1).

Kros - moški ekipno: 1. M-Slovenija sadje zelenjava (8), 3. MIP Ptuj (5), 4. M-Agrokombinat Krško (3), 5. M-Sloga (2) in 6. M-HG, TOZD Sremič (1).

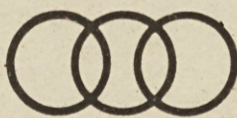
Kros - moški posamično do 30 let: 1. Stane Gregorčič (M-Sadje zelenjava), 2. Slavko Petrič (M-Agrokombinat Krško), 3. Alojz Zalašček (M-KK Sevnica), 4. Žarko Bjelica (M-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd), 5. Milan Krpčič (M-Velepreskrba), 6. Zdravko Nagode (M-Rožnik), 7. Štefan Vinčec (M-Sloga), 8. Žarko Đurić (M-Slovenija sadje), 9. Savo Mutič (M-Velepreskrba), 10. Franc Kotar (M-Agrokombinat), 11. Evgen Vedlin (MIP Ptuj), 12. Roman Erženšnik, 13. Branko Kraljič (oba M-Sadje zelenjava), 14. Franc Žerjav (M-HG, TOZD Sremič) in 15. Franc Koren (M-Sadje zelenjava).

Kros - moški posamično od 30 do 40 let: 1. Franc Rožič (M-Nanos Postojna), 2. Borut Tepina (M-Slovenija sadje), 3. Ivan Brečko (M-Velepreskrba, TOZD Investa), 4. Milan Breznik (MIP Ptuj), 5. Mihael Breznik (M-Sloga), 6. Jože Zadnik (M-Sadje zelenjava), 7. Zvonko Skalicky (M-HG, TOZD Sremič), 8. Jože Tomažin (M-Agrokombinat), 9. Jože Radej, 10. Mirko Vaupotič, 11. Jože Rantar (vsi trije M-Slovenija sadje).

Kros - moški posamično nad 40 let: 1. Rene Glavnik (MIP Ptuj), 2. Alojz Rupnik (M-Slovenija sadje), 3. Rajko Germek (M-HG, TOZD

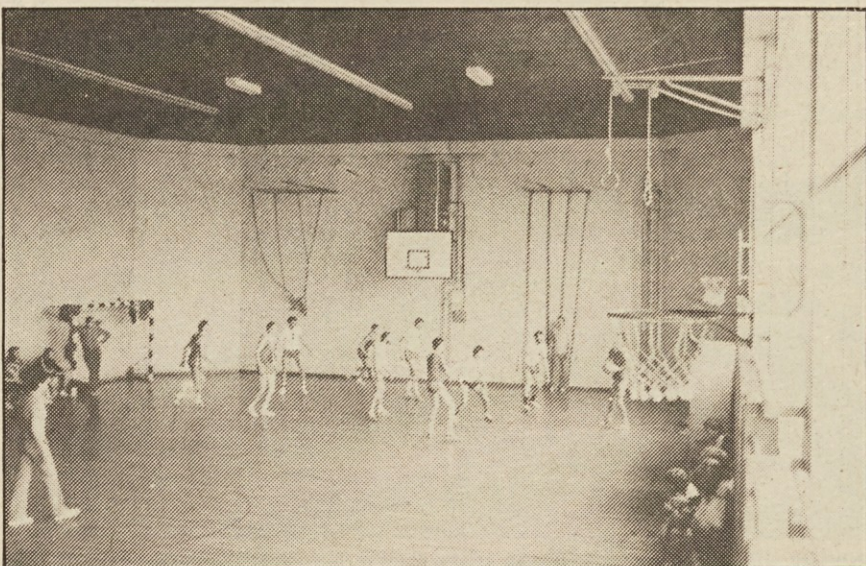

Šah sodi med najbolj statične panoge naših letnih športnih iger, zato, pa morajo tekmovalci kar dinamično uporabljati svoje možganske vijuge, saj je tudi pri šahu čas lahko - zlato! Foto: M. M.

3. mercatoriada / krško '80

letne športne igre delavcev in združenih kmetov ter učencev v gospodarstvu in upokojenih delavcev sozda mercator / krško '80

Košarkarjev ni močil dež. Foto: Kancijan Hvastija

Trije v zraku - čigava bo žoga? Finalni boj med nogometaši MIP Ptuj in M-Nanos je bil ves čas zelo napet, saj sta bili ekipi povsem enakovredni. Odločili so šele kazenski strelji. Foto: M. M.

«Groz» pod košom - bo zadetek? V košarki so se najboljše odrezali domačini iz delovne organizacije M-Preskrba. Foto: M. M.

Kragulj (obe M-Sadje zelenjava), 8. Elica Starovasnik (M-Sloga) in 9. Metka Bogataj (M-Sadje zelenjava).

Nadaljevanje na 12. strani

Rezultati letne Mercatoriade 1980

Kegljanje - moški ekipno: 1. MIP Ptuj (370 kegljev/25 točk), 2. M-Velepreskrba, TOZD Grosist (323/21), 3. M-KK Sevnica (320/18), 4. M-Univerzal Lendava (309/16), 5. M-HG, TOZD Sremič (301/15), 6. M-Rožnik IV. (265/14), 7. M-HG, TOZD Ilirija (261/13), 8. M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (255/12), 9. M-STP Hrastnik (247/11), 10. M-Sadje zelenjava (244/10), 11. M-Nanos Postojna (243/9), 12. M-Rožnik III. (236/8), 13. M-Rožnik I. (228/7), 14. M-Rožnik II. (228/6), 15. M-Velepreskrba III. (220/5), 16. M-Contal (218/4), 17. M-Slovenija sadje II. (209/3), 18. M-Slovenija sadje I. (194/2), 19. M-Emba (188/1) in 20. M-Pekarna Grosuplje (0/0).

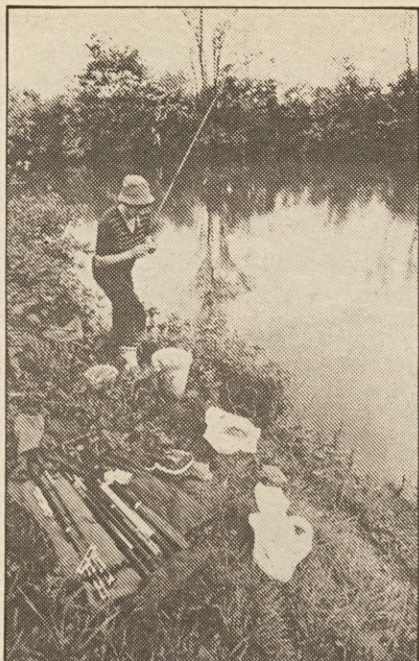
Kegljanje - ženske ekipno: 1. M-Rožnik II. (171 kegljev/24 točk),

Velik trenutek za Ptujčane: po treh letih zagriženih tekmovanj bo prehodni pokal za vedno ostal v domačih vitrinah! Foto: M. M.

Veseli in nasmejan obraz naše sodelavke in članice uredniškega odbora, Sonje Dolinškovke, ki si je priplavala zlato. Foto: M. M.

Marija Leskovšek (na sliki med tekmovanjem) in Janko Pešec sta bila člana zmagovalne ekipe M-Prekrbe Krško v športnem ribolovu. V dveh urah sta naložila 335 rib, ki so tehtale 6430 gramov. Foto: M. M.

Izvirna »samopostrežba«: kdor si je hotel potešiti kruljenje v želodcu, si je moral meso narezano na koščke in nataktnjeno na dolge palice, sam speči. Foto: M. M.

Matjaž Marinček

Športni duh v dežju

Nadaljevanje z 11. strani

Kros – ženske posamično nad 40 let: 1. Marija Grosman (M-Slovenija sadje), 2. Danica Šegula (MIP Ptuj), 3. Tatjana Janc (M-Sadje zelenjava), 4. Lojzka Škafer (M-HG, TOZD Sremič), in 5. Marija Janševc (M-Sloga).

Uspešen strelec je tisti, ki ima mirno roko in sokolji pogled; nikakor si ne sme dovoliti, da bi mu mušica (ali po vojaško »prednji nišan«) »odfrčala«. Foto: M. M.

Mali nogomet: 1. MIP Ptuj, 2. M-Nanos Postojna, 3. M-Velepreskrba, 4. M-Sadje zelenjava, 5. M-HG, TOZD Ilirija, 6. M-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd in 7. M-Agrokombinat Krško

Namizni tenis – Moški ekipno: 1. MIP Ptuj (19 točk), 2. M-Sloga (15), 3. M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (12), 4. M-Velepreskrba II. (10), 5. M-Zarja Ormož (9), 6. M-Velepreskrba I. (8), 7. M-Rožnik III. (7), 8. M-Rožnik I. (6), 9. M-Contal (5), 10. M-Slovenija sadje (4), 11. M-Velepreskrba IV. (3), 12. M-Emba (2) in 13. M-Rožnik II. (1).

Namizni tenis – ženske ekipno: 1. M-Rožnik (10 točk), 2. M-Contal, 3. M-Rožnik, 4. M-Sloga, 5. M-Sadje zelenjava in 6. M-Slovenija sadje.

Plavanje – moški posamično do 30 let: 1. Viki Bostič, M-HG, TOZD Sremič (0:28,9), 2. Zlatko Šormaz, M-Sloga, (0:31,2), 3. Luka Oražen, M-Sadje zelenjava (0:31,7), 4. Miloš Štok, M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (0:32,4), 5. Sergej Pečar, M-Nanos Postojna (0:33,2), 6. Dušan Košir, M-Rožnik (0:35,1), 7. Dušan Paravinja, M-Contal (0:36,1), 8. Andrej Vrabčič, MIP Ptuj (0:37,0), 9. Toni Tratar, M-Contal (0:37,2), 10. Stanislav Pirc (0:37,8), 11. Matjaž Marinček (0:39,0) 12. Miloš Klemenc (vsi trije DS SOZD) (0:39,2), 13. Jože Javoršek, M-Velepreskrba (0:39,2), 14. Branko Kraljič, M-Sadje zelenjava (0:41,6), 15. Dušan Jakša (0:43,3), 16. Vinko Jezernik, oba DS SOZD (0:46,7), 17. Milan Poljšak, M-Sadje zelenjava (0:51,6), 18. Milan Tušeski, M-Rožnik (0:54,8) in 19. Žarko Đurić, M-Slovenija sadje (1:34,8).

Plavanje – moški posamično od 30 do 40 let: 1. Zvone Skalický, M-HG, TOZD Sremič (0:32,0), 2.

Branko Lahajner (0:32,8), 3. Borut Tepina, oba M-Slovenija sadje (0:33,2), 4. Tomaž Plevel, M-Contal (0:34,1), 5. Franc Štebih, MIP Ptuj (0:35,6), 6. Slobodan Jakovljevič, M-Rožnik (0:37,8), 7. Nande Vodnik, M-Slovenija sadje (0:38,0), 8. Jože Snaj, M-Rožnik (0:40,5), 9. Tone Kampuš, M-Sloga (0:45,7), 10. Jože Zadnik, (0:46,1), 11. Jože Rantar, oba M-Sadje zelenjava (0:46,2), 12. Franc Rožič, M-Nanos Postojna (0:49,6) in 13. Peter Jerko, M-Slovenija sadje (0:53,0).

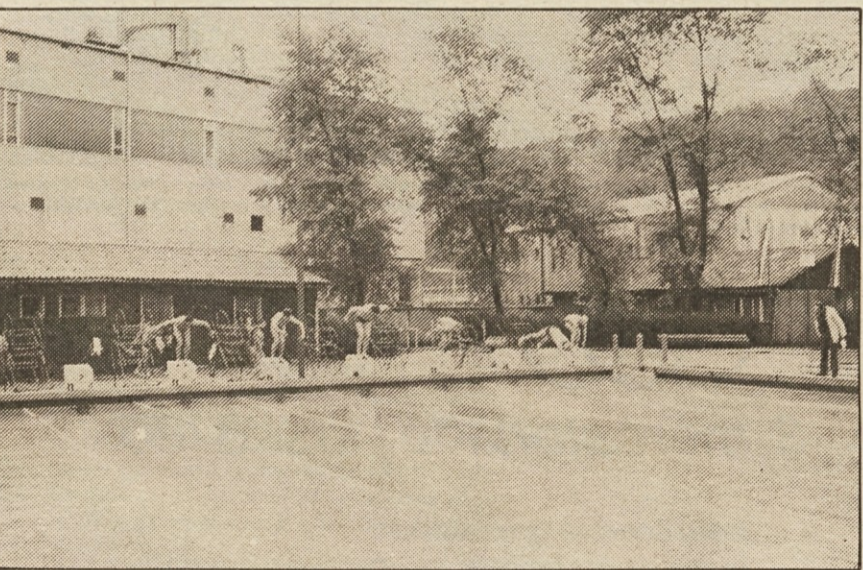
Plavanje – moški posamično nad 40 let: 1. Rajko Germek, M-HG, TOZD Sremič (0:31,4), 2. Branko Gobec, M-Contal (0:39,7), 3. Drago Mihelič, M-Rožnik (0:39,8), 4. Ivan Jakopec (0:40,9), 5. Tomaž Škufca, oba M-Slovenija sadje (0:41,3), 6. Milovan Savič, M-Rožnik (0:44,4), 7. Rene Glavnik, MIP Ptuj (0:50,7), 8. Rudi Sovdat M-Velepreskrba (0:55,0), 9. Jože Seleši (0:59,6), 10. Slavko Weissenbach, oba M-Sadje zelenjava

(1:08,2) in 11. Budimir Gašević, M-Sloga (1:10,2).

Plavanje – ženske ekipno: 1. M-Slovenija sadje (12 točk), 2. M-HG, TOZD Sremič (8), 3. M-Rožnik (5), 4. M-Sloga (3), 5. MIP Ptuj (2) in 6. M-Sadje zelenjava (1).

Plavanje – ženske posamično do 30 let: 1. Branka Škafer, M-HG, TOZD Sremič (0:35,7), 2. Silva Kjudič, M-Sloga (0:43,8), 3. Marina Čemažar, M-Rožnik (0:56,4), 4. Albin Belšak, MIP Ptuj (1:11,6), 5. Nada Lenarčič, M-Slovenija sadje (1:31,2) 6. Edvika Kralj, MIP Ptuj (1:53,8) in 7. Marinka Zajec, M-Sadje zelenjava (2:08,0).

Plavanje – ženske posamično od 30 do 40 let: 1. Sonja Dolinšek, M-Slovenija sadje (0:40,0), 2. Branka Prepeluh, M-Rožnik (0:47,0), 3. Irena Rosič, MIP Ptuj (0:50,1), 4. Elica Starovasnik, M-Sloga (0:49,0) 5. Etko Petrič, M-HG, TOZD Sremič (0:55,0), 6. Zinka

Plavanje kot množični šport – že tretje leto disciplina na Mercatoriadi. Foto: Kancijan Hvastija

Dvorišče slikovitega kostanjeviškega gradu, kjer se je odvijala zaključna svečanost s podelitvijo priznanj. Foto: M. M.

Gospodarič, M-Nanos Postojna (1:00,4), 7. Marjana Sitar, MIP Ptuj (1:05,6) in 8. Vika Praprotnik, M-Sadje zelenjava (1:08,2).

Plavanje – ženske posamično nad 40 let: 1. Ana Škafer, M-Slovenija sadje (1:03,1), 2. Lojzka Škafer M-HG, TOZD Sremič (1:14,0), 3. Hilda Gostinčar, M-Rožnik (1:15,5), 4. Tatjana Janc, M-Sadje zelenjava (1:20,1), 5. Jožica Grosman, M-Sloga (1:23,4) in 6. Adela Bratušek, MIP Ptuj (1:47,8).

Streljanje – moški ekipno: 1. MIP Ptuj I. (477 krogov), 2. M-Agrokombinat Krško (466), 3. M-Contal (465), 4. M-Nanos Tozd Preskrba Portorož (449), 5. M-Rožnik I. (431), 6. M-Nanos Postojna (414), 7. MIP Ptuj II. (405), 8. M-Rožnik II. (396), 9. M-Rožnik III. (391), 10. M-HG, TOZD Sremič (379), 11. M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (375), 12. M-Slovenija sadje (366), 13. M-Sloga (355), 14. M-Velepreskrba (353), 15. MIP Ptuj III. (348), 16. M-Sadje zelenjava (343), 17. DS SOZD + IB (317), 18. M-Velepreskrba II. (314), 19. M-Velepreskrba III. (312) in 20. M-KK Sevnica (250).

Streljanje – moški posamezno: 1. Jože Lavrenčič, MIP Ptuj (129 krogov), 2. Branko Bajc, M-Agrokombinat (128), 3. Marjan Murovec, M-Contal (124), 4. Darko Marjetič, M-Agrokombinat (124), 5. Rene Glavnik, MIP Ptuj (124), 6. Martin Kostevc, M-HG, TOZD Sremič (123), 7. Štefan Mahnič, M-Nanos Postojna (122), 8. Lučano Okretič, M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (121), 9. Malek, MIP Ptuj (119) in 10. Marjan Fišer, M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (117).

Streljanje-ženske ekipno: M-Sloga (322 krogov), 2. M-Agrokombinat Krško (299), 3. M-HG, TOZD Sremič (296), 4. MIP Ptuj (272), 5. M-Slovenija sadje (267), 6. M-Velepreskrba (288), 7. M-Rožnik I. (176) in 8. M-Rožnik II. (112).

Streljanje – ženske posamično: 1. Milena Benko, M-Sloga (123 krogov), 2. Erna Kolar, M-Agrokombinat Krško (118), 3. Slavica Raščan, M-Sloga (114), 4. Majda Lešnik, M-Slovenija sadje (112), 5. Justka Kolner, M-HG, TOZD Sremič (111), 6. Jaroslava Kranjec, M-Agrokombinat (109), 7. Irena Dimič, M-HG, TOZD Sremič (9), 8.

Alma Šelih, M-Slovenija sadje (96), 9. Zdenka Gibičar, M-Sloga (95), 10. Ljubica Sukovič, M-Velepreskrba (95), 11. Tatjana Brezinšek (92), 12. Marija Rode (91), 13. Marija Kokol, vse tri MIP Ptuj (89), 14. Stanka Sikošek, M-HG, TOZD Sremič (86), 15. Lee Presečnik, M-Broznik (83), 16. Ivica Čepak, M-Agrokombinat (72), 17. Fani Žgajnar, M-Rožnik (71), 18. Jožica Mirtek, M-Velepreskrba (70), 19. Branka Preteluh, M-Rožnik (64), 20. Nada Lukman, M-Velepreskrba (63), 21. Marija Grosman M-Slovenija sadje (59), 22. Ida Primožič (48) in 23. Marina Čemažar, obe M-Rožnik (22).

Košarka – moški: 1. M-Prekrba Krško, 2. M-Slovenija sadje, 3. MIP Ptuj, 4. M-Rožnik, 5. M-Sloga, 6. M-Nanos Postojna, 7. M-Velepreskrba I., TOZD Trgomet, 8. M-Sadje zelenjava in 9. M-Velepreskrba II.

Rokomet: 1. M-Prekrba Krško, 2. MIP Ptuj, 3. M-Rožnik.

Sportni ribolov – ekipno: 1. M-Prekrba Krško I., 2. M-Prekrba Krško III., 3. MIP Ptuj I., 4. M-Agrokombinat Krško, 5. M-Prekrba Krško II., 6. MIP Ptuj II., 7. M-HG, TOZD Sremič, 8. MIP Ptuj III., 9. M-Sloga II., 10. M-Sloga I., 11. M-Velepreskrba I., 12. M-Velepreskrba II., 13. M-Nanos Postojna, 14. M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož, 15. M-Contal, 16. M-Rožnik IV., 17. M-Sadje zelenjava II., 18. M-Sadje zelenjava I., 19. M-Emba, 20. M-Velepreskrba III., 21. DS SOZD + IB, 22. M-Rožnik I., 23. M-rožnik II. in 24. M-Rožnik III.

Skupni ekipni rezultati: 1. MIP Ptuj (221 točk), 2. M-Rožnik (216), 3. M-Velepreskrba (126), 4. M-Prekrba Krško (102), 5. M-HG, TOZD Sremič Krško (96), 6. M-Sloga (92), 7. M-Sadje zelenjava (85), 8. M-Slovenija sadje (76), 9. M-Agrokombinat Krško (75), 10. M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož (66), 11. M-Nanos Postojna (48), 12. M-Contal (46), 13. M-HG, TOZD Ilirija (40), 14. M-Zarja Ormož (26), 15. M-Univerzal Lendava (21), 16. M-KK Sevnica (18), 17. DS SOZD + IB (18), 18. M-Emba (14), 19. M-STP Hrastnik (11) in 20. M-Pekarna Grosuplje (0).

Vlečenje vrvi: 1. M-Agrokombinat Krško (11 točk), 2. MIP Ptuj (7), 3. M-Sadje zelenjava (4), 4. M-Sloga (2) in 5. M-Rožnik (1).

Učenka v gostilnici Ajda

Mile Bitenc

Darja s kuhalnico

Saj je še otrok, bi rekli. Za Darjo namreč. Pa vendar, ta mesec bo napolnila sedemnajst pomladi. Prav na rojstni dan pričakuje spričevalo za končani drugi letnik gostinske šole.

V gostilnici Ajda, kjer vihti kuhalnico in se praktično izpopolnjuje v kuharskih veščinah, jo imajo radi. Doma, tam nekje na veliki kmetiji nad Brestanico, jo pogrešajo. In tudi Darja ima hudo domotožje.

Pred dvema letoma je prišla z mamo v Ljubljano, potrkala na vrata kavarne Evropa in povedala željo: rada bi se učila za kuharico. Doma je bila najstarejša hči; na kmetiji dela ni malo in tako je že ničkolikokrat skuhalo za mamo, očeta, bratce in sestrico. Zato je bila odločitev za takšen poklic toliko lažja.

Zapisal sem, da je Darja Hriberšek zdaj na praktičnem izpopolnjevanju v gostilnici Ajda. Rada kuha, skorajda vse po vrsti. Le špagete in palačinke nerada pripravlja. Čeprav je še učenka, pa se loti vsega dela in če je potrebno, tudi sama. Šef kuhinje in ostale sodelavke ji radi pomagajo in pravijo, da je Darja prav pridna učenka.

Še leto dni ima pred seboj in takrat bo »pri kruhu«, kot pravimo. Zahtevnejše kuhanje jo še čaka v zadnjem letniku. Seveda učni program zahteva svoje, v gostilnici Ajda pa prav vsega, na primer svečanih kosil, ne pripravljajo. Darja se bo ob takšnih stvareh izpopolnjevala v hotelu Sremič v Krškem.

In kaj po šoli? Pravi, da še ne ve. Ta poklic jo veseli, rada kuha in pravi, da ji bo to koristilo celo življenje. Morda ne kje v restavraciji ali gostilni; Darja ima hudo domotožje in rada bi se vrnila k svojim domov. Ko pa je toliko ust doma in dobra kuharica bi jim še kako prav prišla!

V Evropi pa imajo Darjo tudi radi. Marljiva, tiha in delovna je. Naredi vse in pravijo, da si takšnih učenk še želijo.

Darja Hriberšek, učenka v Kavarni Evropa. Foto: Mile Bitenc

Ob koncu pa še nekaj. Za svatovsko kosilo na kmečki ohceti v Ljubljani so potrebovali veliko kuharskih moči. Evropa je na pomoč poslala prav Darjo in njenega šefa Marjana. Tam je Darja prvič vihtela kuhalnico pri še večjih loncih.

Štefkin jezik na tekmovanju

Mile Bitenc

Jezikova nedelja na Bohorju

Prav lušno in hecno je bilo zadnje aprilsko nedeljo na Bohorju. Planinci treh planinskih društev so pripravili »Jezikovo nedeljo«. No, to še ne pove dovolj. Nikar ne mislite, da so si ta dan na vse mile viže kazali jezike ali pa da so izkazovali svoje spretnosti v jezikanju. Ne. Ljubitelji jezika so ocenjevali, kdo ima najlepšega, najdaljšega, najtežjega, najkrajšega... Ne živega, prekajenega seveda: svinjskega ali govejega.

Dobre volje in smeha je bilo vrhan koš. Kuhani jeziki so prihajali na Bohor vse jutro z vseh strani. Dolgi in tanki, kratki, pa težki in... No, tudi takšen je prišel, ki je bil pri priči proglašen za najlepšega.

Prinesla ga je Štefka Colarič. Tista Štefka, ki je šefinja kuhinje v našem hotelu Sremič v Krškem (M-Hoteli gostinstvo, TOZD Sremič) in o kateri sem že pisal takrat, ko je bilo govora o tednu slovenske kuhinje v Bajini Bašti. Tokrat je kakih petdeset planincev navdušila z najlepšim govejim jezikom.

Polno domislic ima Štefka in tako je »svoj« jezik pripravila na poseben način. Iz oliv mu je napravila oči, zobe iz hrena, na glavo nataknila klobuk iz paprike...

»Najtežje je bilo z lasmi. Nisem vedela, kako mu naj jih napravim,« je pripovedovala Štefka. »Pa sem se v hipu spomnila na

špagete, jih skuhalo in jezik je dobil »frizuro«. Povem vam, da je izgledal prav perfektno in zato sem ga želela tudi postaviti v okoliš, kamor bi najbolj sodil.«

Potem je pripovedovala, kako je iz več vrst kruha (belega, ajdovega

koruznega) spekla nekakšen relief kozjanskega območja z Bohorjem, iz hrena in petršilja napravila drevesa, asfaltirano cesto pomazala s sladkorjem, makadamsko pa posula z makom.

Prav Štefka moštrovina je bila proglašena za najlepšo, pa tudi dobra je morala biti, saj je k jeziku razen kruha še pripravila hren, paprike in olive. Le špageti so bila tista ne preveč dobra stvar na jezikovnem pogrinjku.

Štefka se je domov vrnila zadovoljna, z lepo majolko, ki jo je dobila za darilo, in sita – tako, kot so bili siti vsi, ki so prišli na Bohor. Kajti v navadi je, da jezike po koncu tekmovanja »pospravijo«.

Novi poštni predali

Obveščamo vas, da so tri enote v sozdu Mercator v Ljubljani spremenile poštne predele. To so:

1. SOZD MERCATOR – DELOVNA SKUPNOST
61111 Ljubljana-Vič
poštni predal 36
2. MERCATOR – ROŽNIK, DELOVNA SKUPNOST
61111 Ljubljana-Vič
poštni predal 13
3. MERCATOR – VELEPRESKRBA, TOZD Grosist
61111 Ljubljana-Vič
poštni predal 20

Pogled v kronike

Obisk pri potomcu prvega lastnika

Evropa sprva hotel

Ko sem za prejšnjo številko pripravil zapis o proslavi 1. maja v Kavarni Evropa, sem nekaj podatkov našel tudi pri vnuku prvega lastnika kavarne, tovarišu Tavčarju.

Ta je sicer Ljubljčan, v Podnanosu na Primorskem pa ima lepo urejeno hišo, v kateri hrani polno spominov. To je pravzaprav muzej v malem, kajti tova-

kaj so jih izkopali in dali mestnemu muzeju, druge pa so pustili in so torej še danes v globinah pod stavbo. V stavbi je bila spodaj kavarna z majhnimi mizicami in

riš Tavčar zbira različne starine. V zajetnih mapah je med drugim tudi nekaj fotografij o Evropi. Ena izmed njih je verjetno še posebej zanimiva, saj kaže stavbo takoj po dograditvi. Žal ni podatka, kdaj je fotografija nastala; pod njo je napis »Hotel Evropa«, kar torej nesporno dokazuje, da je bila v tistem času (pred letom 1900) tod ne le kavarna, temveč tudi hotel. Stavba ima nadzidane stolpe, ki jih danes ni več, in pokrito teraso, ki je kasneje tudi izginila. Cesta pred Evropo v tistem času ni bila še niti tlakovana.

Nekaj spominov ima tudi na svojega starega očeta, Luko Tavčarja. Pravi, da je bil kmečki fant iz Dutovelj, ki ni znal niti pisati, vendar pa je imel srečo, da je prišel do denarja. Nameraval je kupiti graščino in gozdove na Štajerskem, a se je premislil in v Ljubljani sezidal to stavbo. Tovariš Tavčar se spominja, da so, ko so Evropo gradili, pod zemljo našli rimske grobove. Ne-

zadaj igralnica, kjer so igrali takrat zelo priljubljeno igro pike. Drugi prostori so bili namenjeni pisarnam in stanovanjem, na dvorišču pa so bili hlevi za konje. Na sliki je tovariš Tavčar, ki je, prav tako kot njegovi predniki, tudi sam vnet lovec, v ozadju pa so družinske lovske trofeje.

Mile Bitenc

Vabimo vas na potovanje

Dan jagod: obisk plantaze jagod, ogled občine Krško, kopanje – odhod 28. 6., cena 290 dinarjev
Beograd: različni programi od štirih do enega dne (letalo); odhodi v septembru
Vrsar: nastanitev v počitniškem stanovanju – prosta mesta v mesecu avgustu
Informacije in prijave:
Mercator Turist
Tavčarjeva 6, Ljubljana
tel. (061) 312-254

V slovo

Zlatki Emeršič

Čeprav sončen in svetel, se nam je zdel ta dan teman ob novici, da je tragično preminila sodelavka Zlatka Emeršič.

Zlatka se je rodila 26. 8. 1958 na Ptujju. Leta 1973 je končala šolo za prodajalce in se zaposlila kot prodajalka v oddelku kozmetike v Blagovnici.

Med sodelavci je bila priljubljena in spoštovana. Kot mladinka je bila izredno aktivna, zato si je pridobila velik krog prijateljev.

V težkih življenjskih razmerah je našla uteho le v delu. Ostala nam bo v spominu takšna, kot je bila vselej – vedra, nasmejana, pridna in vestna delavka, dobra tovarišica.

Kristina Antolič

Vozni red zelenih vlakov

V interesu stabilizacije gospodarstva, ki vključuje tudi varčevanje z gorivom in družbenimi sredstvi, svetujemo našim delavcem, naj za službena potovanja na relacijah Maribor-Ljubljana, Murska Sobota-Ljubljana, Novo mesto-Ljubljana in Pula-Ljubljana-Zagreb namesto avtomobila raje uporabijo zeleni vlak.

Vozni red zelenih vlakov je za poslovne opravke ugoden, stroški za potovanje z njimi pa so v primerjavi s službenim avtomobilom tudi do 80% nižji!

6.00	16.10	↓	Maribor	↑	8.30	18.10
6.51	17.01	↓	Celje	↑	7.37	17.17
8.10	18.20	↓	Ljubljana	↑	6.20	16.00

7.12	↓	Kandija	↑	17.38
7.13	↓	NM-Center	↑	17.37
7.15	↓	Novo mesto	↑	17.36
7.35	↓	Trebnje na D.	↑	17.16
8.32	↓	Ljubljana	↑	16.22

4.10	↓	Pula	↑	21.35
4.40	↓	Kanfanar	↑	21.07
5.01	↓	Pazin	↑	20.46
5.36	↓	Buzet	↑	20.09
6.14	↓	Divača	↑	19.33
6.47	↓	Postojna	↑	18.56
7.45	↓	Ljubljana	↑	18.00
8.39	↓	Zidani most	↑	17.01
9.35	↓	Zagreb	↑	16.00

5.00	↓	M. Sobota	↑	18.27
5.21	↓	Ljutomer m.	↑	18.06
5.42	↓	Ormož	↑	17.45
6.00	↓	Ptuj	↑	17.25
6.20	↓	Pragersko	↑	17.07
7.01	↓	Celje	↑	16.28
8.20	↓	Ljubljana	↑	15.10

● **V Luciji pri Portorožu** je zrasla nova blagovna hiša, ki bo čez mesec dni že odprta. Največji del prodajnega prostora bo namenjen prodaji pohištva in bele tehnike ter akustike (M-Nanos, TOZD Indus Koper), avtomaterial bo prodajal Trgoavto Koper, velik gostinski prostor z vrtom pa bo oskrbovala portoroška TOZD Preskrba (Mercator-Nanos). Te tri organizacije so hkrati tudi investitorji blagovnega centra.

● **Poletje je čas**, ko si žejo gasimo na vse mogoče načine. Dober sladoled še kako tekne. Brez vsake hvale lahko zapišemo, da imajo najboljšega v naši Evropi (M-HG, TOZD Kavarna Evropa). Pripravljajo ga po starih, domačih receptih. In še nekaj: v sladoledih inspektorji pogosto odkrijejo bakterije, v Evropi vzeti vzorci pa so bili doslej vedno neoporečni.

● **Tudi v Cerknici** raste nov prodajni center. Velika blagovnica, ki bo ponudila skorajda vse, od

Vencelj Klofuta

Izpod tipk sosedinega pisalnega stroja

V tozdu (TMI) so doslej... parkirali (pakirali) edinole meso brez kosti...

Zdaj vsaj vemo, zakaj so parkirni prostori po Ljubljani vedno polni od zadnjega kotička!

...boriti se moramo za večjo sterilnost (sterilnost)...

Že res, da je treba skrbeti za higieno, s sterilnostjo pri delu pa vseeno ne bi kazalo pretiravati!

šivanke do avtomobila, bo odprta čez dober mesec dni. Investitor je Mercator-Nanos, TOZD Trgovina Rakek. Nova blagovnica bo velika pridobitev ne le za Cerknico, temveč tudi za okoličane.

● **O Konditorjevi pizzeriji** nasproti železniške postaje v Ljubljani smo pisali že zgodaj spomladi. Pa so se dela tako zavlekla, da lokal še sedaj ni odprt. Bo, kadar bo. Dobra pizza, ki gre marsikomu v slast, bo dobrodošla tudi kaksneje.

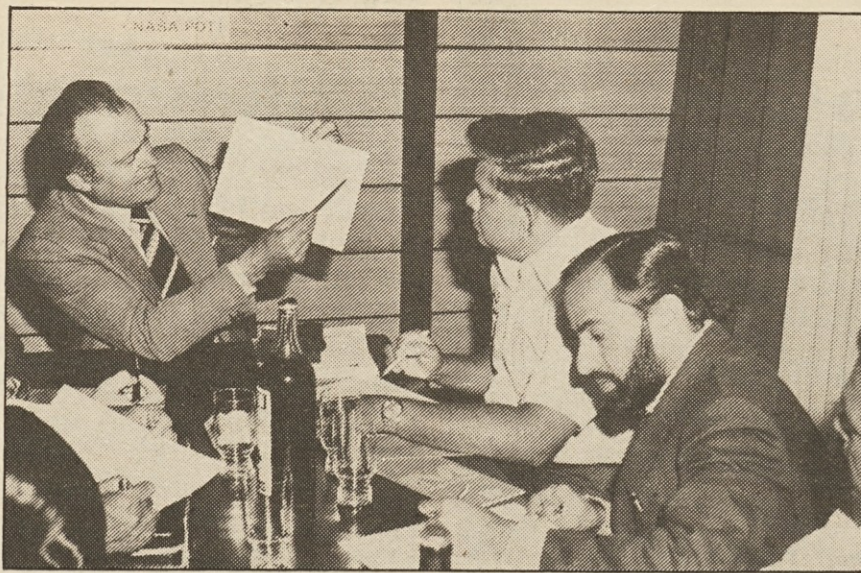
● **Ko že govorimo o jedeh** naj napišem tudi tole. V gostilnici Ajda, ki je v sklopu ljubljanske kavarnarje Nebočnik je končno postala takšna, kakršno so v kolektivu želeli že vrsto let. Objekt je namreč že priključen na toplarno in tako so odstranili dimnike. S tem so na terasi pridobili toliko prostora, da so namestili dodatnih 45 sedežev.

● **Terasa na Nebočniku** v Ljubljani (M-HG, TOZD Kavarnar Nebočnik) je končno postala takšna, kakršno so v kolektivu želeli že vrsto let. Objekt je namreč že priključen na toplarno in tako so odstranili dimnike. S tem so na terasi pridobili toliko prostora, da so namestili dodatnih 45 sedežev.

● **Spominjam se, kako** smo se pred leti pritoževali čez številne prodajalne, ki so imele izložbena okna dobesedno zatrpna s pralnimi praški. Zdaj je že nekaj mesecev povsem drugače. Praška namreč ni. A izložbe so še naprej zakrite. Pralne praške so v glavnem zamenjale razne papirnate plenčke.

● **V Rogatcu** bo še do 11. julija odprt razstavno prodajni salon sobnega, kuhinjskega in kosovnega pohištva. Organizator razstave je Mercator-Ješa, sodelujeta pa še MIP Ptuj in ljubljanska Lesnina.

Zbral in zapisal:
Mile Bitenc

Delegacija Sri Lanke v delovni skupnosti SOZD.

Delegacija Sri Lanke v Mercatorju

V okviru tritedenskega bivanja v Jugoslaviji je delegacija Sri Lanke, v kateri je bilo 6 predstavnikov različnih ministrstev, med drugim obiskala tudi Delovno skupnost SOZD Mercator in delovno organizacijo Mercator-Emba. V Sri Lanki bodo pričeli uvajati delavske svete, zato je člane delegacije predvsem zanimalo delovanje sistema samoupravljanja in ustroj ter

delovanje sozda, delovnih organizacij in tozdov ter njihovih delavskih svetov. V Delovni skupnosti jih je sprejel Vukadin Nedeljković, namestnik generalnega direktorja sozd (slika levo), v M-Embi pa njen direktor, Boris Vaupotič; tu so si ogledali proizvodne obrate in tehnološke postopke pridobivanja in embaliranja Embinih izdelkov. Besedilo in sliki: Matjaž Marinček

Delegacija v M-Embi.

Video disko v Krškem

Mile Bitenc

V korak s časom

Je že tako, da danes tudi redke posebnosti hitro zastarijo. Februarja sem video disko v hotelu Sremič v Krškem (M-Hoteli gostinstvo, TOZD Sremič) koval v zvezde in hvalil, da je to edini tovrstni disko, ki ima »na sporedu« kup prijetne glasbe, filmov, risank in podobno. Pa se je ta »videodiskomanija« razširila skorajda kot gobe po dežju in čeprav še nov, je naš video disko že načel zob časa.

Pa je vsa sreča pri tem, da Peter Markovič, direktor hotela, pri svojem delu ne miruje. Pravzaprav ni z nobeno stvarjo nikdar zadovoljen. Da ne bo kakršnihkoli odvečnih pomislekov: vedno hoče, da bi bilo še bolje, kot je.

Tako so te dni fantje v hiši sami zavihali rokave in se lotili dela. Prostor bodo malce preuredili, zamenjali pod in, kar je najvažnejše, vso tehnično opremo. Ta bo naj-

novjša med tovrstnimi napravami za video disko v svetu sploh. Kup video kaset z najnovjšimi hiti zagotavlja, da se bodo v mesecu dni vsako noč pozibavali ob drugih skladbah in vse novosti, ki bodo posnete na video kasete, bodo sproti dobivali. To pa bo tisto, kar bo ljubitelje disko klubov še bolj vabilo v Sremič. Že do zdaj je bil ta disko priljubljen – ne le v kraju in okolici, temveč tudi daleč

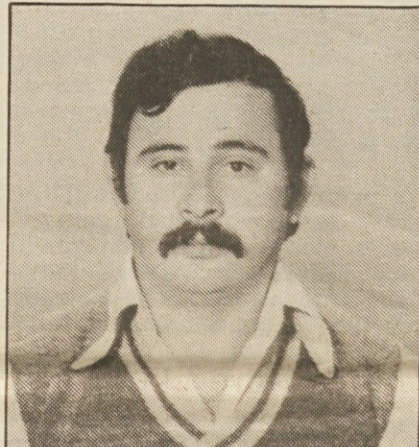
O deželi skozi človeka

Marija Šuklje M-Rožnik,
TOZD Metlika

Poslovodja – državljjan Teksasa

Pred kratkim je prispela v Mercatorjev TOZD Metlika nenavdna ovojnica za tovariša Ilija Goleša, poslovodja prodajalne Železnina v Metliki. V njej je bilo daljše pismo guvernerja Teksasa WILLIAMA P. CLEMENTSA JR. ter diploma, s katero je Iliju Golešu priznано častno državljanstvo Teksasa po zakonih države, z vsemi pravicami in prednostmi, ki mu pripadajo. Priznanje častnega državljanstva je potrjeno s pečatom države, lastno-ročnima podpisoma sekretarja države ter guvernerja Teksasa. Izdano je bilo 30. 1. 1980 v mestu Austinu.

Ilija Goleš se spominja, da je v preteklem letu, v času turistične sezone, pomagal neznanim turistom pri avtomobilski nesreči, ki se je zgodila v neposredni bližini poslovalnice Železnina. Iz pisma je sedaj izvedel, da sta bila to gospod Chuck Christensen in žena iz Austina v Teksasu. Imela

sta velike težave, ker sta ostala brez prevoznega sredstva, poleg tega pa se je bilo težko sporazumovati. Ilija Goleš jima je priskočil na pomoč in ukrenil vse potrebno v zvezi s to nesrečo. Skrajšal je svoj prosti čas, turista pa sta mu bila izredno hvaležna. Guverner Teksasa s tem priznanjem upa, kot piše v pismu, »da bo na nek, majhen način izražena iskrena zahvala za njegove napore«. Nadalje piše, da je kaksneje v jeseni 1979 tudi sam z večjo delegacijo obiskal Jugoslavijo. Na obisku je še posebno užival, saj se je sam prepričal o miselnosti naših ljudi.

Priznanje Iliju Golešu s častnim državljanstvom Teksasa je primer, kako lahko pripomoremo k ugledu našega turizma in dežele. Na tem področju lahko nedvomno veliko naredijo ravno prodajalci, in tega bi se morali vsi zavedati.

Tovarišu Iliju Golešu iskreno čestitamo!

Poslovni potezi u Veleblagovnici u Beogradu

Durica Sremac – M-Contal, Beograd

Bliže kupcima proširenjem asortimana

U OOUR-u Veleblagovnica u Beogradu, da bi se što više približili svojim kupcima, preduzeli su još jedan poslovni potez. Komercijalna služba ovog OOUR-a je sklopila sporazum o komisionoj prodaji stonih i džepnih kalkulatora Elektronske industrije iz Niša.

Ovaj renomirani proizvođač nudi oko deset vrsta kalkulatora različnih mogućnosti i dimenzija medju kojima nam je najviše pažnje privukao džepni kalkulator veoma malih dimenzija sa tekućim kristalom. Ovaj kalkulator po-

vanje.

Mišljenja smo da će ovakav pozitivan poslovni potez, obzirom da na Novom Beogradu ne postoji specijalizovana prodaja ove vrste robe, privući kupce i ukazati im na novi kvalitet u Veleblagovnici,

Ob našem obisku v Beogradu smo si slili ogledat Mercatorjevo Veleblagovnico. Sprejeli so nas predstavniki mladine in sindikata. Na sliki Svetolik Draganjac, lanskoletni udarnik v Mercatorjevi brigadi v Sloveniji.

red svih računskih radnji ima još i ugradnju štopericu i sat za vreme i datum, kao i uredjaj za budjenje i još neke dodatne mogućnosti koje nismo odgonetnuli. Veoma je pogodan za nošenje i lagan za ruko-

ato je da tamo možete kupiti i ono što ne očekujete. Ovo takodje ukazuje da se boljim i racionalnijim iskorišćenjem prodajnog prostora uvek mogu stvoriti uslovi za proširenje asortimana.

IME LAKA ZA LASE - IZDELEK ILIRIJE-VEDROG	RTAV KONJ	PAVZA	REDK. ŽENSKO IME	EPOS	LITER.	ŠPANSKI SPOLNIK	KONTRO-LOR	ILIRIJA VEDROG LJUBLJANA	ČASNA SESTRA
PERUTAST VIZAK ZA POGON								NETTO	
GRŠKI BOG					NAS PE - VE - MARTIN DRŽAVNA ZALOŽBA			NIČ	DIAPO - ZITIV
JUŽ-AMER ŽIVAL					RIHSKA 500 10. CRKA	PREOSTA ZA VSTOP	VZHOJ		GLAV. ŠTEVNIK REPUBL. SKUPSC.
BANEU			VIR.					ŽEN. IME 13. CRKA	
NEMŠKI SPOLNIK									ILIRIJA VEDROG LJUBLJANA
OLIVER CROM - WELT			UROŠ LIPUŠ - ŽEK		DEL UST	OŠEB. ZAI MEK RAMEL PRIJEM			ILIRIJA-VEDROG Ljubljana n. sol. o.
NETO		KLADA ZA SEKANJE DRV	POGLEDI RESINA					ITAL. SPOLNIK 2. IN 4. SOGL.	AVT. OZNAKA ZA BERN
GEOMET. LIK									ŽEN. PO - KRIVALO PRI NAR. NOŽI
ORIG. OZNAKA VEL. BRITANIJE									POZA - BITEV
BES, HUDA JEZA					BRANE IVANC VOJVODINA				POVRT - NINA RADIT
MESTO V ŠVICI						PRISLOV		PRIPOV. PESNI - TEV	2. CRKA PODHOD
OŠEBA (Z. DR. ŽIVAGA)						OBREŽJE	4. CRKA ABECEDA	VRTNA UTA TELEFON OKRAJŠ.	
VISOKA ZGRADBA							STISNENA DLAN		
SOLNIZ. ZLOG			NESREČA, BOL SLOVNIČ. POTEM				AMER. PEVKA CLARK		TRENU - TEK
TONA		ŠVEDSKI AVTO					PISEC ESETEV		
NULA		PETRA LAH 2x E			AR.		IZDELOV. SKLED GLAVNI ŠTEVNIK		
MOŠKO IME					365 DNI KALIT			18. CRKA VRV ESPANA	
EKSOTI - ZNA PTICA							FRANCOSKI FILOZOF		

KRIŽANKO SESTAVILA MAJJA HOČEVAR

Nagradna križanka »Polidon«

Ilirija-Vedrog, ki zadnje čase skrbi za to, da vas seznanja s preparati za nego las, je tokrat spet pripravila presenečenje za reševalce križank. Današnja se nanaša na lasne lake Polidon in upamo, da ne bo za nikogar pretrd oreh. Zato pričakujemo veliko rešitev, ki jih pošljete v ovojnici, z obveznim pripisom »Križanka Polidon«, najkasneje do 10. julija 1980 na naslov: Mercator, Studio za ekonomsko propagando, Breg 22, 61000 Ljubljana.

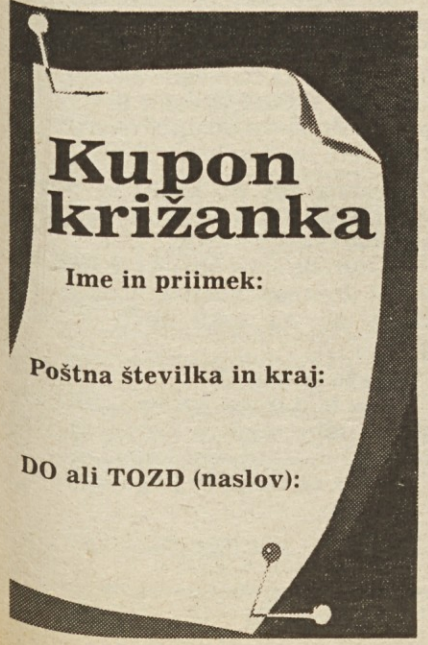
Med pravilno rešenimi križankami bomo izžrebali tri, reševalce pa nagradili z izdelki Ilirije-Vedrog.

Rešitev križanke »Utrjevalci«

Tokrat smo prejeli manj rešitev, kot običajno. Menda križanka ni bila pretežka?! Med 104 kuvertami z rešitvami smo izžrebali tri. Nagrade prejmejo:

- **Elizabeta Veršič**, Markovci 65, 62281 Markovci
- **Zdene Pevec**, M-STP Hrastnik, posl. 4, 61430 Hrastnik
- **Dragica Kovačič**, M-Nanos, AOP, 66230 Postojna, Tržaška 59

Nagrade, izdelke Ilirije-Vedrog, bomo poslali po pošti.

Ali poznamo svojo organizacijo?

Nagradna uganka

Na nagradne uganke je iz meseca v mesec več odziva, pa naj gre za tipično naše, sozdovske, ali pa za literarne, kakršna je bila objavljena v zadnji številki glasila in je po številu prejetih odgovorov presešla vsa pričakovanja.

Tudi pri tokratni nagradni uganke pišite pravilne odgovore enega pod drugega.

1. Delovna organizacija M-Velepreskrba ima v svoji sestavi osem tozdov, od katerih jih ima šest sedež v Ljubljani, dva pa ne. Napišite ime enega od teh dveh tozdov.
2. Dejavnost enega izmed štirih tozdov M-Slovenija sadja je opravljanje maloobmejnega prometa; napišite njegovo ime.
3. Tudi tokrat vas sprašujemo po imenu tozda; njegova osnovna dejavnost je inženiring.
4. Štiri delovne organizacije v sklopu sozda imajo sedež v krajih severovzhodne Slovenije. Zapišite ime ene od teh organizacij.
5. Sprašujemo vas po ulici v Ljubljani, na kateri je med drugim tudi sedež sozda, njegove delovne skupnosti, M-Rožnika ter M-Interne banke.

6. Napišite ime mesta v Sloveniji, v katerem združuje delo največ Mercatorjevih delavcev.
7. Tozd s sedežem v Kopru se je pred nedavnim izključil iz M-Nanosa, s tem pa seveda tudi iz sozda. Napišite ime tega tozda.
8. Le eden od tozdov M-Izbire Panonije se ukvarja z dejavnostjo trgovine na drobno. Tudi tokrat napišite ime tozda.
9. Delovno organizacijo poznamo predvsem po proizvodnji kave in instant kakava ter embalaranju čajev in začimb. Gotovo vam ni bilo težko uganiti ime te organizacije, ali ne?

Prve črke pravilnih odgovorov vam bodo dale geslo, sestavljeno iz dveh besed: prva je kratica, ki je obenem ime dveh različnih tozdov v dveh različnih delovnih organizacijah sozda Mercator, druga pa označuje skupino izdelkov, ki jih oba tozda proizvajata in prodajata. Za pravilno rešitev pa ne šteje le geslo, temveč odgovori na vseh devet vprašanj. Rešitev vpišite na dopisnice, te pa do vključno 17. julija pošljite na naslov SOZD Mercator, Uredništvo glasila, Gorupova 5, 61000 Ljubljana. Med pravilnimi rešitvami jih bomo izžrebali pet, avtorje pa nagradili z izdelki, ki so sestavni del gesla.

Matjaž Marinček

• Kosilo z naših polje • Kosilo z naših polje •

Ja, presneto muhasto vreme imamo. V času, ko nastaja tale pripevek sicer koledarskega poletja še ni, a tudi pozna pomlad je bila že marsikdaj lepša. Ni tistih vročih sončnih dni, ko nas tako žeja, da ne vemo, s čim bi si žejo pogasili.

Pa bo za deževjem menda prišlo tudi sonce. Na to so mislili tudi v Portoroški »Drogi«, ko so pripravljali osvežujoče napitke Fla-Vor-Aid.

Prasek za pripravo umetne brezalkoholne pijače Fla-Vor-Aid pripravljajo že nekaj let. Na voljo so trije okusi: pomaranča, limona in

malina. tudi obarvani so različno: oranžno, zeleno in rdeče. Vrečka praška zadostuje za dva litra okusne pijače; vodi razen praška dodamo le sladkor.

Fla-Vor-Aid pa lahko uporabljamo tudi kot premaz za slaščice, torte in drugo. Recept za pripravo kreme je natisnjen na vsaki vrečki in odveč bi bilo, da bi o tem pisal kaj več.

Okusna in poceni pijača, ki jo dobite v sleherni naši prodajalni, prihaja iz Droginega tozda »Začimba« Seča.

Mile Bitenc

Rešitev nagradne uganke iz književnosti

Nepričakovano velik odziv na nagradno uganke iz književnosti nas je prijetno presenetil, zato objubljam, da bomo v letošnjem letu pripravili še kakšno. V uredništvo je do postavljenega roka prispelo 212 rešitev, od tega velika večina pravilnih. Žal je prišlo pri sestavljanju uganke do neljube pomote: pri 9. vprašanju smo vas spraševali po imenu avtorja humoresk, namesto da bi zahtevali njegov priimek. Večina je to napako odkrila, zato smo med pravilne rešitve šteli tudi tiste, kjer je bil odgovor Cifes, čeprav vsi vemo, da se Contalov tozd imenuje Cibes. Za napako se vam opravičujemo.

Zdaj pa k izžrebanem. Po tri knjige iz priljubljene medzaložbene zbirke Žepna knjiga dobijo:

- **Sonja Jenček**, M-Nanos, DSSS, Tržaška 59, 66230 Postojna;
- **Alenka Malenšek**, M-Velepreskrba, TOZD Grosist, reklamacijski oddelek, Aškerčeva 5, 61000 Ljubljana;
- **Stanko Holešek**, H-STP Hrastnik, poslovalnica 22, 61431 Dol pri Hrastniku;
- **Mile Bitenc**, Studio za ekonomsko propagando, Breg 22 61000 Ljubljana in
- **Ljuba Sukovič**, V-Velepreskrba, TOZD Standard, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto.

Izžrebanci iz Ljubljane naj nagrade dvignejo v uredništvu glasila, ostalim pa jih bomo poslali po pošti.

Nasvetom za nego las (doslej smo spoznali šampone, regeneratore in utrjevalce) dodajamo tokrat nekaj novega: predstavili vam bomo lake za lase.

Ilirija-Vedrog je v naši državi največji proizvajalec frizerskih preparatov. Vedno nas preseneča z novostmi in tako je tudi tokrat: razen lakov za lase POLIDON STANDARD, POLIDON SUPER M in POLIDON SUPER N predstavlja še novost - POLIDON z novim, praktičnim razpršilcem, brez pogonskega plina.

POLIDON STANDARD je lak za normalno utrjevanje, ki je primeren za vse vrste las. Smola, ki jo vsebuje, preveče lase z zelo tankim, prozornim filmom, ki je hkrati tudi elastičen. Prednost tega filma je, da ga s krtačenjem lahko delno odstranimo, zato lahko lak POLIDON STANDARD uporabljamo redno, vsak dan, ne da bi se bali, da bodo lasje postali težki in lepljivi. Seveda lako lak z umivanjem popolnoma odstranimo. Še to: v Ilirija-Vedrog ga polnijo v 250 in 600 gramske doze.

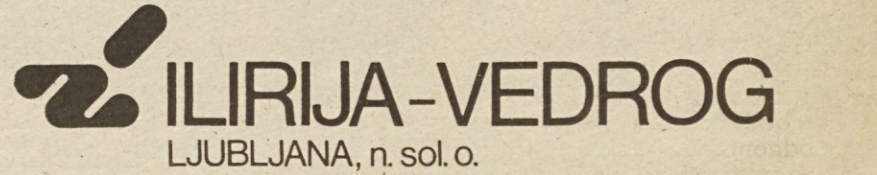
POLIDON SUPER N je lak za normalne lase in za močnejše utrjevanje. Če so lasje zelo tanki, dolgi in obenem še gladki, se pogosto zgodi, da nekateri laki na takšnih laseh pričesko premalo utrdijo. Prav zanje je POLIDON SUPER N, ki vsebuje večji dodatek različnih smol in zato močnejše utrjuje. Pri teh smolah pa je bistveno tudi to, da niso higroskopične - torej ne privlačijo vlago in zraka. S krtačenjem lahko sicer ta lak delno odstranimo, vendar pa ga na laseh ostane več kot Polidon Standarda. Zaradi te lastnosti je pričeska obstojna tu-

di dalj časa. Lak POLIDON SUPER N dobimo na prodajnih policah v 150, 450 in 600 gramskih dozah.

POLIDON SUPER M je namenjen masnim lasem; hkrati z utrjevanjem tudi preprečuje prehitro zamaščenje las. To posebno lastnost in tako je tudi tokrat: razen lakov za lase POLIDON STANDARD, POLIDON SUPER M in POLIDON SUPER N predstavlja še novost - POLIDON z novim, praktičnim razpršilcem, brez pogonskega plina. Film, ki ga napravi na laseh, je elastičen, hkrati pa tudi krhek, zato se pri česanju zdrobi v rahel, droben, praktično neviden prah, ki vpija maščobo. Ta prah nato odstranimo z krtačenjem, z njim pa seveda tudi maščobo. Prav zaradi tega ga lahko uporabljamo vsak dan in celo večkrat na dan, ne da bi se nabiral na laseh in povzročal lepljivost las. POLIDON SUPER M dobimo v 150 in 450 gramskih dozah.

Zdaj pa še nekaj besed o novosti, ki smo jo omenili že na začetku sestavka. POLIDON je v novi, praktični embalaži, brez pogonskega plina in z zelo praktičnim razpršilcem, navdušil celo strokovnjake - frizerje. Na voljo nam je v 500 gramski embalaži in v 250 gramski, ki ima razpršilec. Poleg praktičnosti je lak tudi bolj ekonomičen: dovolj je, da le prvič kupimo dozo z razpršilcem nato pa kupujemo 500 gramski lak, ki je brez razpršilca in je zato mnogo cenejši; z njim lahko napolnimo prazno dozo.

Upamo, da ste tudi z današnjimi nasveti zadovoljni. Izberite lak, ki vašem lasem najbolj ustreza; z nakupom zadnjega, ki ga predstavljamo, pa boste lahko prihranili tudi kakšen dinar in obenem prispevali svoj delež k bolj čistemu okolju.

V ljubljanskem tozdu Dolomiti

Jože Rozman

»Delavski sveti so preprečili samovoljo posameznikov«

V tozdu Dolomiti (delovna organizacija M-Rožnik), ki ima 87 maloprodajnih poslovalnic v občinah Ljubljana-Vič-Rudnik, Logatec, Vrhnika in Grosuplje, bo 23. septembra minilo 30 let od ustanovitve prvega delavskega sveta, ki je bil izvoljen v takratnem trgovskem podjetju Hrana. Za prvega predsednika je bil izvoljen komercialist **Željko Anžel**.

Tov. Anžel, vi ste bili predsednik prvega delavskega sveta v trgovskem podjetju Hrana, ki se sedaj imenuje tozdu Dolomiti. Kdaj ste bili izvoljeni?

O, to se pa dobro spomnim, bilo je jeseni leta 1950.

Veste mogoče za točen datum?
Malo bi moral pobrskati nazaj po spominu. Kar daleč nazaj je to.

Malo manj kot trideset let.
(S skupnimi močmi ugotoviva točen datum: 23. september 1950. Ta podatke imajo tudi v arhivu tozda Dolomiti).

Kako je prišlo do tega? Bi lahko za naše bralce prosim obudili dogodke izpred 30-tih let in morda še malo nazaj?

O, seveda, malo sem se že pripravil na to, ko ste me včeraj poklicali po telefonu. Kje naj začneva, pri Naprozi?

Naproze (nabavno prodajne zadruge) so se ustanovljale po vojni. Bi lahko čisto na kratko opisali svoje življenje pred vojno in med vojno!

Rojen sem leta 1912. Za trgovca sem se učil v Ljubljani. v stari Jugoslaviji sem bil od leta 1929 do 1935 pri Konzumen društvu za Slovenijo. Najprej sem bil pomočnik, potem pa poslovodja v poslovalnici v Litiji. Bil sem pri »ta rdečem konzumu«, ki je bil komunističen, za razliko od »črnega konzuma«, kot smo jim rekli, ki so ga imeli v rokah klerikalci.

So v vašem kupovali samo pro-socialistično ali prokomunistično usmerjeni ljudje?

Večina se je usmerila v trgovine po politični pripadnosti. To je bila huda konkurenca. Rdeč konzum je bil v Litiji, črn pa v Smartnem. Pri rdečem konzumu se mi je nadvse dopadel način združevanja delavcev. Rekel bi, tam sem bil med svojimi ljudmi, bolj smo si bili enaki, delo je teklo sproščeno. Prav zato in tudi zato, ker smo imeli v konzumnem društvu že upravni in nadzorni odbor, zame kasneje delavski sveti niso bili nekaj povsem novega. Tudi pri Naprozi po vojni smo imeli upravni odbor, vendar tega so sestavljali le ljubljanski asi, razni sodniki, odvetniki, gospodarstveniki, večinoma ljudje izven podjetja. Tu je bil tak »rešpekt«, da si se pošteno spotil že, če si bil samo poklican pred njih. Kasneje je z delavskimi sveti prišla ta novost, da so bili v njem samo ljudje iz podjetja, ki so se seveda tudi bolje poznali med seboj.

Vrniva se še malo nazaj na predvojni čas! Od konzumnega društva ste šli...?

Najprej k vojakom, saj so zaradi političnih razmer razpustili konzumno društvo. Po vojaščini sem bil leto in pol brezposeln, potem sem eno leto delal v trgovini v Prevaljah, nato pa do vojne pri policiji. Z vojno se je začela moja kalvarija, konfinacija v Italiji in internacija po nemških taboriščih. Po vojni sem bil kratek čas pri policiji, oktobra 1945 pa sem odšel k Naprozi, kjer sem kasneje postal načelnik nabavnega oddelka. Veste, tu sem se pravzaprav največ naučil. V oddelku je bilo petnajst ljudi, med njimi nekaj starih in sposobnih trgovcev, nihče ni imel krvavih rok ali masla na glavi, delali smo, da je bilo veselje. Ta me je naučil to, drugi nekaj drugega in povem vam, da je Naproza cvetela, da je bilo veselje. Naša konkurenca je bila Prehrana (sedaj Emona) in k njej je spadalo tudi trgovsko podjetje Hrana, ki je imelo takrat deset poslovalnic.

Sedaj sva že bliže tistemu, kar me predvsem zanima. Kako je nastalo trgovsko podjetje Hrana, v katerem ste leta 1950 tudi izvolili prvi delavski svet?

Naproza se je leta 1949 razformirala v rajsonske potrošniške zadruge. Točno ne vem zakaj, ali je postala premočna ali je bilo kaj drugega. Postal sem šef nabave v viški rajsonski zadrugi, ki se je s trgovskim podjetjem Hrana v začetku leta 1950 združila v trgovsko podjetje Hrana s sedežem v Gradišču. Prvi direktor je bil Tone Pišek. Leta 1951 se je uprava preselila

prav nujno. Na nas sta pritisnili Prehrana in Mercator. Šmid je bil za Prehrano, jaz pa za nikogar, če pa že, potem za Mercator. Vsak sva imela za seboj svojo skupino, dokler se ni delavski svet odločil za priključitev k Mercatorju. Potem smo se imenovali trgovsko podjetje Mercator-Hrana.

Zakaj ste bili proti združitvi?

Veste zakaj? Hrana je bila dobra in enotna družina, tako lepo sožitje je vladalo med nami, navezali smo se drug na drugega. Bali smo se, da bomo vse to izgubili.

Se je potem to tudi zgodilo?

Na srečo, ne. Pod Mercatorjem nam ni šlo nič slabše, za Mercator pa lahko rečem, ne da bi želel koga posebej hvaliti, da je bilo izredno dobro, rekel bi, očetovsko podjetje, ki ni nikomur lasu skrivilo; vsem je pomagalo in šlo na roko.

Vaše poslovalnice so pokrivalo predvsem področje občine Vič.

ki pri vodenju podjetja in odločanju ni imel pomembnejše vloge in pa direktor, ki je bil »bog in batina«. Jaz sem bil že od preje navajen na upravne in nadzorne odbore, kjer je več ljudi tudi različno mislilo o eni in isti stvari. Takrat je bilo pač tako, da je imel direktor prvo in zadnjo besedo. Če si se njemu zameril, potem to ni bilo najboljše zate. No, to velja na splošno, nekateri direktorji so bili že po naravi bolj demokratični od drugih.

Kaj pa drugi ljudje, so takrat kaj vedeli, kaj so to delavski sveti?

Oja, so. Veste, časopisi so takrat veliko pisali o tem, izhajale so razne brošure, propagandna akcija je bila široka. Mislim, da je vsak saj približno vedel, kaj je to.

Kaj so si mislili o tem?

Eni so si mislili, sedaj bomo pa mi gospodarji, drugi so bili bolj

reševali, zato so bili ljudje tudi od tu navajeni povedati svoje mnenje.

Bi lahko rekli, da je vaš delavski svet dobro delal?

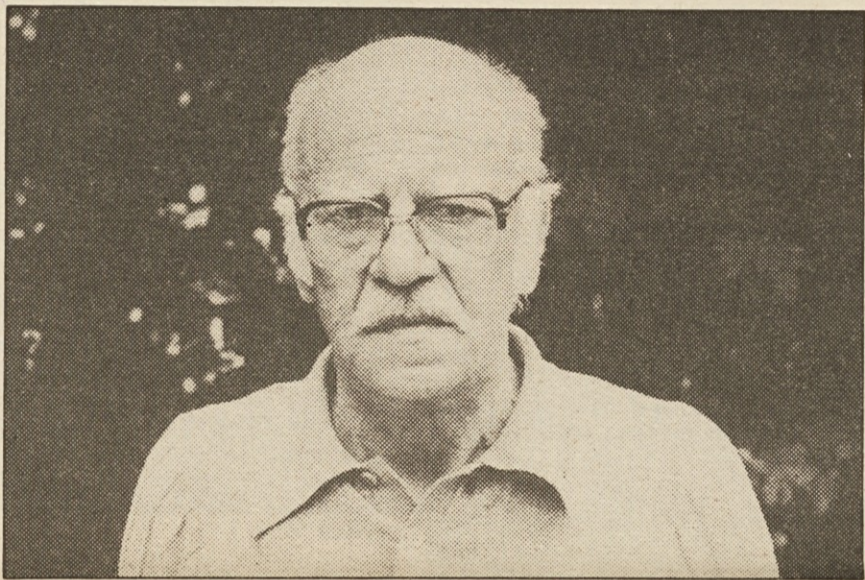
Sprva ne, v začetku je bilo vse bolj ležerno in improvizirano. Sčasoma pa se je spremenilo na bolje. Zlasti pod Ukmarjem je delavski svet zaživel, kot je treba. O, večkrat smo imeli zelo burne in zdrave seje, da je bilo veselje, tudi direktorjeve predloge smo mirno ovrgli. Takšno burnost smo vedno pozdravljali, včasih pa smo morali tudi koga bodriti, da je kaj povedal. Na splošno pa lahko rečem, da kimovcev pri nas ni bilo.

So morali biti člani delavskega sveta v partiji?

Ne, to ni bilo nujno, gledali pa smo, da jih je bilo vsaj nekaj iz partije.

Vi ste bili?

Sem.

Željko Anžel danes. Foto: Jože Rozman

Kot trgovski pomočnik (na levi) v Litiji pred vojno. Foto: Atelje »Eli«, Maribor.

Nekaj članov prvega delavskega sveta, slikanih kasneje. V prvi vrsti (od leve proti desni) stojijo: Vera Jamar, Draga Karlin, Angela Zaplatil, Tončka Švigelj, Ivan Ilvovnik, Marjanca Kušar-Kambič, Rudi Markič. V drugi vrsti: Franja Čič, Slavka Poljanec, Olga Štraki, Franc Šure, Anica Jaklič. V zgornji vrsti: Vinko Jugovic, Korenčan Vilko (predsednik prvega upravnega odbora) in Željko Anžel.

la na Rimsko cesto, od tu smo se preselili na Trg mladinskih delovnih brigad v stavbo občine. Takrat je bil direktor že Ukmar Franc. Imeli smo kakšnih 25 poslovalnic, povečali smo vozni park, odkupili smo neko stavbo v Tobačni tovarni za skladišče. Oja, pod Ukmarjem je šla trgovina krasno naprej. Za njim je bil direktor Božo Strman, potem smo bili nekaj časa brez direktorja in sem bil jaz vršilec dolžnosti, potem je prišel Adolf Šmid.

Kako pa je Hrana postala Mercatorjeva?

Leta 1961 ali 1962 je prišla od oblasti pobuda, da se manjša podjetja združijo v večja. Rečeno je bilo takole: združevanje ni nujno, ampak vedeli smo, da je pravza-

Točno. Kot sem že povedal, smo imeli do leta 1957 kakšnih 25 poslovalnic. To leto, ko so kmetijske zadruge ukinjale svoje trgovine, smo »ujeli« še 25 novih poslovalnic kmetijskih zadrug iz Velikih Lašč, Dobrove, Polhovega gradca, Notranjih gor, Brezovice in Iga. Tako smo imeli skupaj 50 trgovin ali kakšno več. Uprava je bila še vedno na občini, kasneje smo se selili na Gerbičevo in potem na Tržaško.

Novija zgodovina podjetja me sedaj ne zanima. Vrniva se raje k letu 1950 in prvemu delavskemu svetu. Rekli ste že, da za vas to ni bilo nekaj povsem novega.

Prav zares, še čudil sem se, zakaj sta v podjetju samo sindikat,

molčeci. Mislim pa, da so delavski sveti nasploh dali ljudem vedenje in izkušnjo, da niso samo številke, saj so dobili pravico do soodločanja, čeprav je bilo to v začetku bolj boječe. Delavski sveti so predvsem preprečili samovoljo posameznikov.

Kako so se ljudje v našem podjetju navadili na delavski svet?

Nekateri so se hudičevo hitro znašli in sprejeli novost. Veste, v trgovini je bilo vseeno malo drugače kot v tovarni, kjer je bilo več neukih ljudi. Trgovci smo bili vsaj v povprečju bolj izobraženi, zato smo lažje sprejeli in razumeli nekaj novega. Že pred tem smo v trgovini imeli poslovodske sestanke, kjer smo razpravljali o vseh težavah poslovalnic in jih skupno

So bili sestanki pogosti?

Enkrat mesečno, po potrebi pa tudi trikrat na mesec, vendar vedno izven delovnega časa. Upravni odbor pa se je sestajal vsak teden.

O čem ste največ razpravljali in sklepali?

O disciplini, plačah, prenovitvah, novogradnjah, nakupih strojev, določanju inventur, o primanjkljajih v poslovalnicah itd.

Se spominjate kakšnega zanimivega dogodka iz dela delavskega sveta?

Oja, kar nekaj, a bi rekel, da niso za v časopis.

Vseeno poskusite!

Ah, veste, to so večinoma zelo osebne zadeve.

Kaj pa drugi ljudje v podjetju, so zaupali delavskemu svetu in njegovim odločitvam?

Mislim, da nam v začetku niso popolnoma zaupali, kasneje pa vse bolj in bolj.

Ste imeli kakšne prednosti kot predsednik ali član delavskega sveta?

Nikakršnih, edina »korist« je bila, da smo hodili na seje po rednem delu.

Vi ste bili dolgo časa član ali pa predsednik delavskega sveta, ali ne?

Kar težko bom povedal, kaj vse sem bil. Poleg tega sem bil tudi član in predsednik upravnega odbora, večkrat član centralnega delavskega sveta Mercator in morda še kaj. Vseskozi do upokojitve leta 1965 sem imel kakšno funkcijo.

Zanima me še, zakaj so prav vas izvolili za prvega predsednika delavskega sveta?

Mislim da zato, ker so me poznali kot dobrega delavca. Ljudje pri Hrani so mi rekli »pes, ki ne grize«.

Kaj to pomeni?

Če je bilo treba, sem povzdignil glas, tudi zavpil, a škodo in zlo želel ali delal nisem nobenemu.

Hvala za zanimiv pogovor.

Prosim.